



ИСТОРИЈСКИ АРХИВ
ПОЖАРЕВАЦ

**ВОДИЧ КРОЗ ЛИЧНЕ ФОНДОВЕ И ЗБИРКЕ
И ЗБИРКЕ ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА ПОЖАРЕВАЦ**

ИЗДАВАЧ:

Историјски архив Пожаревац
www.arhivpozarevac.org.rs
info@arhivpozarevac.org.rs

Едиција „Посебна издања“
Књига 17

ЗА ИЗДАВАЧА:

Др Јасмина Николић, директорка

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:

Др Јасмина Николић

АУТОРИ:

Наташа Милошевић Дулић
Др Драгана Милорадовић
Слободанка Цветковић
Горан Митић
Весна Џанић
Драгана Јовановић

ПРИПРЕМА И ШТАМПА:

NEWPRESS Smederevo

ТИРАЖ: 250

ISBN: 978-86-81422-10-6

2022. Историјски архив Пожаревац
Сва права задржана ©

Није дозвољено дељење, умножавање и дистрибуција садржаја у комерцијалне сврхе без изричитог пристанка Историјског архива Пожаревац. Доступне садржаје корисници могу користити искључиво уз поштовање ауторских права и навођење извора података.

ШТАМПАЊЕ ПОСЕБНОГ ИЗДАЊА ОМОГУЋИО ЈЕ ГРАД ПОЖАРЕВАЦ.



ИСТОРИЈСКИ АРХИВ
ПОЖАРЕВАЦ

ПОСЕБНА ИЗДАЊА
Књига 17

**ВОДИЧ КРОЗ ЛИЧНЕ ФОНДОВЕ И ЗБИРКЕ
И ЗБИРКЕ ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА ПОЖАРЕВАЦ**

Наташа Милошевић Дулић
Др Драгана Милорадовић
Слободанка Цветковић
Горан Митић
Весна Цанић
Драгана Јовановић

ПОЖАРЕВАЦ, 2022.

ИСТОРИЈСКИ АРХИВ ПОЖАРЕВАЦ – 75 ГОДИНА СА ВАМА

У првим годинама после Другог светског рата судбина архивске грађе била је крајње неизвесна. Бројним прописима, законима, упутствима и директивама Влада ДФЈ/ФНРЈ желела је да сачува архивску документацију, односно на тај начин се одредила према традицији и културним вредностима из прошлости. Озбиљнији рад на овом пољу започиње 1945. године када је донет први Закон о заштити споменика културе. Доношењем Општег закона о заштити споменика културе и природњачких реткости 1946. године и других одлука из ове области, Министарство просвете Народне Републике Србије, поред Државне архиве у Београду, оснива априла 1948. године архивска средишта у окружним центрима у Србији, из којих ће се касније развити историјски архиви. Тако је, у тим послератним годинама, започело утврђивање архивске мреже и обезбеђивање потпуније заштите архивске грађе у Србији.

Решењем Министарства просвете Народне Републике Србије 1948. године, у окружним центрима Републике основано је 16 архивских средишта. Ове архивске институције започеле су пионирски подухват на прикупљању и заштити архивске грађе на подручјима која су им била у надлежности. Том Одлуком формирано је и архивско средиште у Пожаревцу, а за првог руководиоца Министарство просвете НРС је својим актом број 24610 од 23. априла 1948. године поставило др Игора Плетњева. Тако је на територији Браничева и Подунавља успостављен први организовани облик заштите архивске грађе, четрдесетосам година после оснивања Државног архива у Београду.

Већ првим сачуваним документом упућеним од стране Државног архива у Београду, налаже се руководиоцу Архивског средишта у Пожаревцу *да обавести Државну архиву који срезове, градови односно срезови и градови народни одбори припадају средишту коме сте Ви руководиоци*. На основу ове наредбе руководиоца Архивског средишта у Пожаревцу др Игор Плетњев одмах је обавестио Државну архиву у Београду својим извештајем од 23. маја 1948. године, *да Архивско средиште у Пожаревцу обухвата*

следеће срезове: пожаревачки – Пожаревац, рамски – Велико Градиште, звишки – Кучево, голубачки – Голубац, хомашки – Жагубица, млавски – Петровац и моравски – Жабари.

Током првих педесет година територијална надлежност Архива се мењала, увећавала и смањивала, као што су тражени и примерени простори за смештај и чување архивске грађе.

Надлежност и делатност

Након седамдесет и пет година од оснивања и рада, Историјски архив Пожаревац као модерна, ефикасна и отворена установа културе, обавља делатност заштите документарног материјала и архивске грађе као културне баштине од посебног друштвеног значаја на истом подручју – данашњој територији Браничевског управног округа, који обухвата Град Пожаревац и општине Петровац на Млави, Велико Градиште, Голубац, Мало Црниће, Кучево, Жагубицу и Жабари.

Основни циљеви Архива су примена највиших стандарда у области приступа архивској грађи, њеној интерпретацији и едукативној улози. Архив у свом свакодневном раду користи савремене информационо-комуникационе технологије. Кроз сарадњу са образовним установама и медијским кућама, као и путем изложби, издавачке делатности, промоцијама и предавањима, Архив широј јавности пружа информације о културно-историјској баштини која се у њему чува. У складу са тим Архив: води евиденције о архивској грађи и ствараоцима и имаоцима архивске грађе; обавља стручни надзор над класификацијом, одабирањем, архивирањем, чувањем, стручним одржавањем и заштитом архивске грађе, код стваралаца и ималаца документарног материјала; даје сагласност на листе категорија документарног материјала са роковима чувања које доносе органи, предузећа и установе; обавља стручни надзор над издавањем безвредног документарног материјала који се налази код стваралаца и ималаца, ради уништења;

налаже предузимање мера за отклањање утврђених недостатака у погледу заштите архивске грађе и документарног материјала; преузима архивску грађу у складу са законом из области управе, као и архивску грађу угашених привредних субјеката; преузима, сређује, обрађује, израђује информативна средства о архивској грађи, чува и одржава архивску грађу; обавља превентивну заштиту архивске грађе из својих фондова; обавља истраживања ради стварања целине архивског фонда; прикупља архивску грађу у приватном власништву откупом, поклоном, или депоновањем и обогаћује фондове и збирке списима, фотографијама, разгледницама, необјављеним рукописима, дигитализованим личним колекцијама и другим документационим материјалом истакнутих породица и појединаца; обезбеђује једнаке услове за све кориснике грађе и континуирано унапређује моделе приступа грађи који одговарају потребама корисника; издаје архивску грађу на коришћење у службене сврхе, за научно истраживање и потребе публиковања, телевизијске и филмске продукције, наставе, за изложбе, за остваривање или заштиту личних права и друго, у складу са прописима и нормативним актима Архива; на захтев корисника даје податке, оверене копије докумената и уверења; отворен је за потребе, интересовања, сугестије корисника, запослених, шире заједнице, у оквиру вршења основне делатности - заштите архивске грађе и обезбеђивању јавности приступа грађи; обавља културно-просветну делатност, презентује јавности културна добра из фондова и збирки путем изложби, ради подстицања интересовања и изграђивања свести најшире јавности о значају архивске грађе као културног добра и значају архивске делатности уопште; обавља издавачку делатност објављивањем стручних и научних, штампаних и електронских публикација као и видео, аудио и мултимедијалних издања; реализује образовне активности кроз јавна вођења, предавања, радионице, публикације и друге информативно-образовне активности; иницира формално и неформално образовање кроз широк спектар активности, путем доступности тачних информација и адекватну прегледност грађе; активно примењује нове технологије у заштити, приступу грађи и њеној промоцији, приређивањем електронских каталога,

web презентацијама, и сл. у складу са потребама савременог друштва; сарађује са домаћим и страним архивима у циљу промовисања и развоја архивске делатности разменом репродуковане архивске грађе, разменом архивских стручњака, стручне литературе и искустава, организовањем стручних и научних саветовања, приређивањем разних врста манифестација, те организовањем и реализацијом заједничких пројеката; организује пропагандну делатност путем штампаних и електронских медија и других промотивних активности; стара се о коришћењу културних добара у сврхе одређене законом; организује стручна и научна предавања, конференције, округле столове, презентације, видео пројекције и перформансе; стара се о редовном стручном образовању запослених; сачињава план заштите у ванредним околностима и обавља друге послове у циљу заштите архивског наслеђа у складу са законом.

У објекту архивског депоа „Стара касарна – павиљон 4“, површине 1003м², смештено је и трајно се чува 646 архивских фондова и збирки, у количини од око 5.200 м/1 грађе, која обухвата временски период од 18. века до данашњих дана. Овде је смештена и специјализована архивска библиотека затвореног типа, која располаже богатим и разноврсним књижним фондом од око 10.000 библиотечких јединица, као и микрофилмска и дигитална библиотека црквених матичних књига, земљишних књига и појединих архивских фондова и збирки. Збирка микрофилмова садржи око 500.000 микрофилмских снимака оригинала и диазо копија, док збирка дигитализоване архивске грађе садржи око милион дигиталних записа.

Архив од 2012. године има свој часопис *Записи – Годишњак Историјског архива Пожаревац*, сада у категорији М 51 – врхунски часопис националног значаја.

Од 2017. године Историјски архив Пожаревац у свом дворишном комплексу архивског депоа „Стара касарна – павиљон 4“, поседује сталну изложбену поставку на отвореном (тренутно *Мода у Пожаревицу 1880-1929 – сусрет Истока и Запада*) и изложбу у згради *Пожаревац на старим фотографијама и разгледницама*, које су доступне заинтересованим посетиоцима током године и део су туристичке понуде Града Пожареваца.



Историјски архив Пожаревац - архивски депо
Стара касарна – Павиљон 4

Архивски фондови и збирке

Архивска грађа чува се у депоима Историјског архива Пожаревац, размештена у неколико група: управа и јавне службе, правосуђе, просветне, културне и научне установе, социјалне и здравствене установе, привреда и банкарство, друштвено-политичке организације, друштва и удружења, верске установе и организације, породични и лични фондови, збирке. Архив чува 646 архивских фондова и збирки, у количини од око 5.200 м/1 архивске грађе која обухвата период од 18. века до данашњих дана. Архивски фондови и збирке категорисани су у две групе културних добара: културна добра од изузетног значаја и културна добра од великог значаја.

Најчешће коришћени фондови и збирке од изузетног значаја су Окружни народни одбор Пожаревац, Окружни суд Пожаревац, Начелство Округа пожаревачког Пожаревац, Градски народноослободилачки одбор Пожаревац, Збирка архивских докумената о радничком покрету и НОБ-у, Збирка црквених матичних књига Округа пожаревачког Пожаревац... Најзначајнији архивски фонд је *Начелство Среза Звишког Кучево, 1839-1944.* и садржи податке о раду локалних, полицијских и судских власти, преписку о политичким приликама у срезу, потернице са личним описима, разне објаве, извештаје, упутства, лицитације, наредбе, облигације, приходе и расходе општинских буџета...

Најстарији документ који Архив чува је пасош из 1791. године, а ту су и писма Књаза Милоша, документа о његовој абдикацији и његова наређења о начину склапања брака из 1817, берат турског султана, молба једне мајке упућена Томи Вучић Перишићу да јој запосли сина, обавештење да су Турци бомбардовали Београд 1862. и да грађани Шутулове баре (дела Пожареваца) траже да се сви Турци иселе из града 1869, одликовања које је доделио црногорски кнез Никола, сведочанства о жртвама Првог светског рата, потернице за Титом и Дражом, наредбе Крајскомандантуре из Другог светског рата, позив за прво гласање жена 1945, сведочанства о изградњи државе после ослобођења, затим збирка старих и ретких књига међу којима је и Месеослов из 1777, Свештено Јеванђеље из 1843, Законик грађански за Кнежевину Србију из 1844, романтично сочиненије Милана Видаковића *Љубезна сцена*, над којом су уздисале девојке 1864. године...

Фотографије, разгледнице, плакати, леци, карте, планови, рукописи, дигитализоване колекције, записи, печати, штампиле, пехари и друго, допунили су, такође, фондус Историјског архива Пожаревац.

Посебно место међу фондовима и збиркама Историјског архива Пожаревац чине лични фондови и збирке. Архив је преузео више фондова личности које су обележиле друштвени, културни и политички живот Града Пожареваца 19. и 20. века. Од личних фондова издвајамо фондове Павла Богдановића Душманића, Стојана Јовановића Рибарца, Драгутина Ранковића, Јосифа Чечелског, Милана Дескашева, Коломана Бергмана, Александра Пурнова, Војислава Живковића, и др. Највећи лични фонд у Архиву је фонд Александра Саше Марковића, новинара и публицисте из Београда.

Разоткривање богатог и разноврсног садржаја ових личних фондова и збирки јесте прилика за упознавање изузетне вредности њихових стваралаца, али и могућност за будућа истраживања и стварање научних и културних дела.

Издавањем *Водича кроз личне фондове и збирке и збирке*, Историјски архив Пожаревац као регионална установа културе добија још једну публикацију вредну пажње. Свако од архивских посленика из Историјског архива Пожаревац – Наташа Милошевић Дулић, др Драгана Милорадовић, Слободанка Цветковић, Горан Митић, Весна Џанић и Драгана Јовановић – понудио је део својих радних резултата у оквиру заједничког подухвата класификације и систематизације архивске грађе личних фондова и збирки, као и писања овог драгоценог информативног средства. О самој изради и садржају овог издања више је дато у уводном тексту архивисте Наташе Милошевић Дулић.

На крају, ако књига која се налази пред нама буде и подстицај повећаног интересовања за истраживање ове архивске грађе и проучавање живота и рада појединих личности у ширем друштвеном контексту, сматраћемо да је књига испунила своју племениту мисију.

Неизмерну захвалност исказујемо Граду Пожаревцу на значајној свеукупној подршци приликом публиковања овог посебног издања.

У Пожаревцу, децембар 2022. године

ВОДИЧ КРОЗ ЛИЧНЕ ФОНДОВЕ И ЗБИРКЕ И ЗБИРКЕ ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА ПОЖАРЕВАЦ

У Историјском архиву Пожаревац чува се 646 архивских фондова и збирки, у количини од око 5.200 м/1 архивске грађе, за временски период од краја XVIII века до данас.

Посебно место међу архивским фондовима чине лични фондови. Под појмом лични фонд подразумева се скуп докумената органски насталих у току живота и рада појединаца који су у прошлости имали значајну улогу у друштву. У Историјском архиву Пожаревац чува се 9 личних фондова: Лични фонд Коломана Бергмана (1901-1944); 1915-1944; Лични фонд Јована Богдановића (1874-1953); 1895;1912-1956; Лични фонд Илије Вујића (1864-1939); 1894-1932; Лични фонд Василија Живковића (?-?); 1875-1917; Лични фонд Војислава Живковића, судије из Пожареваца (1912-1981); 1880-1981. Лични фонд Стојана Јовановића Рибарца (1855-1922); 1872-1937; Лични фонд Александра Саше Марковића, публицисте из Београда (1927-1994); 1936-1994; Лични фонд Милосава Павловића (1848-1939); 1887-1921. и Лични фонд Драгутина Ранковића (1879-1960); 1915-1952. Творци ових фондова живели су у периоду од 1848. до 1994. године. Архивска грађа потиче из периода 1872-1992. године. Фондови су сачувани у различитом обиму, од 1 архивске кутије до 221 свежња. Архивска грађа је сачувана углавном непотпуно, делимично или фрагментарно. Без обзира на обим, ова архивска грађа је значајна не само за завичајну историју, већ и много шире, с обзиром на то да обухвата архивску грађу личности које су имале важну улогу у различитим областима јавног живота.

Од свих личних фондова, фонд од највећег значаја је лични фонд Стојана Јовановића Рибарца, који је Одлуком Народне скупштине Републике Србије из 1998. године категорисан за културно добро од великог значаја. Стојан Јовановић Рибарац је био најпре потпредседник Либералне странке, а после смрти Јована Ристића председник странке, коју је 1904. године реорганизовао у Националну (народну) странку. Био је активни народни посланик од 1887, па са мањим прекидима, све до смрти 1922. године и четири пута министар у кабинетима најугледнијих политичара свог времена.

Значајан је и лични фонд Драгутина Ранковића. Он је био један од првака Демократске странке, начелник у Министарству правде и народни посланик. Поред политичког ангажовања, обојица су били угледни пожаревачки адвокати.

Александар Саша Марковић је био новинар, публициста, револуционар, један од оснивача Телевизије Београд, али и један од најзначајнијих хроничара ратних догађаја током Другог светског рата на територији данашњег Браничевског управног округа.

Војислав Воја Живковић је био судија Окружног суда у Пожаревцу. Поред тога био је активан друштвени и културни радник, председник Градске библиотеке, председник Народног универзитета, главни и одговорни уредник локалног листа „Реч народа“, уредник часописа „Браничево“, уредник Библиотеке „Браничево“.

За већину личних фондова није познато на који начин су ушли у Архив (за 5 личних фондова). Лични фонд Милосава Павловића је издвојен при сређивању Окружног народног одбора Пожаревац, лични фонд Александра Саше Марковића, публицисте из Београда и лични фонд Стојана Јовановића Рибарца су у Архив ушли путем поклона, а лични фонд Војислава Живковића путем откупа.

Распоред личних фондова у овом Водичу је дат по азбучном реду презимена творца фонда. За сваки лични фонд дати су подаци о биографији творца фонда, садржају архивске грађе, начину преузимања у Архив, количини/очуваности, степену сређености, језику архивске грађе, подаци о томе да ли је лични фонд микрофилмован /дигитализован/ доступан за коришћење, хронолошком оквиру грађе, категоризацији, обавештајном средству, коришћеној литератури и изворима за дате податке и библиографија радова у којима је коришћена архивска грађа личног фонда.

У Историјском архиву Пожаревац чува се архивска грађа 23 личне збирке: Збирка Божицара М. Антића, (1905-1989); 1912-1975; Збирка Драгутина Атанацковића (1909-1983); 1962-1967; Збирка Драгослава Богдановића Буцића (1929-2010); 1942-1996; Збирка Павла Богдановића Душманића (1788-1850); 1813-1841; Збирка рукописа Младена Владимировића (1909-1993); 1955-1957; Збирка Светлика Гребенца (1887-1957); 1890-1942; Збирка Милоша Даниловића из Пожареваца (1921-2011); 1954-2003; Збирка Милана Дескашева (? - 1934); 1901-1931; Збирка Емилије Ђајо (1881-1965); 1890-1965; Збирка Драгана Ивковића, архитекте из Новог Сада (1931-1993); 1900-2005; Збирка адвоката Тодора Тоше Илића (1891-1985); 1864-1895; 1926-1971; Збирка Мише Ж. Јовановића (1879-1927) и Жарка Протића (1904-?); 1866-1972; Збирка личних докумената

Ристе Колоњаса, хотелијера из Пожареваца (1859-1942); 1926-1942; Збирка поклоњених докумената Момчила Милића из Пожареваца (1910-1981); 1921-1981; Збирка Марије Павловић (1894-1963); 1937-1963; Збирка адвоката Петра Петровића (1899-1982); 1919-1983; Збирка адвоката Војислава Протића (1888- 1965); 1909-1962; Збирка Александра Пурнова (1894-1943); 1928-1943; Збирка Боре Радовановића – Грчког (1910 - 2003); Збирка фотографија Миодрага Радуловића - Миће, фотографа из Пожареваца (1926-1996); 1948-1980; Збирка архивалија Рецић Љубомира и Лепосаве (1948-); 1950-2001; Збирка докумената о Слободанки Стефановић из Пожареваца (1919-1944); 1929-1944; 2014-2015; Збирка Јосифа и Јарослава Чечелског (1836-1908); (1888-1926); 1856-1926. Ове збирке обухватају архивску грађу насталу у периоду од 1813. до 2015. године. Одлуком Народне скупштине Републике Србије за културно добро од великог значаја проглашена је Збирка Јарослава и Јосифа Чечелског и Збирка Мише Ж. Јовановића (1879-1927) и Жарка Протића (1904-?), 1866-1972. док је Збирка Павла Богдановића Душманића 2014. године предложена за културно добро од великог значаја.

Лична збирка са најстаријим документима је Збирка докумената Павла Богдановића Душманића, у којој се чувају документа из периода 1813-1838. година. Павле Богдановић Душманић је био учесник Првог и Другог српског устанка, кнез, мајор и капетан Среза голубачког и дугогодишњи члан Суда пожаревачког и Суда Окружја пожаревачког.

За локалну историју посебан значај има Збирка Драгослава Богдановића Буџића, који је био један од оснивача Покрета горана и организатор прве горанске акције у Пожаревцу. Са неколицином ентузијаста покренуо је оснивање Еколошког друштва у Пожаревцу, а уједно је био и иницијатор да се сагради Еколошки дом у Спомен парку Чачалица. Збирка је откупљена 2022. године од породице.

Личне збирке су на различите начине ушле у Архив. Поклоном је у Архив ушло 9 збирки, откупом 3, за 9 се не зна на који начин су ушле у Архив, 1 збирка је преузета од предузећа за прераду секундарних сировина, а 1 је издвојена при сређивању фондова у Архиву.

Распоред личних збирки у Водичу је дат по азбучном реду презимена творца збирке. За сваку личну збирку дати су подаци о биографији творца збирке, садржају архивске грађе, начину преузимања у Архив, количини/очуваности, степену сређености, језику архивске грађе, подаци о томе да ли је лична збирка микрофилмована/дигитализована/доступна за коришћење, хронолошком оквиру грађе, категоризацији, обавештајном средству и коришћеној литератури и изворима за дате податке и библиографија радова у којима је коришћена архивска грађа збирке.

Број збирки које се чувају у Историјском архиву Пожаревац је 11: Збирка Varia 1791- / ;Збирка докумената о радничком покрету и НОБ-у 1917-1960; Збирка географских карата XX век - ; Збирка дигиталних медија 2005 - ; Збирка земљишних књига са подручја Браничевског округа, 1906 – ; Збирка микрофилмова 2003- ; Збирка плаката и рекламано-пропагандног материјала 1895-; Збирка печата и штамбиља; Збирка фотографија XIX век – ; Збирка фотографија са културних манифестација Историјског архива Пожаревац 2003 - и Збирка црквених матичних књига Округа пожаревачког 1794; 1797-1952. Архивска грађа ових збирки настала је у периоду од 1791. године (најстарији документ Историјског архива Пожаревац), па до данашњих дана.

Према Одлуци о утврђивању архивске грађе од изузетног значаја која се чува у архивима из 1979. године Збирка црквених матичних књига Округа пожаревачког 1794; 1797-1952, Збирка докумената о радничком покрету и НОБ-у 1917-1960. и Збирка микрофилмова су категорисане као културно добро од изузетног значаја, а Одлуком Народне скупштине Републике Србије 1998. године Збирка Varia 1791- и Збирка плаката и рекламано-пропагандног материјала 1895- су категорисане као културно добро од великог значаја. Збирка земљишних књига са подручја Браничевског округа, 1906 – је 2014. године предложена за културно добро од изузетног значаја.

Збирке су у Архив ушле путем откупа и поклона, или су формиране од докумената који не припадају фондовима Архива. Последња је формирана Збирка печата и штамбиља 2016. године. Све збирке су отвореног типа.

Распоред збирки у Водичу је дат по азбучном реду назива збирке. За сваку збирку дати су подаци о историјату збирке, садржају архивске грађе збирке, начину преузимања у Архив, количини/очуваности, степену сређености, језику архивске грађе, подаци о томе да ли је збирка микрофилмована/дигитализована/доступна за коришћење, хронолошком оквиру грађе, категоризацији, обавештајном средству и коришћеној литератури и изворима за дате податке и библиографија радова у којима је коришћена архивска грађа збирке.

Архивска грађа личних фондова и збирки и збирки Историјског архива Пожаревац је настала у различитим временским периодима, њени творци су се бавили различитим занимањима и имали већи или мањи утицај на средину у којој су живели и радили. Сматрамо да ће подаци дати у овој публикацији бити истраживачима драгоцен извор информација и подстицај за коришћење ове архивске грађе у истраживањима, јер документа садржана у овим фондовима и збиркама могу бити извор за историјска, политичка, социолошка, културолошка и друга истраживања.

**ЛИЧНИ ФОНДОВИ И ЗБИРКЕ
ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА ПОЖАРЕВАЦ**

ЛИЧНИ ФОНД КОЛОМАНА БЕРГМАНА (1901-1944); 1915-1944.

Биографија творца фонда: Коломан Бергман је рођен у Панчеву 5. септембра 1901. године од оца Јакоба Бергмана, обућара из Новог Сада и мајке Магдалене, рођене Чутура из Паланке, као 11 дете. У Великом Бечкереку је 1922. године завршио приватно осми разред гимназије и исте године положио виши течајни испит. Завршио је Трговачку академију. Студирао је право на Правном факултету Универзитета у Београду, где је одслушао предавања али није дипломирао.

У периоду од 15. фебруара 1921. до 15. октобра 1922. године радио је као књиговођа у Фабрици плина у Панчеву, а од 16. октобра 1923. године у Пожаревачкој трговачкој банци. За грађанина Општине пожаревачке примљен је 1933. године. За директора рудника угља „Кленовник“ постављен је 1925. године. На овој функцији се налазио и за време Другог светског рата. Пресудом Војног суда Команде војног подручја Пожаревац осуђен је 3. децембра 1944. године на „казну смрти и губитак часних права за свагда“.

Садржај архивске грађе: Сачувана је архивска грађа у мањем обиму. Од личних докумената сачуване су личне карте, оружани лист за револвер, војничке исправе, преписка са Командом пожаревачког војног округа у вези са војним распоредом, дозвола за радио пријемник и више извода из књиге рођених, венчаних и умрлих за чланове породице, од којих је већина на немачком језику. Сачуване су потврде и уверења о дужини радног стажа у Фабрици плина у Панчеву и у Пожаревачкој трговачкој банци.

У овом личном фонду се налазе и документа која се односе на пословање рудника „Кленовник“-овлашћење за заступање, менице и признанице на српском и немачком језику.

Преузимање: Архивска грађе је преузета у архив 2004. године, али нема података од кога и по ком основу (Књига пријема архивске грађе број 495).



Количина/очуваност: 1 кутија.

Сређеност: Сређен је тематски, у оквиру тема хронолошки.

Језик: српски и немачки.

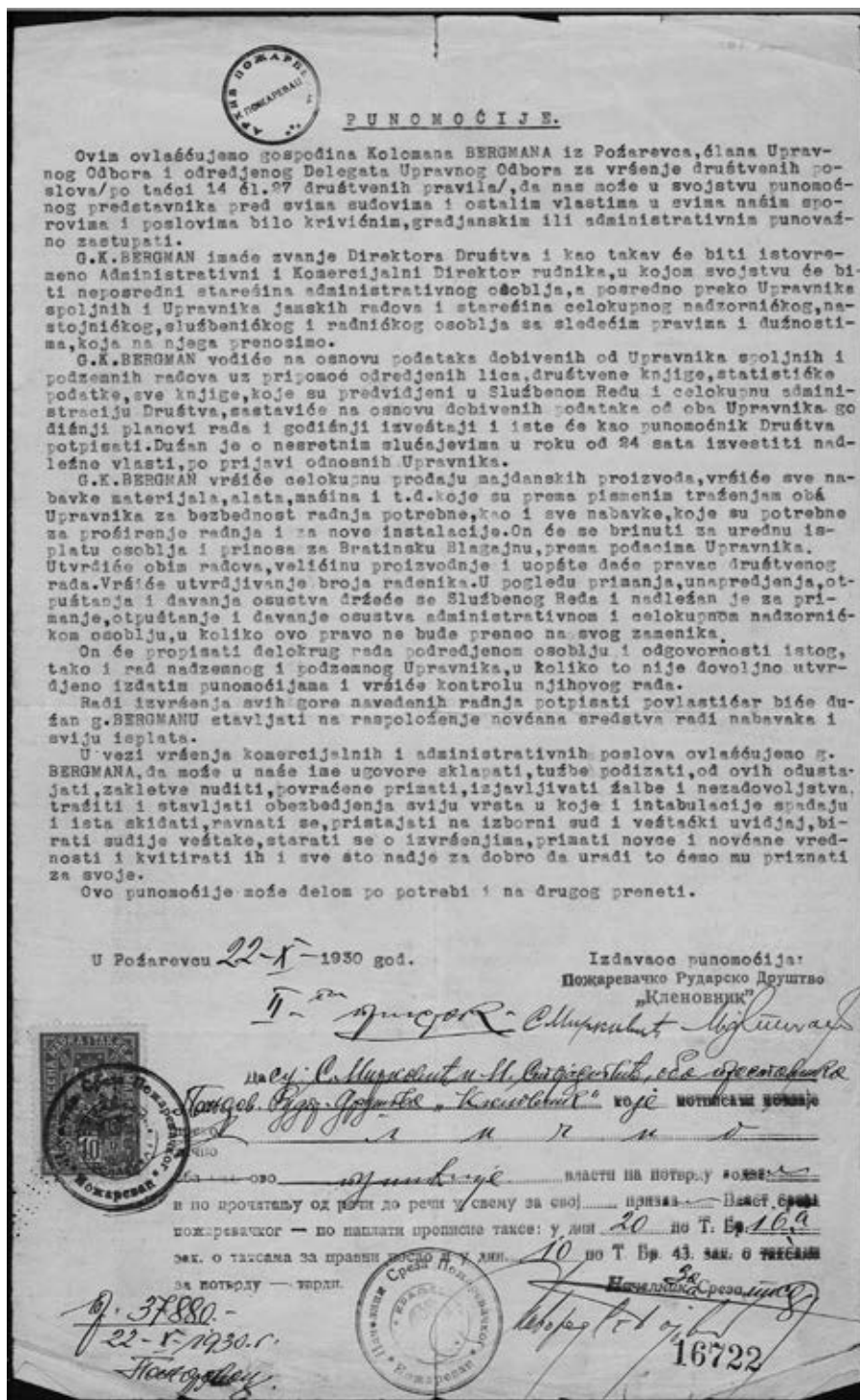
Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Архивска грађа није микрофилмована ни дигитализована. Доступна је за коришћење у архиву.

Хронолошки оквир грађе: 1915-1944.

Категоризација: Културно добро

Обавештајно средство: сумарни попис архивске грађе.

Извори и литература: досије фонда, грађа фонда, Збирка плаката 1895- .



Пуномоћје Коломана Бергмана за заступање
Рудника угља „Кленовник“, Пожаревац, 1930.
Лични фонд Коломана Бергмана (1901-1944);
1915-1944.

ЛИЧНИ ФОНД ЈОВАНА БОГДАНОВИЋА (1874-1953); 1895; 1912-1956.

Биографија творца фонда: Јован Богдановић је рођен 6. јануара по старом календару 1874. године у Пожаревцу, отац му се звао Рајко Богдановић. Био је учесник Балканских ратова и Првог светског рата. Радио је као чиновник у Министарству финансија у Београду. У Великом рату био је у Интендатури штаба Дунавске дивизије првог позива. Повлачио се са војском тј. са Дунавском дивизијом првог позива према Албанији. Оболео је по доласку у Драч, па је преко Валоне прешао на Крф, где је био у логору Говино-Ахилеон и Брагањотика. Услед болести Комисија Врховне команде у Мариотици 8. марта 1916. године огласила га је за неборца. По наредби Команде Дунавске дивизије од 29. марта 1916. је постављен за обвезника чиновничког реда и комесара Првог одељења провијант колоне Дунавске дивизије. Као комесар провијант колоне решењем Министарства војног од 16. новембра 1917. године ослобођен је војне дужности по тражењу Министарства финансија од 15. октобра 1917. године. Поново се вратио на Крф. Био је задужен за архиву Министарства финансија на Крфу и учествовао у организацији њеног повратка са Крфа. У Београд се вратио 17. јануара 1919. године. Био је још за време боравка на Крфу одређен за шефа Регистарског одсека у Министарству и задужен за новчану архиву Главног државног рачуноводства, па је по повратку тражио да буде разрешен од једне од дужности. На даље је руководио новчаном архивом Министарства финансија. Указом Његовог величанства Краља од 5. септембра 1923. године унапређен је за резервног админ. капетана друге гласе („Службени војни лист“ број 44 од 20. септембра 1923. године). Од породице имао је жену Станицу (рођену 5. јануара 1884) родом из Злота Општина бољевска, ћерку Софију, рођену 14.3.1906, ћерку Даницу рођену 7. фебруара 1911. године, сина Андреју рођеног 14.12.1914. године и сина Александра рођеног 15. септембра 1922. године у Београду. Након пензионисања живео је у Пожаревцу на адреси Светосавска 2.

Садржај архивске грађе: лична документа, документа делатности, документа везана за рад у Министарству финансија из периода Првог светског рата и после, преписка са породицом, исечци из новина и друго.

Преузимање: Архивска грађе је преузета у архив 1956. године, али нема података од кога и по ком основу. Преузета је несређена. (Књига пријема архивске грађе број 135).



Количина/очуваност: Фонд се састоји из једне архивске кутије (0,15 м).

Сређеност: Сређен је тематски, у оквиру тема хронолошки.

Језик: српски.

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Архивска грађа није микрофилмована ни дигитализована. Доступна је за коришћење у архиву.

Хронолошки оквир грађе: Најстарији документ је из 1895. године, док је остала архивска грађа настала у периоду 1912-1956. године.

Категоризација: културно добро.

Обавештајно средство: сумарни попис грађе.

Извори и литература: досије фонда и архивска грађа фонда. Матична служба Градске управа града Пожаревац.

ЛИЧНИ ФОНД ИЛИЈЕ ВУЈИЋА (1864-1939); 1894-1932

Биографија творца фонда: Илија Вујић је рођен у Ади у Бачко-Бодрошкој жупанији 20. јуна 1864. године. Није познато које године је из Аустроугарске прешао у Србију, али се зна да је 1907. године поднео захтев за пријем у српско поданство. Сви чланови породице – Илија (надзорник железничке пруге у Нишу), супруга Катица и деца Борислав, Марија и Миливоје, добили су српско држављанство (поданство) 1908. године. За време боравка у Нишу 1910. године супруга Катица је преминула од трбушног тифуса. Није познато када се доселио у Пожаревац, али постоје писани трагови да је за време Првог светског рата живео у Пожаревцу. У Пожаревцу се 1924. године венчао са Босиљком Лазић. Живео је у Караџићевој улици број 22. Илија Вујић је преминуо 1939. године.

Илија Вујић је радио као надзорник пруге. У Сегедину је положио подчиновнички пријемни испит априла 1895. године, а у октобру исте године при Сегединској дирекцији Мађарске државне железнице положио је стручни испит за надзорника пруге. Као надзорник пруге код Торонталске вициналне железнице радио је од 1. фебруара 1896. године до 20. јуна 1897. године, када је поднео оставку. Затим је прешао у Ниш, где је радио као надзорник железничке пруге. За време живота и рада у Пожаревцу напредовао је у служби, најпре 1921. године, када је Декретом унапређен за сталног надзорника пруге прве класе при 4. секцији, а затим и 1924. године, када је Решењем Дирекције пожаревачке окружне железнице преведен у прву групу треће категорије чиновника у 10. степену основне плате. При дирекцији Пожаревачких железница Дунавске бановине радио је до 1927. године. У периоду од 25. јуна 1927. до 30. јуна 1928. године радио је као надзорник железничке пруге у руднику каменог угља „ЈЕРМА-Габерник“ А. Д, а већ од 16. септембра исте године радио је поново при Дирекцији пожаревачких железница Дунавске бановине и то све до 15. маја 1932. године.

Садржај архивске грађе: Фонд није комплетан. Садржи Декрет о унапређењу и решења о напредовању у струци, уверења о дужини рада, о оцењивању, понашању за време службе, уверења о дужини радног стажа, решење о пријему у српско поданство, извод из књиге умрлих за жену Катицу, извод из књиге венчаних за венчање са другом супругом, чланске књижице Задруге железничког особља, приватну преписку, документа на мађарском језику.

Преузимање: Архивска грађа је преузета у архив 1970. године, али нема података од кога и по ком основу (Књига пријема архивске грађе број 310).

Количина/очуваност: 1 кутија.

Сређеност: Сређен је тематски, у оквиру тема хронолошки.

Језик: српски и мађарски.

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Архивска грађа није микрофилмована ни дигитализована. Доступна је за коришћење у архиву.

Хронолошки оквир грађе: 1894-1932.

Категоризација: културно добро.

Обавештајно средство: сумарни попис архивске грађе.

Извори и литература: досије фонда, архивска грађа фонда.

Библиографија радова: *Округ пожаревачки у привреди српске буржоаске државе*, приредила Јасмина Живковић, Изложбени каталози, каталог 12, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2007.

Извештај о оцени.

Извештава се Г. Војинић Илија
категорије _____ групе _____ сачињена основне илаше _____ звање _____
Надзор пруге да сине за годину 1930, а на основу чл. 62 Закона о
државном Саобраћајном особљу оцењени са оценом Одличан
Овим се извештаваће на основу чл. 26. и 29. Правилника о оцењи-
вању службеника државних Саобраћајних Установа.

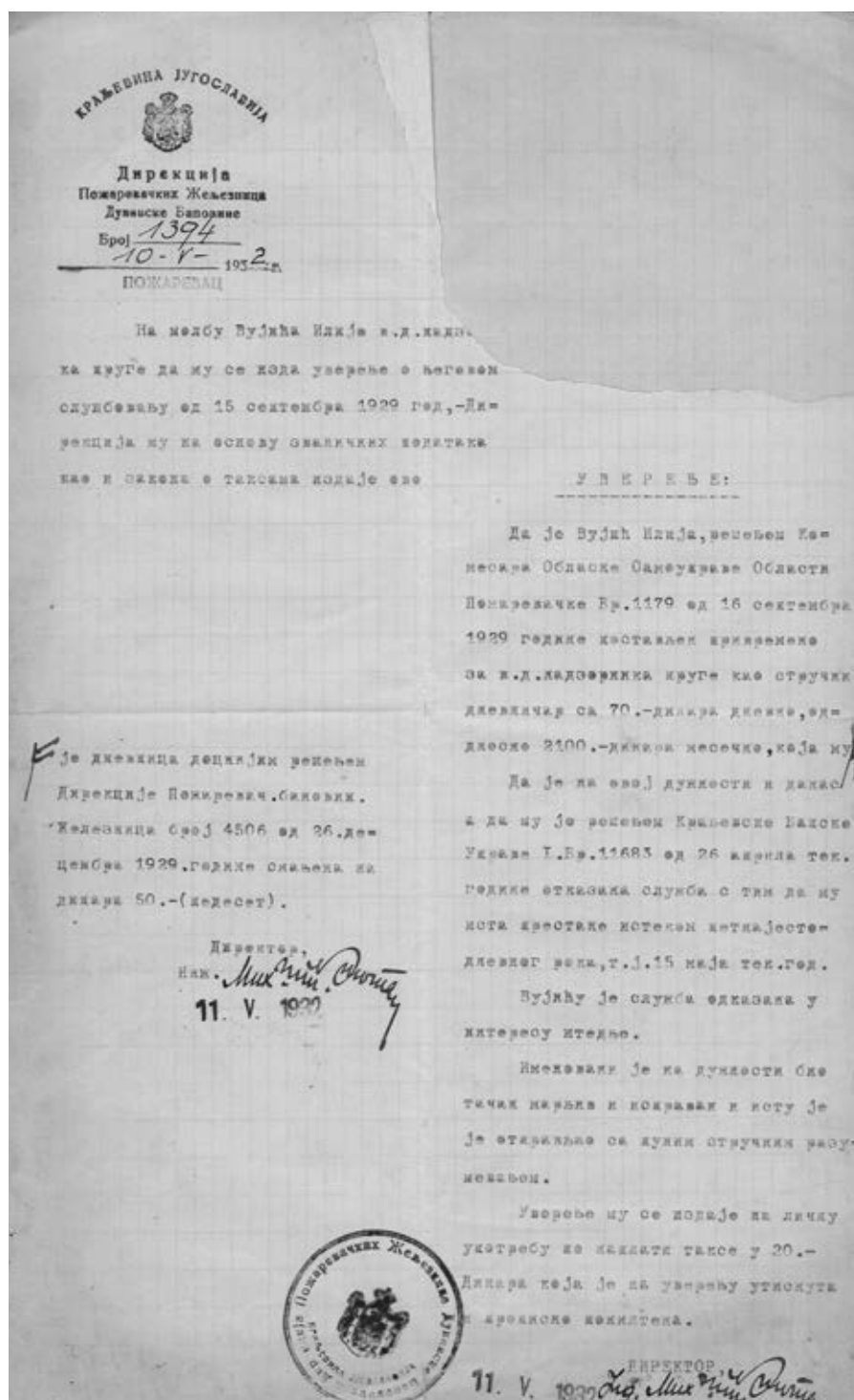
31. децембар 1930. год.
Пожаревац.



Старешино Надлежња,
Војинић
13. 1. 1931

Оцена рада надзорника пруге Илије Војића за 1930. годину
Лични фонд Илије Војића (1864-1939); 1894-1932

Уверење Дирекције Пожаревачких железница Дунавске бановине да је Илија Вујић радио као в.д. надзорника пруге и да му је служба отказана у „интересу штедње“, Пожаревац, 1932. Лични фонд Илије Вујића (1864-1939); 1894-1932



ЛИЧНИ ФОНД ВАСИЛИЈА ЖИВКОВИЋА (?-?); 1875-1917

Биографија творца фонда: Нема података где је рођен **Василије Живковић**. На основу документа о имовини и сродницима Суда општине Церовачке из 1875. године може се закључити да је ту рођен око 1855. године. Има више места са називом Церовац (у околини Шапца, Смедеревске Паланке, Крагујевца), али није познато о ком се Церовцу ради у овом случају. Завршио је курс богословских наука 1876. године у Београду. Године 1877. (16. априла) је постављен за учитеља и непрекидно је у служби до 24. октобра 1898. године, када је пензионисан као учитељ. Радио је у више места (1878. у Кобиљу, 1881. учитељ Основне мушке школе у Великом Градишту, 1884. у Лугавчини, 1885. у Пожаревцу, 1886. године се помиње као управитељ Мушке основне школе у Лугавчини, као учитељ у Пожаревцу 1888. године, 1892/93 у Плажанима, потом 1893. у Ђуприји и исте године у Пожаревцу). Од 1898. године је именован и за учитеља хришћанске науке у Пожаревачкој гимназији. На основу уверења министра народне привреде С. М. Лозанића из 1899. године сазнајемо и о његовом постављењу за хонорарног наставника хришћанске науке у Српској краљевској занатској школи у Пожаревцу. Од 1891. године је постављен и за ђакона Цркве Св. Николе у Пожаревцу. Василије Живковић је био ангажован и у разним хуманитарним и просветним друштвима. Био је повереник Српске књижевне задруге из Београда за Пожаревац и околину, а што се сазнаје на основу сачуваних докумената у периоду 1893. до 1902. године. За свој рад, 1900. године, а на предлог Српске књижевне задруге, добио је Орден Св. Саве IV реда за заслуге према Српској књижевној задрузи. Од 1891. године је именован за повереника Друштва за потпомагање и васпитање сиротне деце за Пожаревац. Био је и члан Пожаревачког одбора Друштва Црвеног крста. Добитник је Захвалнице Друштва за подизање Храма Светог Саве у Београду 1901. године. Пензионисан је и разрешен дужности учитеља и вероучитеља 27.6.1902. године. Међутим, убрзо је тражио да буде именован поново

за учитеља Народне школе у Пожаревцу. Док је службовао у селу Плажане, водио је „Дневник мога живота у заточењу“ у периоду од 5. октобра до 23. децембра 1892. године из ког закључујемо да је тамо послат по казни. Нема података о години смрти Василија Живковића.

Садржај архивске грађе: лична документа, имовинско-правни списи, документа делатности, преписка са члановима породице и другим лицима, посебно преписка са Српском књижевном задругом.

Преузимање: Архивска грађе је преузета у архив 1966. године, али нема података од кога и по ком основу (Књига пријема архивске грађе број 309).

Количина/очуваност: Фонд се састоји из једне фасцикле (0,07 м).

Сређеност: Сређен је тематски, у оквиру тема хронолошки.

Језик: српски.

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Архивска грађа није микрофилмована ни дигитализована. Доступна је за коришћење у архиву.

Хронолошки оквир грађе: Списи потичу из периода 1875-1917. година.

Категоризација: културно добро.

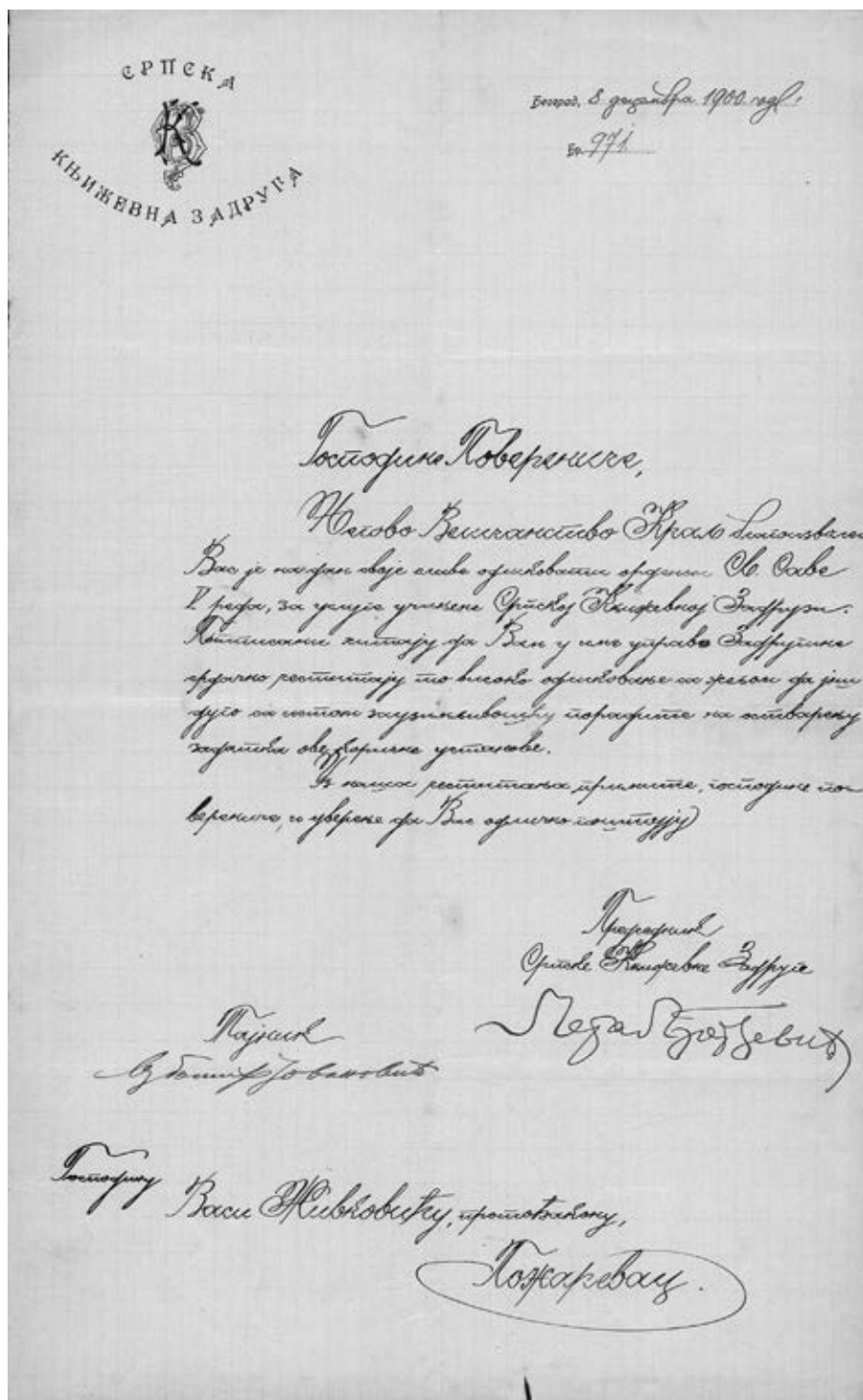
Обавештајно средство: сумарни попис грађе.

Извори и литература: досије фонда и архивска грађа фонда.



Похвални лист Василију Живковићу за одлично владане и учење, Београд, 1875.
Лични фонд Василија Живковића (?-?); 1875-1917.

Председник Српске књижевне задруге
 Пера Ђовђевић, обавештава протођакона
 Васу Живковића да му је додељен
 орден Св. Саве V реда и честитата му на
 одликовању, Београд, 1900.
 Лични фонд Василија Живковића (?-?);
 1875-1917.



ЛИЧНИ ФОНД ВОЈИСЛАВА ЖИВКОВИЋА, СУДИЈЕ ИЗ ПОЖАРЕВЦА (1912-1981); 1880-1981

Биографија творца фонда: Војислав Живковић је рођен у Пожаревцу 13. јула 1912. године, од оца Милосава Живковића (рођеног у Шапину око 1880. године), који се из Првог светског рата вратио као тежак инвалид (без левог ока, леве руке и неколико ребара), после тешког рањавања на Солунском фронту и мајке Ружице, рођене Стокић, домаћице. Матурирао је у Пожаревцу 1930. године. Најпре је студирао технику, а после очевог банкрутства студирао је Правни факултет у Београду, где је дипломирао 1939. године. По завршетку студија радио је најпре као судијски приправник. Други светски рат провео је у заробљеништву у логорима у Араду, Нирнбергу, Хамелбургу и Боргхорсту. По повратку из заробљеништва радио је као помоћник јавног тужиоца за Округ пожаревачки. До пензионисања је радио као судија Окружног суда у Пожаревцу.

Још за време школовања почео је да се бави друштвеним радом. Године 1929. био је члан управе и књижничар ђачке дружине „Развитак“. За време студија учествовао је у раду омладинског покрета. Био је учесник свих демонстрација на Београдском универзитету од 1931. године. У периоду од 1935. до 1937. године био је председник Студентског удружења Области пожаревачке, а потом председник надзорног одбора истог удружења до 1939. године. У исто време био је редитељ Студентског позоришта. У периоду од 1937. до 1939. године био је један од осивача и руководиоца Студентског дебатног клуба, а од 1940. године био је благајник Градске библиотеке, на ком месту је остао до повратка из заробљеништва. За време заробљеништва био је сарадник и спикер новинске агенције НОБ-а, коју је уређивао Дуда Тимотијевић. По завршетку Другог светског рата наставио је активан друштвени рад. У периоду 1945-1949. година био је председник Градске библиотеке. У том периоду број чланова библиотеке се повећао са 195 на 2200, а број књига од 2923 на 27000. Председик Народног универзитета био је у периоду од 1951. до 1959. године. У том периоду је Народни универзитет организовао 1924 приредбе. Главни и одговорни уредник локалног листа „Реч народа“ био је 1953. године. Управник Историјског архива Пожаревац био је у периоду 1952-1953. година. Уредник часописа „Браничево“ био је пуне две деценије, од 1955. до 1975. године. У том периоду издата су 82 броја овог часописа. Уредник Библиотеке „Браничево“ био је у периоду 1954-1955. година, за које време је публиковано 115 наслова. Ова библиотека је два пута проглашена за



најбољу библиотеку у Србији. Све ове активности обављао је бесплатно.

Војислав Живковић је био и члан различитих савета, управа, удружења, Савета радног колектива, секретар партијске организације.

Војислав Живковић је добитник бројних признања и награда. Вукову награду добио је 1977. године.

Војислав Живковић је умро у Пожаревцу 1981. године.

Библиографија: Војислав Живковић је писао песме, чланке из књижевности и историје, приказе. Аутор је више књига („Пролеће 1941.“ (1964.), „Померанијада“ (1967.), „Пелагић и Пожаревац“ (1970.), „Сагорели као људи“ (1971.), „Књига о другарству“ (1971.), „Палета и виолина“ (1972.), „Моменти додира“ (1972.), „Нирнберг марта 1943.“ (1973.)) и више од хиљаду чланака.

Садржај архивске грађе: дневници, документација која се односи на рад Градске читаонице и књижнице (књига за упис и испис чланова касине и читаонице, благајна касине и читаонице за више година, записници са седница касине и читаонице, записници са седница Управног и Надзорног одбора касине и читаонице), документација Народног универзитета у Пожаревцу (књига евиденције стручних курсева), рукописи, записи из заробљеништва-проза и

поезија, евиденција примљене и послате поште, евиденција примљених текстова за часописе, документација која се односи на часопис „Браничево“, рукописи за „Браничево“, судска документација, књиге евиденција одржаних културних догађаја у Пожаревцу у периоду (1951-1959. година. (предавања, филмови, списак предавача), књиге утисака са значајних културних догађаја 1957-1959), дневник рада председника суда о обиласку судских и затворских просторија (1957-1963), лична документа, службена и приватна преписка, ауторски текстови, чланске карте, аутобиографија, ћачке књижице, индекси, позиви на седнице више удружења, позивнице за различита културна дешавања, јубилеје, прославе, свечаности, документа чланова породице, фотографије творца фонда и чланова породице, дипломе, плакете, признања, похвалнице и захвалнице дописнице, разгледнице.

Заједно са фондом примљен је велики број књига, часописа и новина, које су припојене библиотеци.

Преузимање: Архивска грађа је преузета у архив 2002. године путем откупа од наследника, сина Владимира Живковића (Књига пријема архивске грађе број 492).

Количина/очуваност: Фонд се састоји од 221 свежња.

Сређеност: фонд није сређен.

Језик: српски и немачки.

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Архивска грађа није микрофилмована ни дигитализована. Није доступна за коришћење у архиву.

Хронолошки оквир грађе: Списи потичу из периода 1880-1981. године.

Категоризација: културно добро.

Обавештајно средство: сумарни попис грађе.

Извори и литература: Досије фонда, архивска грађа фонда, Лични фонд Александра Саше Марковића, публицисте из Београда (1927-1994) 1936-1992.

Библиографија радова:

-*Пожаревачки магистрат-Први Нахијски суд у Србији 1821-2011*, аутори Јасмина Живковић, МА и Наташа Милошевић Дулић, Изложбени каталози, каталог 19, Историјски архив Пожаревац, 2011.

-*190 година од оснивања Првог нахијског суда у Србији 1821-2011 - сеп архивских фотографија са календаром*, Културна баштина 6, Историјски архив Пожаревац, 2011.

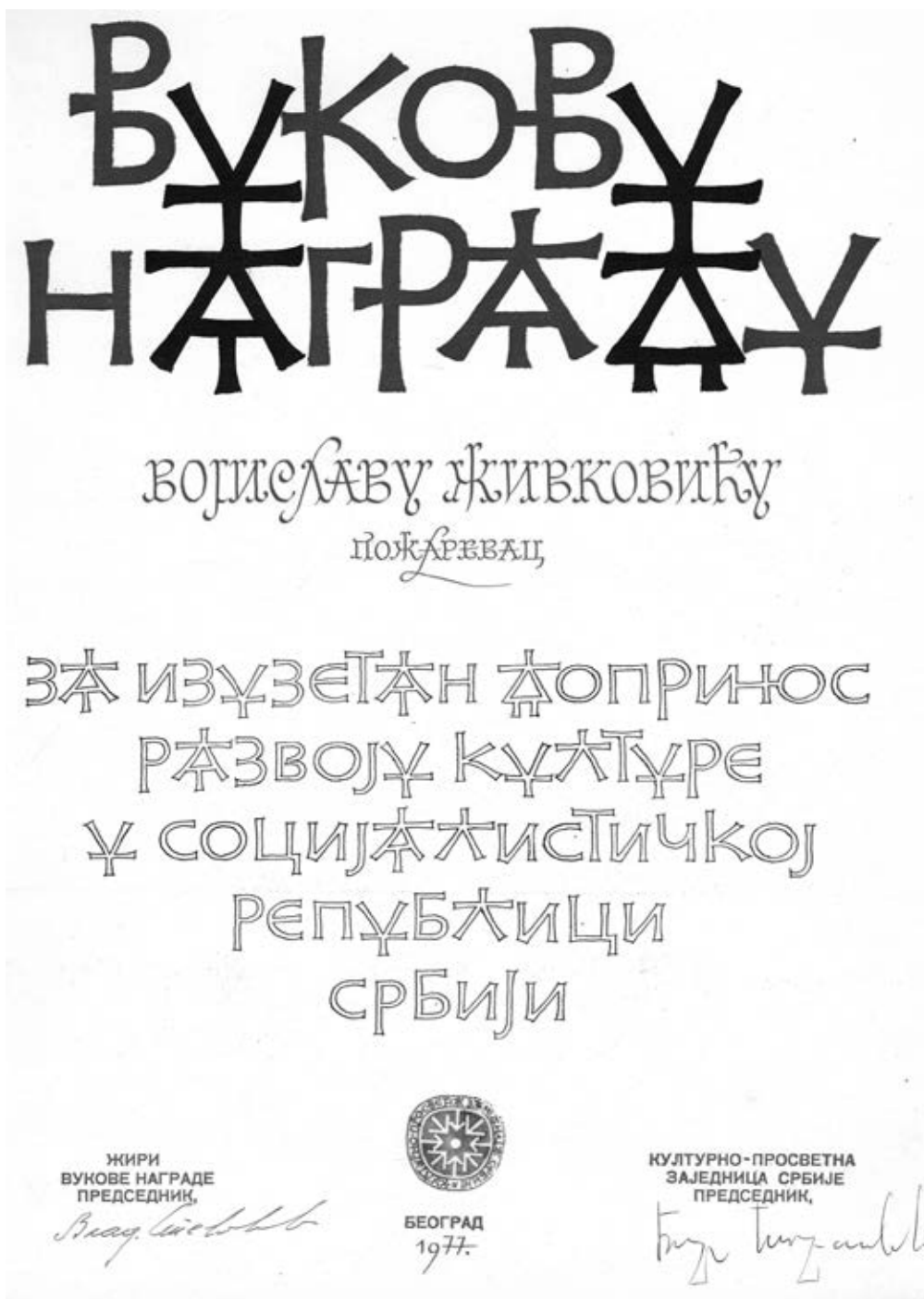
- *Двеста година од оснивања Првог Нахијског суда у Србији – у Пожаревцу, 1821-2021* – монографија (уредник др Јасмина Николић); група аутора, Посебна издања, књига 18, Виши суд у Пожаревцу и Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2022. (у штампи)



Судијско веће Окружног суда Пожаревац, коме председава судија Војислав Живковић, са судијама поротницима, Пожаревац, 1963.

Лични фонд Војислава Живковића, судије из Пожареваца (1912-1981); 1880-1981

Вукова награда додељена Војиславу
Живковићу за изузетан допринос развоју
културе у СР Србији, Београд, 1977.
Лични фонд Војислава Живковића,
судије из Пожареваца
(1912-1981); 1880-1981



ЛИЧНИ ФОНД СТОЈАНА ЈОВАНОВИЋА РИБАРЦА (1855-1922); 1872-1937

Биографија творца фонда: Стојан Рибарац је рођен као Јовановић Стојан 6. фебруара 1855. године у близини Свилајнца у селу Рибару - по коме је касније носио целог живота презиме и по коме је био познат у читавој Србији. Отац Димитрије Јовановић био је сељак из Рибара, касније трговац у Свилајнцу, посланик на Светоандрејској скупштини (1858).

Стојан Рибарац завршио је право на Великој школи у Београду 1874. године, а прва дужност му је била полицијски писар у Пироту, где се и оженио Јеленом, ћерком Окружног начелника. Потом је добио премештај за Петровац, Млавски срез, за среског писара. Због политичких разлога отпуштен је из службе - замерио се влади Милана Пироћанца, јер је почео да организује Либералну странку у Петровцу.

По изласку из државне службе, Рибарац прелази у Пожаревац и отвара адвокатску канцеларију 1881. године. Својим адвокатским умећем Рибарац убрзо стиче богату клијентелу и постаје један од најјачих пожаревачких адвоката. Близу Београда, Пожаревац је имао врло богат и буран политички живот, а Рибарац се врло брзо укључио у политику као либерал, јер му је политика постала важнија од адвокатури. Поставио је себи циљ - да уништи Радикалну странку, јер се радикализам знатно ширио у Краљевини Србији.

У Либералној странци био је изузетно поштован, постао је најпре потпредседник, а после смрти Јована Ристића био је на челу странке. Уследила је неопходна реорганизација странке, а Рибарац, као покретач ове иницијативе, Либерале је реорганизовао у Националну (Народну) странку од 1904. године. Као један од првака Либерално-Народњачке странке, био је најчешће нападан политичар у Пожаревцу од стране радикала.

Стојан Јовановић Рибарац био је активни народни посланик од 1887, па са мањим прекидима, све до смрти 1922. године и четири пута министар у кабинетима најугледнијих политичара свог времена у Србији: министар унутрашњих послова код др Јована Авакумовића у периоду 9. април 1892 - 1. априла 1893; министар правде у влади Стојана Новаковића, 12. фебруар 1909 - 11. новембар 1909; министар трговине и индустрије у влади радикала Стојана Протића, 7. децембар 1918. - 7. април 1919. и 19. фебруар 1920. - 31. март 1920. године.

Период када је био министар правде обележило је давање широке амнестије политичким кривцима, док је за време када је обављао дужност министра унутрашњих

послова био оптужен - од стране радикала - за прекомерну употребу силе и војске у гушењу Горачичке буне. Оптужени министар изведен је пред суд, али га је краљ Александар Обреновић аболирао. У владама Стојана Протића, 1918-1920, залагао се да се да амнестија осуђенима у Солунском процесу (1917).

Умро је 3. августа 1922. године.

Сачувани телеграми говоре о личној и породичној трагедији Стојана Рибарца. Војислав, син Стојанов, умро је фебруара 1919,¹ а ћерка Рада 1917. године. Сачуван је и плакат за помен Стојану, Војиславу и Ради, које оплакује мајка Јела Рибарац.

Стојан Јовановић Рибарац - први српски министар који је због своје политичке делатности изведен пред суд, посланик и четири пута министар у кабинетима најистакнутијих политичких личности Краљевине Србије с краја 19. и почетка 20. века, иницијатор реорганизације Либералне у Националну странку и њен први вођа, изузетан говорник, пожаревачки адвокат - оставио је свој печат у историји Србије.

Садржај архивске грађе: један део архивалија се односи на адвокатуру (концепти завршних речи, преписка, и сл.) - 16 предмета из периода 1896-1905; други део се односи на страначку преписку (преписка "либерала" и преписка "напредњака"), 1 фасцикла из периода 1892-1905; а трећи део је преписка за време обављања функција министра у владама Краљевине Србије/Краљевине СХС/Југославије - 18 предмета/аката: телеграми, преписка са Ристићем, концепти говора у Скупштини и сл. из периода 1892-1899. године.

У фонду се налази и концепт говора из 1892. година на коме је Рибарац на полеђини записао:

"Моја завршна реч која није говорена, пошто је амнестијом прекинуто суђење".

У фонду је 16 бележница, бележница на немачком (са датумима 1872-1875), телеграми, писма (нрп. из 1895. године писмо Маршићанина), проглас Народне странке поводом оснивања 1905. - документ садржи и списак чланова главног одбора и повереника по окрузима. Фонд се завршава писмом (потпис нечитак) из Утрехта написаним 1937. године у коме се каже како би било добро да Рибарац може изрећи свој став о неком проблему...

¹ Државни саветник Братанић упућује министру саучешће поводом смрти сина Војислава, 20. фебруара 1919.

Преузимање: Архиву Стојана Рибарца предала је његова унука Бранка Рибарац, 1955. године на поклон (Књига пријема архивске грађе број 306).

Количина/очуваност: Фонд се састоји од 1 кутије.

Сређеност: фонд је сређен.

Језик: српски, немачки и француски.

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Архивска грађа није микрофилмована ни дигитализована. Доступна је за коришћење у архиву.

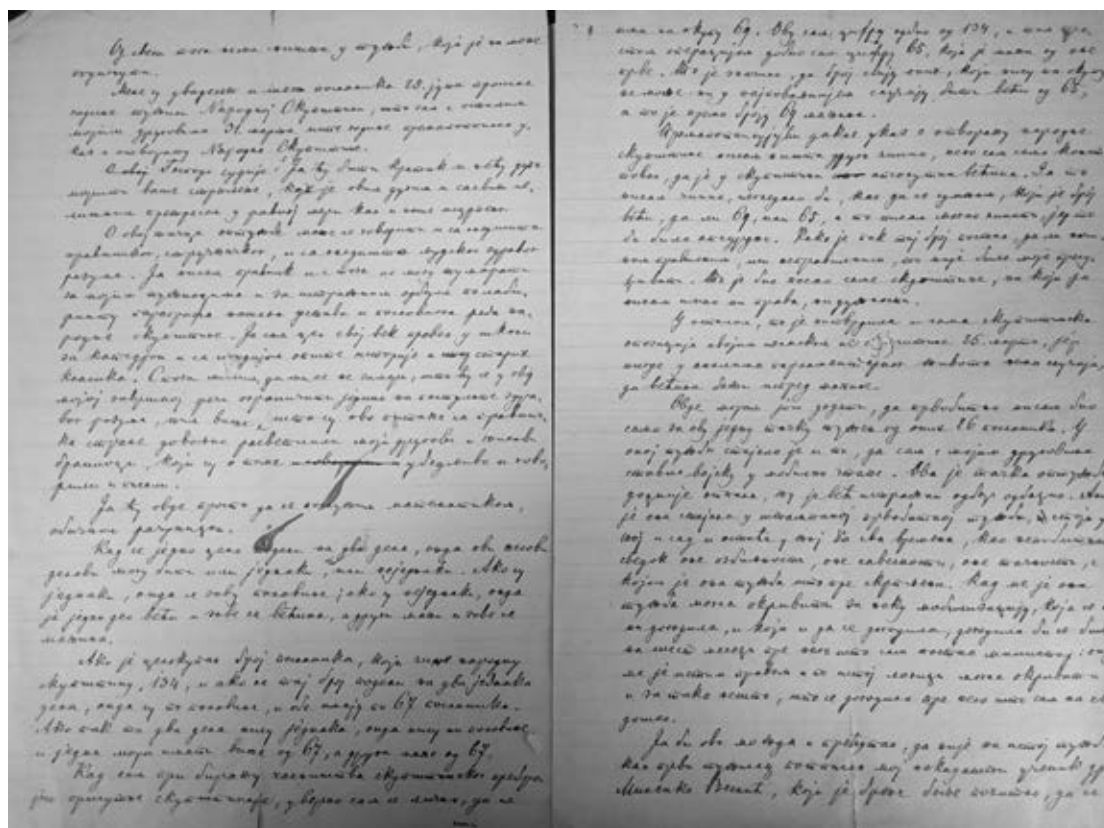
Хронолошки оквир грађе: Списи потичу из периода 1872-1937. године.

Категоризација: Културно добро од великог значаја.

Обавештајно средство: сумарни попис грађе

Извори и литература: досије фонда, архивска грађа фонда., Младен Владимировић, *Стојан Јовановић-Рибарац (грађа за биографију)*, рукопис, 1974, ИАП, Збирка рукописа; Милољуб Манојловић, *Значајни Пожаревљани*, КПЗ, Пожаревац, 2009, стр. 254-255; *Лична архива Стојана Рибарца предаша Пожаревачком архиву*, у: Архивски преглед, орган историјских архива НР Србије, св. 1-2, Београд, април 1956.

Библиографија радова: *Пожаревачки манускрипти-Први Нахијски суд у Србији, 1821-2011*, аутори Јасмина Живковић, МА и Наташа Милошевић Дулић, Изложбени каталози, каталог 19, Историјски архив Пожаревац, 2011.



Концепт говора Стојана Јовановића Рибарца из 1892 “Моја завршна реч која није говорена, пошто је амнестијом прекинуто суђење” Лични фонд Стојана Јовановића Рибарца (1855-1922); 1872-1937

ЛИЧНИ ФОНД АЛЕКСАНДРА САШЕ МАРКОВИЋА, ПУБЛИЦИСТЕ ИЗ БЕОГРАДА (1927-1994); 1936-1994

Биографија творца фонда: Александар Саша Марковић био је новинар, публициста, револуционар, али и један од најзначајнијих хроничара ратних догађаја током Другог светског рата на територији данашњег Браничевског управног округа. Рођен је у Пожаревцу 25. јуна 1927. године, од оца Марковић-Богојевић Александра, адвоката из Пожаревца и мајке Јелисавете Марковић-Богојевић, рођене Видановић. Основну и средњу школу завршио је у Пожаревцу. Дипломирао је на Високој школи политичких наука у Београду, Одсеку журналистике 1967. године. Учесник је Другог светског рата од фебруара 1943. године. Члан СКЈ био је од јуна 1948. године. Био је биран у форуме ССР-НЈ Београда, био је одборник Скупштине општине Стари град у Београду, био је и посланик Народне скупштине Србије. Његов отац, предратни адвокат Радомир Марковић, био је сарадник Народноослободилачког покрета и први председник Месног народноослободилачког одбора 1942. године. Уморен је у гестаповском затвору 1944. године. Сашин старији брат Драгослав Марковић Рођа, првоборац и политички комесар партизанске чете, погинуо је јуна 1943. године.

Александар Саша Марковић почео је 1945. године да се бави новинарством. Био је дописник Тањуга из Пожаревца и сарадник новина „Реч народа“ од 1945. године, а уредник и репортер „Омладине“, гласила ЦК НОЈ, од јуна 1946. до јуна 1951. године. Уредник и репортер НИН-а био је од јуна 1951. до септембра 1953. године, уредник Радио Београда и репортер од септембра 1953. до јуна 1957. године. Саша Марковић је био један од оснивача Телевизије Београд и уредник оснивачке Редакције Телевизије Београд од јуна 1957. до фебруара 1959. године, а затим уредник Првог програма Радио Београда до јануара 1966. године. Саша Марковић је у периоду јануар 1967.-септембар 1971. године био главни и одговорни уредник „Радио ТВ ревије“, издања „Политике“, док је главни уредник маркетинга „Политика – пропаганда – публициста“ био у периоду септембар 1971. – март 1975. година. Главни уредник Центра за истраживање и програмску оријентацију НО „Политика“ био је од марта 1975. године, па све до пензионисања, 1983. године. Од 1. јануара 1983. године волонтерски је радио као главни и одговорни уредник „Браничева - часописа за културу, уметност и друштвена питања“ у Пожаревцу.

Саша Марковић је био уредник и члан великог броја редакција, и то: „СК Раднички“, „Пожаревачки алманах“



(1957. година), уредник публикације о ИМТ Раковица (1958. година), члан уређивачког одбора „Спорт и свет“ (1954.-1962.), члан спољне редакције „Комунист“ (1957. година), члан Уређивачког одбора илустрованог листа „Темпо“ (1966. година), уредник редакције часописа „Ветрењача“ (1954. година), уредник публикације „Сто година Костолца“ (1970. година), уредник едиције „Истина“, Пожаревац (1962. година), уредник српског издања публикације „Отворена срца“, о прихватању словеначких изгнанника у Другом свеском рату (1972. година), уредник и приређивач (уз сарадњу Милисаву Миленковића) књиге „Ратна сећања Милоја Миловића“ (1986. година), уредник и приређивач ратних извештаја Божицара Димитријевића Козице „Моји ратни другови“ (1962. година). Уредник тематског броја „Браничева“ посвећеног Радомиру Вујићу „Пут револуционара“ (1975. година).

Саша Марковић је био аутор предговора издања „Мало Црниће – бели млин у долини“, аутора Миодрага Стојановића (1966. година), као и рецензент издања „130 година од последње трговачке школе до образовног центра „Жижа Лазаревић“, „Бошко и Вера Вребалов“, „Костолац 1980.“. Био је сарадник у следећим новинама и часописима: Политика, Борба, Комунист, Рад, Нин, Уметност и критика, Књижевне новине, Лик, Спорт и свет, Весник гимнастичког савеза, Млади борац, Омладина, Наш глас, Жеж, Спорт,

Темпо, Младина, Вечерње новине, Дуга, Филмски свет, Ослобођење, Четврти јул, Наша штампа, Товариш и други. Био је члан Удружења новинара Србије од 1944. године.

Саша Марковић је радио и као дописник из иностранства и то: из Грчке 1952. године, из Израела, Кипра и Грчке 1953. године, из Италије и Француске 1957. године, Мађарске, СССР, Пољске, Чехословачке и Аустрије 1965. године, Мађарске 1966. године, Италије и САД 1968. године, Бразила 1969. године, Француске 1970. године, Велике Британије 1971. године и Грчке 1975. године.

Био је члан бројних комисија и секција и то: Члан Секције за информисање ССРН Србије у периоду 1965-1969. година, Комисије за неговање традиција СУБНОР-а Србије у периоду 1974-1982. година, Главног одбора ФС Србије 1962-1982. година, Комисије за информисање ФСЈ (1966-19770.) и др.

Александар Саша Марковић је добитник бројних награда и признања. Медаљу за храброст добио је 1952. године, Орден заслуге за народ са сребрним зрацима 1975. године, Орден рада са златним венцем 1965. године, Награду Радио Београда за годишња остварења 1966. године, Златну плакету ФСЈ, Сребрну плакету Савеза новинара Југославије 1970. године, Златну значку СКЈ, Октобарску награду Града Пожареваца 1975. године, Плакету СУБНОР-а Југославије 1976. године, Повељу културе Пожареваца 1977. године, добитник је Годишње награде „Политике“ и Октобарске плакете Града Београда.

Александар Саша Марковић је умро у Београду 1992. године.

Иако је више од 40 година живео и радио у Београду, својим радом је током целог живота остао повезан са родним градом, кроз рад на историографији народноослободилачког рата у Пожаревачком округу.

Библиографија: „Ратна писма Моме Марковића“; „Моји ратни другови Божицара Димитријевића Козице“; „1.200 дана“; „Девет народних хероја“; „Тито код нас“; „Дуге године“; „Стазама смелих“; „Узаврела Морава“; „Херој Шербан“; „Ослобођено Кучево“.

Садржај архивске грађе: Архивску грађу чине 62 архивска кутије. Заједно са фондом примљена је писаћа машина, касетофон, кутија са материјалом за одређивање диоптрије, кутија са лулама и кутија са личним предметима

који су се налазили на радном столу Саше Марковића. Интересантно је да се међу личним предметима налази и бајпас са угравираним датумима. Највећи део архивског фонда (38 архивских кутија грађе, 5 кутија фотографија и 3 кутије касета) чине материјали које је користио за писање завичајне историје Другог свестског рата Браничевског округа. То су прекуцане изјаве учесника НОБ-а, фотокопије докумената који се чувају у архивима, исправљени текстови објављених књига, текстови објављених чланака. Другу групу чине лична документа и породична документа, писма и разгледнице, дневници, одликовања и фотографије.

Преузимање: Фонд је преузет од породице Александра Марковића 2019. године као поклон. (Књига пријема архивске грађе број 789).

Из овог поклона издвојено је 649 књига и већи број часописа и новина, који су припојени библиотеци.

Количина/очуваност: Фонд се састоји од 62 кутије.

Сређеност: фонд није сређен.

Језик: српски и немачки.

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Архивска грађа није микрофилмована ни дигитализована и није доступна за коришћење.

Хронолошки оквир грађе: Списи потичу из периода 1936-1994. године.

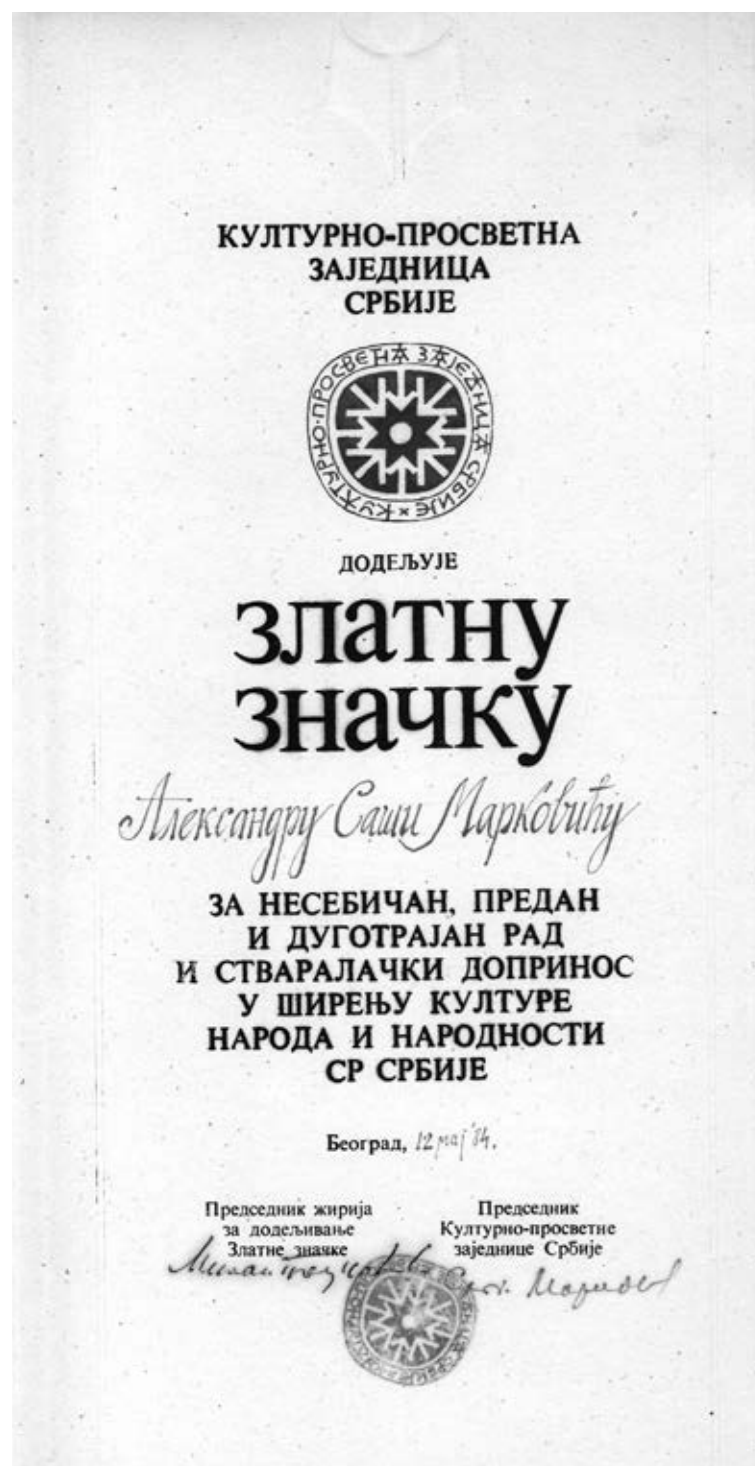
Категоризација: културно добро.

Обавештајно средство: сумарни попис грађе.

Извори и литература: досије фонда, архивска грађа фонда.

Библиографија радова: *Ратна слика Србије у Другом светском рату 1941-1945*, аутори: др Маријана Мраовић, Наташа Милошевић Дулић, др Јасмина Николић и др Драгана Милорадовић; Изложбени каталози, каталог 28, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2020.

Златна значка коју је Културно-просветна заједница Србије доделила Александру Саше Марковићу за „несебичан, предан и дуготрајан рад и стваралачки допринос у ширењу културе народа и народности СР Србије“, Београд, 1974.
Лични фонд Александра Саше Марковића, публицисте из Београда (1927-1994); 1936-1994



ЛИЧНИ ФОНД МИЛОСАВА ПАВЛОВИЋА (1848-1939); 1887-1921

Биографија творца фонда: Милосав Павловић, рођени Пожаревљанин, био је “виши грађевински инжењер”. Рођен је у Пожаревцу, 10. јула 1848. године, од оца Милована Павловића (што се види из извода из Црквене матичне књиге рођених храма Св. Архистратигова у Пожаревцу из 1887. године). Свој професионални рад није завршио 1911. - када је званично пензионисан 13. септембра, већ је наставио да ради све до 1921. године. Из Решења видимо да је Главна контрола забележила 32 године, 6 месеци и 29 дана службе и да је одредила личну пензију у износу од 4.709,66 динара годишње.

У грађи налазимо и уверење Министарства Војске и Морнарице (од 6. новембра 1928.) према којој је Милосав, као војни обвезник, био на војној дужности за време рата и то: од 17. септембра 1912. до 15. августа 1913; од 14. јула 1914. до 1. септембра 1915, и од 18. новембра 1918. до 1. фебруара 1919. године.

Своју професионалну каријеру Милосав Павловић је започео Указом Министарства грађевина 10. јула 1875, године, када је постављен за подинжињера, и служио је у разним звањима до 11. јуна 1896. године - када је први пут пензионисан. Указом је 1907. реактиван за вишег инжењера и служио до 14. јула 1911. године. Током пензионерских дана обављао је низ послова из своје струке. Из тог периода датира и документација о грађењу манастирске цркве манастира Тумане. Уз прорачуне, предрачуна, концепте и преписку, налази се и судски предмет парнице са Леополдом Будимским, столаром из Великог Градишта,¹ као и низ одбијања са учешћа на лицитацијама и набавкама.

Милосав Павловић био је ожењен Лепосавом (1865-1932), потоњом председницом Подружнице Женског друштва у Пожаревцу. Лепосава је на челу Женског друштва била више од двадесет година, све до 14. септембра 1931. године, када је из здравствених разлога поднела оставку, а током њеног вођења Подружнице, забележено је да је Женско друштво имало највише резултата.²

Још као чланица Подружине, Лепосава се обратила Суду општине пожаревачке за доделу плаца за зграду Женског друштва, и градске власти су одговориле, 1908. године, доделивши плац у Железничкој улици.³ Лепосава

тада моли свога мужа да им помогне, и инжењер Милосав Павловић прихватио је молбу своје супруге и урадио је план за школску зграду бесплатно. Због тога је 7. марта 1910. године одлучено да се инжењер Милосав Павловић уврсти у велике добротворе Подружине.⁴

Оставши потпуно сам 8. маја 1935. године, Милосав оставља тестамент завештавајући имовину Удружењу “Слога” пожаревачких занатлија и раденика за међусобно помагање у болести и смрти.⁵ Његову непоретну имовину представљали су кућа у Пожаревцу, у Краљевој улици бр. 43,⁶ са дугом од 980 динара Управи фондова и виноград повише саборне цркве, без оаковог дуга.⁷ “Слога” је наследила, уз готовину, и све вредносне папире код Поштанске штедионице, Окружне банке, обвезнице ратне штете... Распооређујући своју имовину, предвидео је да “ако од тога што претекне да се подели на два равна дела, па један део да се преда Црвеном крсту а други Фонду сиромашних ђака Пожаревачких основних школа...”⁸ Мобилијар и осталу кућну покретност завештао је Женском друштву, Колу српских сестара, Грађанској читаоници и касини, као и неколицини рођака.

Садржај архивске грађе: Лични фонд Милосава Павловића чини приватна архива (извод из Црквене матичне књиге рођених храма Св. Архистратигова у Пожаревцу из 1887; решење о пензионисању од 13. септембра 1911. године);

- преписка о зидању манастирске цркве манастира Тумане;
- судски спорови (дугогодишњи спор са Леополдом Будимским, столаром из Великог Градишта);
- прорачуни, предрачуни, службена преписка, концепти преписке;
- учешће на јавним набавкама.

Преузимање: Архивалије су пронађене 1966. године у Окружном народном одбору Пожаревац и достављене

1 Леополд Будимски и Милосав Павловић тужили су се због пробијеног рока за завршетак манастирских врата - порте.

2 Фелдић, *Стари Пожаревац*, Пожаревац, 1992, стр. 234-235.

3 Фелдић, *Стари пожаревачки добротвори*, Народни музеј Пожаревац, 2014, стр. 110.

4 ИАП, ОиП, рукопис IX/74, кутија 1.; Фелдић, *Стари добротвори*, стр. 110.

5 Тестамент инг. Милосава Павловића налази се у оквиру архивског фонда Удружењу “Слога” пожаревачких занатлија и раденика, за 1935. годину.

6 Десни део потоње кафане “Карпати”.

7 Наведени тестамент.

8 Фелдић, *Стари... добротвори*, стр. 114.

Међуопштинском архиву Пожаревац. (Књига пријема архивске грађе број 307).

Количина/очуваност: 1 кутија

Сређеност: фонд је сређен хронолошки.

Језик: српски

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Архивска грађа Збирке није микрофилмована ни дигитализована. Доступна је за коришћење у архиву.

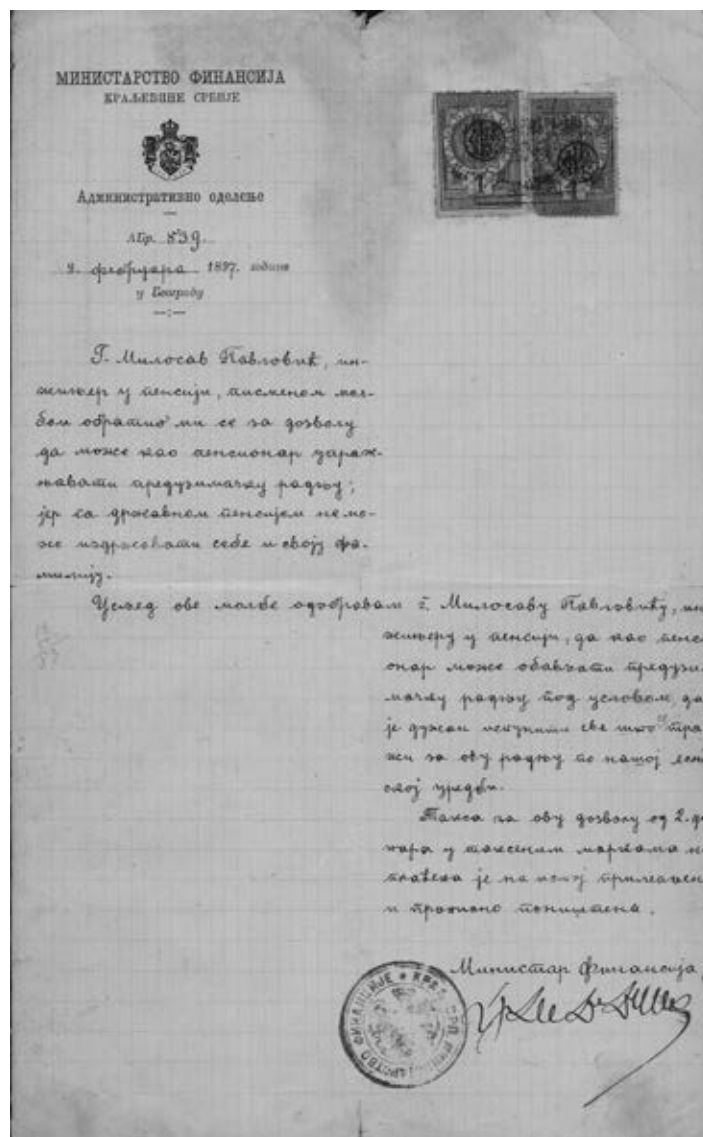
Хронолошки оквир грађе: Списи потичу из периода 1887-1921. година.

Категоризација: културно добро.

Обавештајно средство: сумарни попис грађе.

Извори и литература: досије фонда, архивска грађа фонда, Драган Фелдић, *Стари Пожаревац*, Пожаревац, 1992; Драган Фелдић, *Стари пожаревачки добродетели*, Народни музеј Пожаревац, 2014.

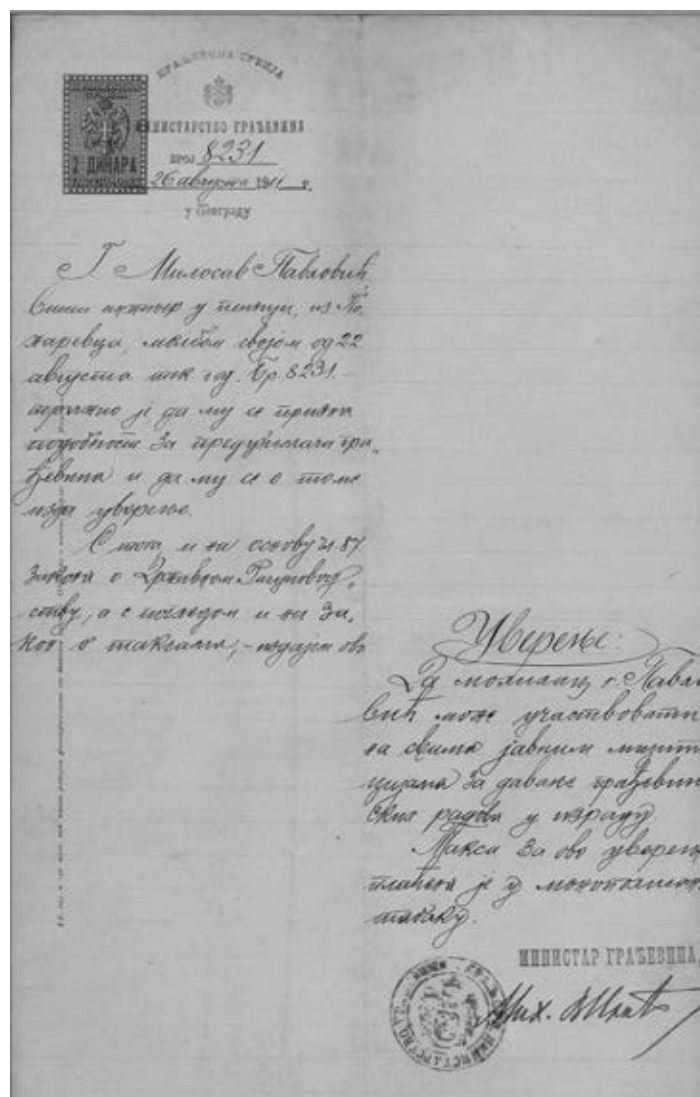
Библиографија радова: *Освајање сфере јавног живота – улога жена у друштвеном и културном животу Пожаревца крајем 19. и почетком 20. века*, аутор др Драгана Милорадовић, Посебна издања, књига 15, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2019.



Дозвола Министарства финансија да Милосав Павловић, инжењер у пензији, може „упражњавати предузимачку радњу“, Београд, 1897.
Лични фонд Милосава Павловића (1848-1939); 1887-1921.



Лепосава Павловић, ИАП „Слога“ 53 36 фот 99



Уверење Министарства грађевине, којим се потврђује да Милосав Павловић, виши инжењер у пензији, из Пожаревца, може учествовати на свим лицидацијама за грађевинске радове, Београд, 1911. Лични фонд Милосава Павловића (1848-1939); 1887-1921.

ЛИЧНИ ФОНД ДРАГУТИНА РАНКОВИЋА (1879-1960); 1915-1952

Биографија творца фонда: Драгутин Драга Ранковић правник, песник и публициста, рођен је 7. новембра 1879. године у селу Ракинцу (данас Симићево). Основну школу је завршио у Ракинцу, а Гимназију у Пожаревцу. Студирао је на Правном факултету у Београду и Женеви. Као студент прве године био је активан члан студентског радикалног клуба. Драга Ранковић је био активан учесник многих антирежимских демонстрација. Активно је учествовао у организовању великог збора демократске омладине одржаног 1902. године, на коме су учешће узели клубови радикала, екстремних радикала Милана Грола и социјалисти Јована Скерлића. После веома строгог кажњавања учесника протесног збора целокупне школске омладине из Београда, Драга Ранковић је отишао у Женеву, где је дипломирао и докторирао на женевском универзитету, као један од најбољих у својој класи. После мајског преврата вратио се у Србију и постао члан Самосталне радикалне странке.

У периоду од 1905. до 1917. године Драга Ранковић је радио као судски писар Окружног суда у Пожаревцу, а од 1910. до 1919. године као окружни деловођа. Активно је учествовао у политичком животу као припадник самосталне радикалне странке „моралне жандармерије“.

Као официр активно је учествовао у ратовима од 1912. до 1918. године. Рањен је у Кумановској бици. Учествовао је у повлачењу преко Албаније и пробоју Солунског фронта. Из рата је изашао као потпуковник. За време боравка у Солуну сарађивао је у француским листовима и у крфским „Српским новинама“ (1916).

После Великог рата, тачније Указом од 2. септембра 1919. године, постављен је за начелника Министарства правде. Учествовао је у доношењу Уредбе, односно Закона о мораторијуму. По повратку у Пожаревац 1920. године отворио је адвокатску канцеларију. Истовремено је активно учествовао у политичком животу. Био је на челу Демократске странке у пожаревачком округу. За народог посланика изабран је 1925. године. Борио се против лажне демократије, лажног парламентаризма, корупције и сл. У демократској странци је био међу присталицама које су биле спремне на сарадњу са комунистима. Комунисти пожаревачког округа за време предизборних борби агитовали су за демократску листу Драге Ранковића.

Од 1907. године сарађивао је у часопису „Архив за правне и друштвене науке“, у коме је писао и о „завереничком питању“. Уређивао је у Пожаревцу орган самосталних радикала „Мали одјек“ (1908) и „Окружне новине“ (1911).

Од 1907. до 1912. године објављивао је политичке и стручне прилоге у „Дневном листу“, „Одјеку“, „Браничу“ и „Грађанину“. Драга Ранковић је био власник локалног листа „Демократа“ (1920-1923.). Главни уредник овог листа је најпре био Никола Ђурица, професор пожаревачке гимназије, а затим адвокат пожаревачки Никола Јовановић. У уређивању овог листа ипак је одлучујућу улогу имао Драга Ранковић. Сарађивао је у листовима „Правда“ (1918-1919, 1928), „Политика“ (1923), „Југословенска њива“, „Мисао“, „Народ“ (1926-1927), „Слободни грађанин“ (1933), „Напред“ (1940).

У периоду између два светска рата једно од поља јавног рада Драге Ранковића било је комунално уређење града Пожаревца. О томе је писао у локалној штампи и иступао на јавним местима, али су ова његова настојања остала без резултата. Залагао се и за оснивање професионалног позоришта у Пожаревцу.

За време Другог светског рата боравио је у Пожаревцу и Београду. У Пожаревцу је гестапо неколико пута вршио претрес његовог стана.

После ослобођења ушао је у парламент Демократске Југославије. Био је истакнути члан Народног фронта и угледни пожаревачки адвокат.

Садржај архивске грађе: Већи део архивске грађе овог личног фонда се односи на предмете у којима је Драга Ранковић заступао странке по споровима. Заступао је правна лица: предузећа, банке, земљорадничке задруге, Окружни савез земљорадничких задруга Пожаревац, Општину Мало Црниће и др. Заступао је и приватна лица у споровима (кривични предмети, предмети права својине, ванпарнични предмети, парнични предмети). Сачувана је пословна преписка са великим бројем адвоката из више градова Југославије.

Поред адвокатуре Драга Ранковић се активно бавио и политиком. У фонду се налази архивска грађа која се односи на политичку агитацију, концепти о хрватском питању, о сељачком питању, више концепата говора на зборовима одржаним 1920. године. У фонду се налази списак гласача у Округу пожаревачком на дан 15.08.1926. године.

Део архивске грађе се односи на Ранковићево ангажовање око предлога закона и то: Закона о слободи штампе, Закона против корупције, Закона о становању и др.

Мањи део архивске грађе односи се на лична документа и приватну преписку.

Преузимање: Архивска грађе је преузета у архив 1961. године, али нема података од кога и на који начин (Књига пријема архивске грађе број 175).

Количина/очуваност: Фонд се састоји од 10 кутија и 2 свеске.

Сређеност: фонд није сређен.

Језик: српски

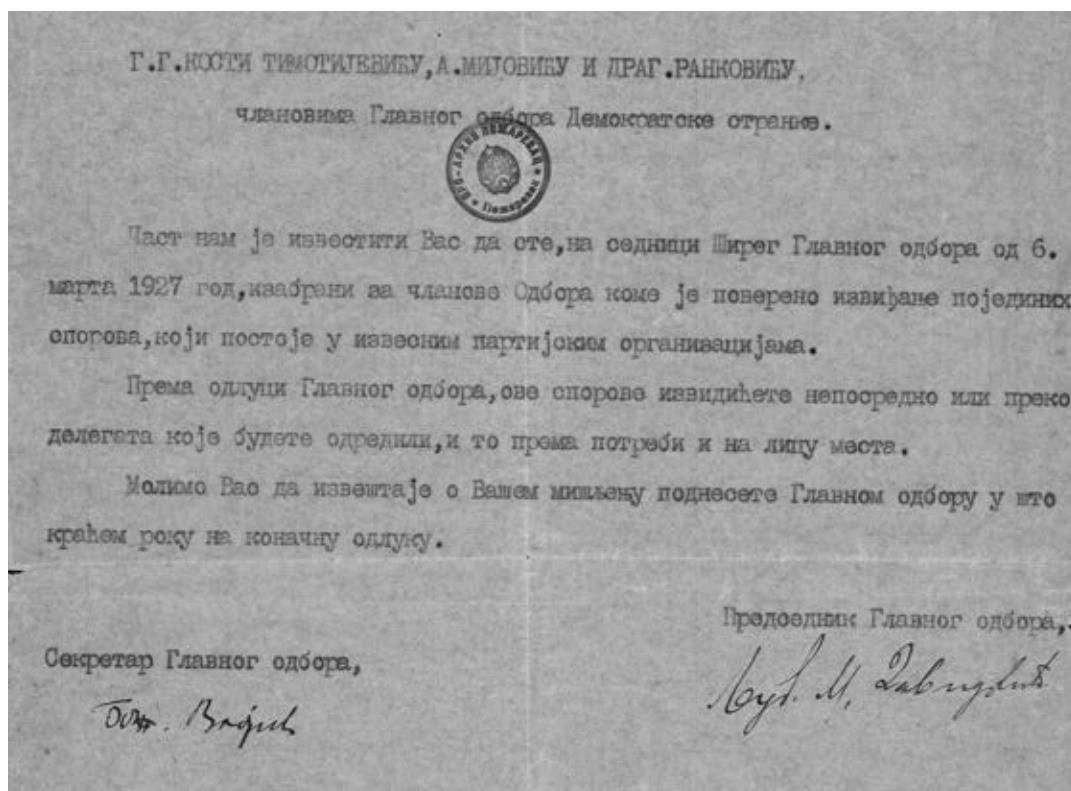
Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Архивска грађа није микрофилмована ни дигитализована. Није доступна за коришћење.

Хронолошки оквир грађе: Списи потичу из периода 1915-1952. године.

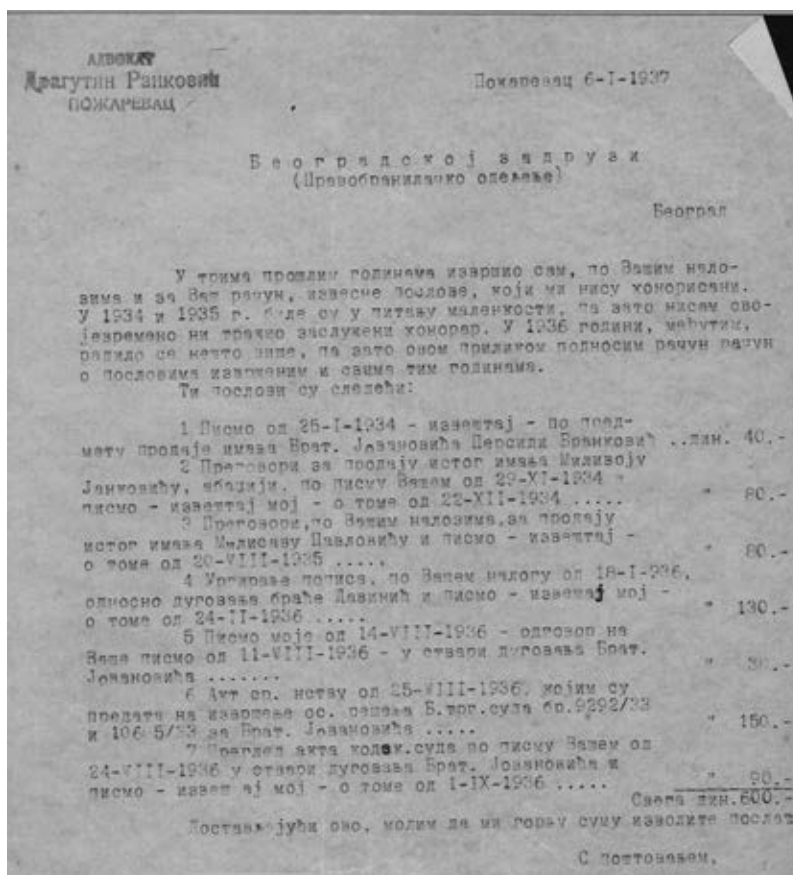
Категоризација: културно добро.

Обавештајно средство: сумарни попис грађе.

Извори и литература: досије фонда, архивска грађа фонда, Предраг Јевремовић, *Драга Ранковић (1879-1960)*, у Браничево - часопис за културу, уметност и друштвена питања, Пожаревац, 1960. Младен Владимировић *Пет векова писане речи*, Новинска установа Пожаревац, Пожаревац, 1965; Младен Владимировић, *Петнаест година часописа Браничево, Књижевни часопис Браничево*, Пожаревац, 1971; Велиша Јоксимовић, *Књижевности пожаревачког краја*. Пожаревац, Град Пожаревац, 2014.



Обавештење Главног одбора Демократске странке Кости Тимотијевићу, А. Мијовићу и Драг. Ранковићу, члановима Главног одбора Демократске странке, да су изабрани за чланове одбора којима је поверено извиђање појединих спорова, који постоје у извесним партијским организацијама. (у потпису председник Главног одбора Љубомир Давидовић), 1927.
Лични фонд Драгутина Ранковића (1879-1960); 1915-1952



Рачун за заступање Београдске задруге у периоду
1934-1936. година, Пожаревац, 1937.
Лични фонд Драгутина Ранковића (1879-1960); 1915-1952



Изборни плакат уједињене опозиције, чији је
заједнички кандидат за Срез пожаревачки
Драга Ранковић, адвокат из Пожаревца
Збирка Плаката 1895-

ЗБИРКА БОЖИДАРА М. АНТИЋА (1905-1989); 1912-1975

Биографија творца архивске збирке: Божидар Антић, трговац вином рођен је Пожаревцу 19. децембра 1905. године у трговачкој породици, од оца Миливоја и мајке Јулијане, рођене Миљковић. Његов отац Миливоје Антић био је познати пожаревачки трговац, предузимач и извозник стоке. Поседовао је винограде, тако да се углавном бавио трговином вином и лозним калемовима. Он је у великој мери заслужан за обнављање винограда „асталним“ сортама винове лозе, које су интензивније почеле да се гаје после Првог светског рата, набавивши „посебну справу за калемљење лозе погоном електричне енергије“, помоћу које је припремао калемове. И сам Антић је поседовао винограде у „вароши пожаревачкој“ са око 20.000 чокота „асталске“ сорте грожда афусали. Миливоје Антић имао је три сина и четири кћери. Своју имовину поделио је свој деци.

Божидар Бошко Антић завршио је „Бранин курс“ у Београду. Радио је као шегрт у периоду 1920-1922. година у трговачким радњама у Панчеву, а затим као трговац на извозу стоке, са оцем Миливојем.

Оженио се 1940. године Даницом Јојић, која је рођена 2. фебруара 1912. године у Београду.

Војску је служио у Загребу 1926. године у коњичком пуку са чином наредника. Служио је као резервни коњички наредник у I коњичком пуку у Нишу, а 22. априла 1941. године заробљен је у Пожаревцу и послат у Немачку у заробљеништво - СТАЛАГ XVII В. Из заробљеништва се вратио у августу 1943. године, због болести. После повратка из заробљеништва наставио је да се бави трговином. После очеве смрти наследио је, између осталог, и део винограда. За живота је продао сву имовину, изузев куће у улици Јована Шербановића број 12, у којој је живео са супругом Даницом. Потомке нису имали. Поменућу кућу су продали 1987. године, са правом да супруга Даница живи у њој доживотно. Божидар Антић умро је 28. марта 1989. године.

Интересантно је да је Окружни суд у Пожаревцу „У име народа“ 1975. године осудио Божидара Антића на казну строгог затвора у трајању од две године због непријатељске пропаганде. Наиме, он је у кафани „Карпати“, у присуству 3 сведока, „злонамерно и неистинито приказивао друштвено-политичке прилике у нашој земљи у намери подривања друштвено-политичког уређења у нашој земљи, неистинито приказивао нашу спољну и унутрашњу политику, односе са западним и источним земљама...“ Тада је Божидар Антић имао 70 година.



Садржај архивске грађе: лична документа (уверења о дужини стажа у статусу шегрта у трговачким радњама у Панчеву, чланске карте, признанице, тестамент Миливоја Антића, објава за возњу при повратку из ропства 1943. године, 2 судска предмета (спор око наслеђивања имовине Миливоја Антића, кривични предмет којим је Божидар Антић осуђен на казну строгог затвора у трајању од две године због непријатељске пропаганде), имовинско-правни предмети и др., документа чланова породице, фотографије творца фонда и чланова породице (укупно 141 фотографија, од којих су 123 идентификоване), лична преписка, дописнице, разгледнице.

Преузимање: Архивска грађе је преузета у архив као поклон од супруге Данице Антић 1994. године (Књига пријема архивске грађе број 443).

Количина/очуваност: збирка се састоји од 1 кутије.

Сређеност: Сређена је тематски, у оквиру тема хронолошки.

Језик: српски и немачки.

Микрофилмовање/дигитализација/доступност:
Архивска грађа није микрофилмована ни дигитализована.
Доступна је за коришћење у архиву.

Хронолошки оквир грађе: Списи потичу из периода
1912-1975. године.

Категоризација: културно добро.

Обавештајно средство: сумарни попис грађе.

Извори и литература: Досије збирке, архивска грађа збирке, Јасмина Живковић, *Окрућ пожаревачки у привреди српске буржоаске државе*, каталог 12, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2007; *Грађанин*, 26/1931.

Библиографија радова:

Културна баштина - сеп архивских докумената са календаром, 4, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2009.

Мода у Пожаревицу 1880-1929 – сусрет Истока и Запада, аутор др Драгана Милорадовић, Изложбени каталози, каталог 27, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2019.

Освајање сфере јавног живота – улога жена у друштвеном и културном животу Пожаревца крајем 19. и почетком 20. века, аутор др Драгана Милорадовић, Посебна издања, књига 15, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2019.



Породица Божицара Антића
Збирка докумената Божицара Антића (1905-1989);
1912-1975

Решење Среског суда у Пожаревцу о додели помоћи Даници Антић, супруги Божицара Антића, који се налази у заробљеништву у Немачкој, Пожаревац, 1941.

Збирка докумената Божицара Антића (1905-1989); 1912-1975.

Посл. Бр. 19 /194 1 год.

Одељење за помоћ при Среском суду у Пожаревцу, уз суделовање одређеног судије Марића Р. Војислава у ствари молбоца Данице Антић из Пожаревца ради признања права на помоћ по Уредби С.К.Бр. 648 од 16-VIII-1941 год. ниже означеног дана донео је ово:

РЕШЕЊЕ

На основу чл. 8 Уредбе С.К.Бр. 648/41 од 16-VIII-1941 године а у смислу чл. 1, 2, 4 од 1 ст. 1, 5 одељ. 1 поменуте Уредбе признаје се право на помоћ Даници Антић из Пожаревца жени, мајки, ~~одржаном и др. и др.~~ заробљенога Божицара Антића из Пожаревца у износу од 700 дин. Седам стотина динара месечно ~~на~~ ~~за време живота и др.~~

~~до издржавања 16 година или до 600 динара месечно све то почев од 1 августа 1941 године по чл. 7 пом. Уредбе и чл. 3 унутрња за издржавање напред поменуте уредбе ово право на помоћ престаје са првим даном следећег месеца по доласку заробљеника из заробљеничког затора.~~

Образложење

Молбалац Даница Антић из Пожаревца поднео је у смислу чл. 9 уредбе пријаву за признање права на помоћ као законит а жена Божицара Антића и у истој изне да следеће: Стално сам настављена у Пожаревцу. Мој муж Божицар Антић по занимању трговац, служио је као рез. ковички наредник у I кон. пуку у Београ а заробљен је 22 априла 1941 год. у Пожаревцу. Сада се налази у заробљеништву у "немачкој СТАЛАГ XVII В. Са својим мужем живела сам у заједничком кућанству а нити ја нити мој муж имамо никаквог имања нити прихода, него смо се издржавали од зараде мог заробљеног мужа.

У доказ предњих навода подне да је следеће доказе: Катол из матице ланчаних Бр.1830 од 6 Октобра 1940 г., Уверена Градског Поглаварства бр.6036 од 11.IX. 1941 год.и карту заробљеног од 11.VII 1941 год.

На основу чл. 11 пом. Уредбе суд је узевши у свему поднете доказе нашао да је молбалац стално настављена у Пожаревцу, да је законита жена Божицара Антића, да је овај отишао на војну дужност као рез. наредник у I кон. пук у Београ, да је заробљен 22 априла 1941 год. у Пожаревцу, да се сада налази у заробљеничком логору у Немачкој СТАЛАГ XVII В., да је молбалац живела у заједничком кућанству са својим заробљеним мужем, и да нити молбала нити њој заробљени муж имају никаквог имања нити прихода него су се издржавали од зараде заробљеног Божицара.

ЗБИРКА ДРАГУТИНА АТАНАЦКОВИЋА (1888-1965); 1962-1967

Биографија творца фонда: Драгутин Атанацковић је рођен 5. јула 1909. године у Црљенцу од оца Стеве и мајке Љубице. Умро је 15. октобра 1983. године у Пожаревцу. Био је у браку са Видосавом Атанацковић. Имао је адвокатску канцеларију у улици Воје Дулића број 12.

Садржај архивске грађе: Драгутин Атанацковић је заступао правна и приватна лица у споровима (кривични предмети, предмети права својине, ванпарнични предмети, спорови око старатељства над малолетним дететом, раскид уговора о доживотном издржавању, развод брака, заступање приватних лица за накнаду штете од стране државних предузећа, парнични предмети због наплате дуга, извршења). Адвокат Драгутин Атанацковић је радио као бранилац по службеној дужности у Окружном суду Пожаревац.

Преузимање: Архивска грађе је преузета у архив 1970. године, али нема података од кога и на који начин (Књига пријема архивске грађе број 329).

Количина/очуваност: збирка се састоји од 11 кутија.

Сређеност: Збирка није сређена.

Језик: српски.

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Архивска грађа није микрофилмована ни дигитализована и није доступна за коришћење.

Хронолошки оквир грађе: Списи потичу из периода 1962-1967. године.

Категоризација: културно добро.

Обавештајно средство: сумарни попис грађе.

Извори и литература: Досије збирке, архивска грађа збирке. Матична служба Градске управе Града Пожаревца.

ADVOKAT
D^r STJEPAN BUKOJEVIĆ
ZAGREB
BOGOVIĆEVA 1/b – TEL. 35-480

Zagreb, 11.XII 1969

Gospodin
ATANACKOVIĆ DRAGUTIN
advokat
P O Ž A R E V A C

Poštovani g. kolega,

Slobodan sam Vas zamoliti da me zamijenite na raspravi koja će se održati kod Okružnog privrednog suda u Požarevcu dana 17.12.1969 godine u predmetu moje stranke ZAVODA ZA PRODUKTIVNOST protiv AIK- POŽAREVAC radi N.DIn. 9.025,--

Kako ste sa tim predmetom već upoznati iz mojih ranijih pisama to Vas molim da priloženu dokumentaciju dostavite prije rasprave sudu.

Umoljavam Vas, da me o ishodu ovog ročišta obavijestite uz naznaču Vašega troška.

Ostajem

uz kolegijalni pozdrav

prilozi
fotokopije

Обавештење адвоката Стјепана Букојевића из Загреба о потреби да га Драгутин Атанацковић замени на суђењу у спору Завода за продуктивност против АИК-Пожаревац, Загреб, 1969.
Збирка Драгутина Атанацковића (1888-1965); 1962-1967

ЗБИРКА ДРАГОСЛАВА БОГДАНОВИЋА БУЦИЋА (1929-2010); 1942-1996

Биографија творца архивске збирке: Драгослав Богдановић Буцић, рођен је 1929. године од мајке Мице и од оца Милана Богдановића, у Селевцу, тадашњем срезу смедеревском, где је живео до 1939. године. Након смрти родитеља, бригу о њему су преузели тетка и теча. У знак захвалности према својој тетци и течи, презимену свог оца додао је и њихово презиме Буцић. Године 1949. се доселио у Пожаревац, где је као млад и напредан омладинац добровољно учествовао у радним акцијама. Био је редовни учесник акција на изградњи путева и железничких пруга широм Југославије.

Драгослав Богдановић Буцић се бавио новинарством. Писао је и за иностранство. Био је стално запослен у „Реч народа“ а радио је и као дописник „Борбе“, „Вечерњих новости“ и „Спорта“. Извештавао је и за Телевизију Београд, писао је за „Вијесник у среду“ из Загреба, „Свијет“ из Сарајева, „Правду“ из Москве. Поред тога што је био професионални фоторепортер, он је био и истакнути члан Фото-кино клуба „Пожаревац“ и један је од ретких који је имао самосталне изложбе.

Драгослав Богдановић Буцић је један од оснивача Покрета горана и организатор прве горанске акције у Пожаревцу. Са неколицином ентузијаста покренуо је оснивање Еколошког друштва у Пожаревцу, а уједно је био и иницијатор да се сагради Еколошки дом у Спомен парку Чачалица, који је био јединствен у Србији и ондашњој Југославији.

Драгослав Богдановић Буцић је умро 29. септембра 2010. године.

Библиографија: Објавио је неколико књига: „Пожаревачке зафрканције“, „Чачалица“, „Записи из окупираног Пожаревца“, „Записи из старог Пожаревца“.

Садржај архивске грађе: у Збирци се налази неколико личних докумената (легитимација омладинских радних бригада 1947, 1949, 1950, 1958, 1983, приватна писма-породична преписка на српском и руском језику, чланска књижица Савеза Комуниста од 1948. године).

У Збирци се налазе рукописи о Еколошком дому Чачалица из периода 1942, 1972-1996. година, дневник експедиција горана Пожаревац 1963-1966, стари записи о Пожаревцу. Највећи део Збирке чине фотографије (Пожаревачке улице: Синђелићева, Браничевска, 15. октобар, Хајдук Вељкова, Лоле Рибара, Трг Радомира Вујовића, пуштање у рад првог водовода у Пожаревцу;



Кафана и хотели старог Пожаревца; Пожаревачке улице, кафана и објекти 90-тих година 20. века; Пожаревац 50-тих година 20. века; фотографије дефилеа ватрогасаца на Тргу Ослобођења; Улице и кафана Пожаревца 1962. година; Кровови објеката у Пожаревцу; Хољски мотиви; Фолклор (српске и влашке игре); Стари занати (мајстор за вретена, праље, коритари, бакрачари, мајстор дечијих носилки, калдрмције, мајстор турских калдрма, кречари, лимар, мајстори леђних прскалица, словослагач-Дуле, каменорезац, метлар.....; Поплављени Пожаревац 1956. година; Породичне фотографије Миливоја Живановића (мајка и син, родна кућа, новинари у посети мајци Миливоја Живановића), Бранко Ивошевић и Миливоје Живановић прате ЈБКИ; Списак пожаревачких занатских радњи са именима и презименима власника и фотографијама; Фотографије реконструкције Табачке чаршије 1954. година; Фотографије Чачалице (пристигле саднице бреза из СССР-а, полагање венаца ослободиоцима); Пожаревачка омладина, радне акције и др. Укупан број фотографија је 1883. Поред фотографија у Збирци се налази велики број негатива-559 негатива и збирка значака.

Преузимање: Збирка је откупљена 2022. године од наследника (Књига пријема архивске грађе број 656).

Количина/очуваност: збирка се састоји од 8 кутија.

Сређеност: Збирка није сређена. Извршена је систематизација по врсти (архивска грађа, фотографије, негативи,) и попис.

Језик: српски и руски.

Микрофилмовање/дигитализација/доступност:
Архивска грађа није микрофилмована ни дигитализована
и није доступна за коришћење.

Хронолошки оквир грађе: 1942-1996. година.

Категоризација: културно добро.

Обавештајно средство: попис грађе.

Извори и литература: Досије збирке, архивска грађа
збирке.



Указ председника СФРЈ Јосипа Броза Тита о
одликовању Драгана М. Богдановића орденом рада
са златним венцем, Београд, 1974.

Збирка Драгослава Богдановића Буцића
(1929-2010); 1942-1996.

ЗБИРКА ПАВЛА БОГДАНОВИЋА ДУШМАНИЋА (1788-1850); 1813-1834¹

Биографија творца архивске збирке: Павле Богдановић, син Богданов, рођен је око 1788. године у селу Душманић, крај Голупца. Не зна се тачно када су Павлов отац и породица прешли из околине Пријепоља у Душманић, али се зна да му је отац, Богдан Копљанић, био оборкнез под Турцима. Павле је неко време носио презиме Копљанић, потом по очевом имену Богдановић, а затим је и назив родног села, Душманић, постао део његовог имена - Павле Богдановић Душманић, па су га и потомци наследили.

Копљанић-Богдановић се борио уз Хајдук Вељка, као обор-кнез, а по пропасти Карађорђевог устанка, 1813. године, склонио се у шуме око Тумана не смевши да уђе у село Душманић, страхујући од одмазде.

Храбри Павле учествовао је и у Другом српском устанку, уз кнеза Милоша. Као награду за храброст при заузимању Пожаревца, 24. јуна 1815. године, где се борио са четом својих сељака, постављен је за кнеза поречко-речког.

Милан Милићевић је записао да је Павле "први пут ушао у народне послове око 1813. године", док Михајло Миладиновић бележи да је био четовођа у хајдук Вељковој војсци, и да по пропасти Првог српског устанка, 1813. године, није смео да уђе у своје село Душманић, већ се крио по шумама око манастира Тумане. У свом рукопису Младен Владимировић закључује да се по окупацији Карађорђевој Србије вероватно и Павле Богдановић предао Турцима, јер се већ јануара 1814. године помиње као кнез голубачки.

После победе кнеза Милоша његова каријера креће узлазно. Већ 11. марта 1816. године постављен је за кнеза Голубачке кнежине.

Приликом присаједињења шест нахија 1833. године, Павле Богдановић је учествовао са Стефаном Стефановићем у присаједињењу Кључа и Крајине. После тога добио је чин мајора, а нешто касније постаје капетан нахије Голубачке.

Од 1839. до 1842. године био је члан Суда пожаревачког и Суда Окружја Пожаревачког. Због вредног рада стекао је пензију.

Умро је 12. марта 1850. године и сахрањен у селу Душманић, где су му подигли, уз лепо уређен гроб и споменик.

У Душманићу је Павле Богдановић имао два конака - стари и нови. Оба дотрајала, срушена су 1939. или 1940. године. Међутим, на тавану једног од конака било је "пола метра дебео слој архиве" Павла Богдановића, која је тада највећим делом расута и неповратно пропала. Само један део сачуван је у породици Душманић, код мајке Веље (вероватно Вељка) Душманић, да би Вељин зет, Никола Ђорђевић поклонио Архиву преостала 94 документа.

Садржај архивске грађе: Збирку докумената Павла Богдановића Душманића чини преписка са: Кнезом Милошем Обреновићем, кнезом Марком Абдулићем, Сали ага Муселимом, Таир ага Силистаром, кнезом пожаревачким Марком Тодоровићем, Јованом Обреновићем, „председатељем” Совјета генерал-мајором Стефаном Стефановићем Тенком, Магистратом пожаревачким, али и са синовима.

Преписка је везана за прикупљање и наплату пореза, спровођење казни, спровод затвореника, хапшење бегунаца, прикупљање десетка, приватне поруке, припреме за дочек страних чиновника, исхрану свиња за извоз, организовање и извођење принудних радова, преписку са Турцима и др.

Документа су веома тешко читљива - нека оштећена протоком времена од преко 200 година, а друга матирана при конзервацији пиринчаним папиром.

Преузимање: Никола Ђорђевић, зет породице Душманић, поклонио је Архиву сачуваних 94 докумената. Накнадним поклонима Архив је добио, укупно 120 докумената заоставштине Павла Богдановића Душманића (Књига пријема архивске грађе број 305).

Количина/очуваност: збирка се састоји 1 кутије (0.2/1 м).

Сређеност: Збирка је сређена и обрађена.

Језик: дијалектолошке варијанте српског језика.

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Архивска грађа није микрофилмована. Збирка је дигитализована. Доступна је за коришћење у архиву.

Хролошки оквир грађе: 1813-1841. година.

Категоризација: Културно добро. Предложено за културно добро од великог значаја.

¹ Збирка докумената Павла Богдановића Душманића спада у групу фондова Историјског архива Пожаревац који имају најстарија документа, од 1813. до 1838. Павле Богдановић Душманић био је кнез, мајор и капетан на челу среза Голубачког. Учесник је Првог и Другог српског устанка, и дугогодишњи члан Суда пожаревачког и Суда Окружја Пожаревачког.

Обавештајно средство: историјска белешка, аналитика и регистри (именски, географски, тематски).

Извори и литература: Досије збирке, архивска грађа збирке, Тихомир Николић, Извештај у досијеу личног фонда; Младен Владимировић, *Пожаревачки људи*, рукопис, Пожаревац 1955 из Збирке рукописа Младена Владимировића (1909-1993); Вук Караџић, *Описаније Србије*, БИГЗ, 1989; Михајло Миладиновић, *Пожаревачка Морава*, Пожаревац, 1928. Милићевић Ђ. М., *Кнежевина Србија*, фототипско издање, Ужице, 2005; Т. Николић, *Архива Павла Богдановића-Душманића*, објављен у: Браничево, часопис за књижевност, културна и друштвена питања, бр. 3, Пожаревац, 19..., стр. 77-79.

Библиографија радова:

У свом делу “Кнежевина Србија”, Милан Милићевић је такође оставио низ података о Павлу Богдановићу Душманићу и времену у ком је живео и борио се уз кнеза Милоша.

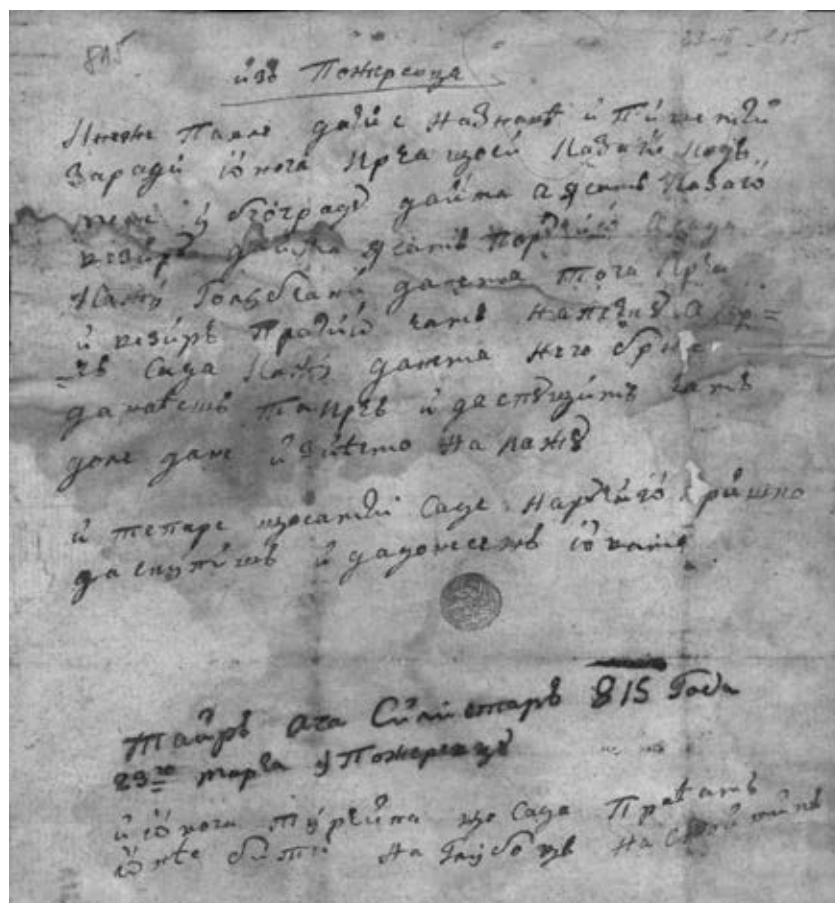
Архивску грађу је користио Младен Владимировић, публициста из Пожареваца при писању свог рада “О познатим Пожаревљанима” или “Пожаревачки људи”, а чији рукопис се чува у Историјском архиву Пожаревац.

Михајло Миладиновић помиње село Душманић и његовог кнеза у делу “Пожаревачка Морава”.

Значај примљене грађе био је тема рада Архива Павла Богдановића-Душманића, објављен у часопису “Браничево”, бр. 3, аутора Тихомира Николића, тадашњег управитеља Архива у Пожарецу.

Окрузи пожаревачки у привреди српске буржоаске државе, приредила Јасмина Живковић, Изложбени каталози, каталог 12, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2007.

Сали ага муселим шаље заповед кнезу Павлу Богдановићу у вези куповине креча, у Пожаревацу 5. маја 1814.
Збирка докумената Павла Богдановића Душманића (1788-1850); 1813-1841



314
 5-7-814
 Мило Драгичевићу војводе Рнез Павла од
 ивогаче Навије,
 Кречу одосати да доведе да Стокмијада, паче јато
 и Кречу да доведе Новце, да ми пратиш са мачи
 и дрвима, и да ми доведе, паче и дрвима. Дрвца до Кречу
 да да нагнати паче свешани шоди да доведе да
 и дрвца до Кречу и да доведе до Кречу
 у Пожаревцу.
 5-марта 814.
 Силистар
 мученик

Таир ага Силистар, из Београда, упозорава кнеза Павла Богдановића о лажима Голупчана у вези набавке креча,
 У Пожаревцу, 29. марта 1815.

Збирка докумената Павла Богдановића Душманића (1788-1850); 1813-1841

ЗБИРКА РУКОПИСА МЛАДЕНА ВЛАДИМИРОВИЋА (1909-1993); 1955-1957

Биографија творца архивске збирке: Младен Владимировић, публициста-историчар и библиограф рођен је 1909. године у Трновцу код Петровца на Млави. Нижу гимназију је завршио у Петровцу на Млави, а вишу гимназију у Смедереву. Започео је студије на Правном факултету у Београду, али их је прекинуо Други светски рат. Из финансијских разлога студирање није наставио ни по окончању рата.

Младен Владимировић је радио као иследник у Министарству железнице и судија за прекршаје. На предлог Слободана Стојановића, директора Библиотеке „Илија М. Петровић“ у Пожаревцу, Младен Владимировић је 1963. започео формирање Завичајног одељења у Библиотеци „Илија М. Петровић“ у Пожаревцу.

Младен Владимировић је објављивао своје књижевне и историјске прилоге у бројним листовима и часописима, у периоду од 1934. до 1992. године, и то у: листу „Железнички венац“, „Књижевни север“, „Време“, „Јеж“, „Сељачко коло“, „Земљорадничка задруга“. Историјске прилоге објављивао је у пожаревачким часописима „Браничево“, „Виминацијум“, „Пожаревачки алманах“, „Школски живот“ и пожаревачким новинама „Реч народа“. Поред објављивања текстова у завичајној периодици, објављивао је радове и у другим листовима, „Илустрованој политици“, „Трговинском гласнику“, „Политикином забавнику“, „Вечерњим новинама“ и др.

Библиографија:

1. „С колена на колено (бајке и легенде)“, Пожаревац, 1964;
2. „Пет векова писане речи, Пожаревац, 1965;
3. Записи о Пожаревцу, Пожаревац, 1969. и
4. „Петнаест година часописа „Браничево“, у коауторству са Војиславом Живковићем, Пожаревац, 1971.

Архивска грађа: Грађу чине три рукописа, и то:

„Пожаревачки људи – збирка биографија-грађа за историју пожаревачког округа“ - 1955. година, „Штампа у Пожаревцу-пожаревачки писци и преводиоци“ - 1955. година и „Насеља пожаревачког краја“ из 1957. године.

Преузимање: Архивска грађе је преузета у архив 1970. године, али нема података од кога и на који начин (Књига пријема архивске грађе број 704).

Количина/очуваност: збирка се састоји од 2 кутије.

Сређеност: Сређена је хронолошки.

Језик: српски.

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Архивска грађа није микрофилмована ни дигитализована. Доступна је за коришћење у архиву.

Хронолошки оквир грађе: Списи потичу из периода 1955-1957. године.

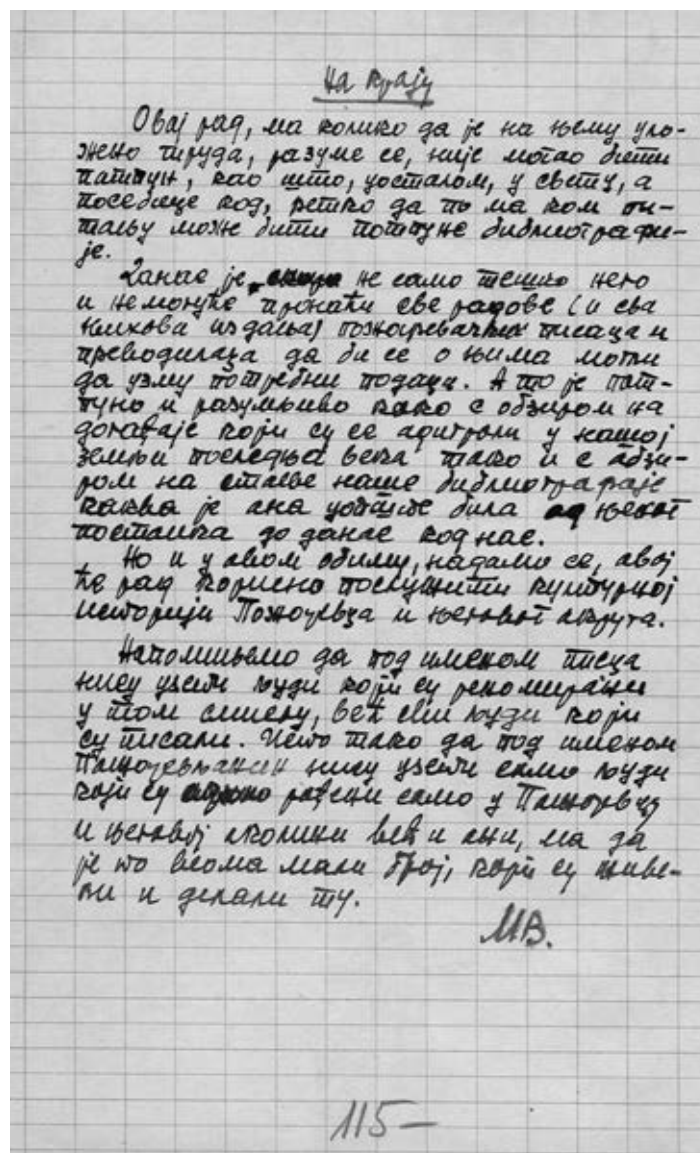
Категоризација: Културно добро.

Обавештајно средство: сумарни попис грађе.

Извори и литература: Досије збирке, архивска грађа збирке, Татјана Живковић: *Младен Владимировић (1909/1993) први пожаревачки библиограф у Сусретни библиографа у спомен на др Георгија Михаиловића* (зборник радова са научног састанка одржаног 17. новембра 2000. године), Народна библиотека *Др Борђе Натошевић*, Инђија, 2002.



Прва и последња страна рукописа „Штампа у Пожаревцу-пожаревачки писци и преводиоци“, Пожаревац, 1955. Збирка рукописа Младена Владимировића (1909-1993); 1955-1957



ЗБИРКА СВЕТОЛИКА ГРЕБЕНЦА (1887-1957); 1890-1942

Биографија творца архивске збирке: Светолик Гребенац, адвокат и новинар, рођен је у Ваљеву 3. децембра 1887. године од оца Михајла, адвоката и мајке Милице, домаћице. У Ваљеву је завршио четвороразредну основну школу и шест разреда гимназије. Преостала два разреда гимназије и матуру завршио је у Првој мушкој гимназији у Београду. Дипломирао је на Правном факултету у Београду 1910. године. Био је ожењен Спасенијом, рођеном Станковић (1902-1965), ћерком познатог београдског трговца Владимира Т. Станковића и једном од троје унука и законских наследника гвожђарског индустријалца Крсте М. Томановића (1829-1889), власника плаца на углу Теразија и Кнез Михаилове улице на коме се налази кафана Албанија.

Светолик Гребенац је учествовао у Балканским ратовима и Првом светском рату. У Другом светском рату је био у заробљеништву у логору Нирнберг у Немачкој. Одликован је златном и сребрном медаљом за храброст и медаљом за ревносну службу.

Радио је као адвокат у Београду, у адвокатској канцеларији на Обилићевом венцу бр. 28 и 30, у којој је био ортак са братом Петром (1886-1936) и течом супруге Спасеније, Василијем М. Симићем (1886-1931.), бившим председником београдског варошког суда, апелационог судије у пензији и адвокатом. Радио је као адвокат у периоду од 1914. до 1940. године.

Поред адвокатуре бавио се и новинарством. Издавао је „Илустроване ратне новине“ и лист „Небојша“. Уређивао је листове „Видело“ (1921-1922) и „Земљорадник“. Током школовања се издржавао радећи као коректор за лист „Штампа“. Писао је чланке за више листова и часописа, користећи псеудониме „Св. Гр“, „Гр“ и „Г“.

Светолик Гребенац је припадао Напредној странци.

Умро је у Београду 1957. године.

Поред Историјског архива Пожаревац архивска грађа која се односи на Светолика Гребенца чува се у оквиру Личног фонда Светолика Гребенца (1887-1957) у Државном архиву Србије

Садржај архивске грађе: Светолик Гребенац је заступао правна и приватна лица у споровима (кривични предмети, предмети права својине, ванпарнични предмети, заступање приватних лица за накнаду штете од стране државних предузећа, парнични предмети због наплате дуга, извршења). У Збирци се налазе уговори, рачуни, признанице, парнични предмети, који се односе на издавање станова у Јевремовој улици, која је била власништво генерала у пензији Петра Косића из Ниша.

Сачувани су и парнични предмети у којима је Светолик Гребенац био правни заступник генерала Косића, а у вези са његовом имовином у Београду и Нишу, као и преписка у вези са њима. У збирци се налазе и парнице у којима су Светолик Гребенац и/или његова супруга Спасенија били учесници (подела Палате Албанија међу наследницима, судски спор против Добročинског фонда Јелене и Лазара Карамарковића из Великог Градишта, у вези са оспоравањем тестаментa Јелене Карамарковић и евентуалне поделе њене имовине наследницима, међу којима је и Спасенија, парница у којој је Светолика Гребенца тужио Радомир Пашић за клевету).

Део збирке је мањи број личних докумената (Решење по пријави ратне штете, пореска решења за куће у Београду, Ваљеву и у Умки, признанице за поправку крова на кући у Ваљеву и поправку куће у Београду) и породичних (пореска књижица на име Михајло Гребенац), службена и приватна преписка.

Преузимање: Збирка адвоката и новинара Светолика Гребенца је издвојена 1980. године приликом сређивања из архивског фонда „Трговачки обавештајни и инкасо завод «Кредит-информ» Београд“ (Књига пријема архивске грађе број 407).

Количина/очуваност: збирка се састоји од 3 кутије.

Сређеност: Сређена је хронолошки.

Језик: српски.

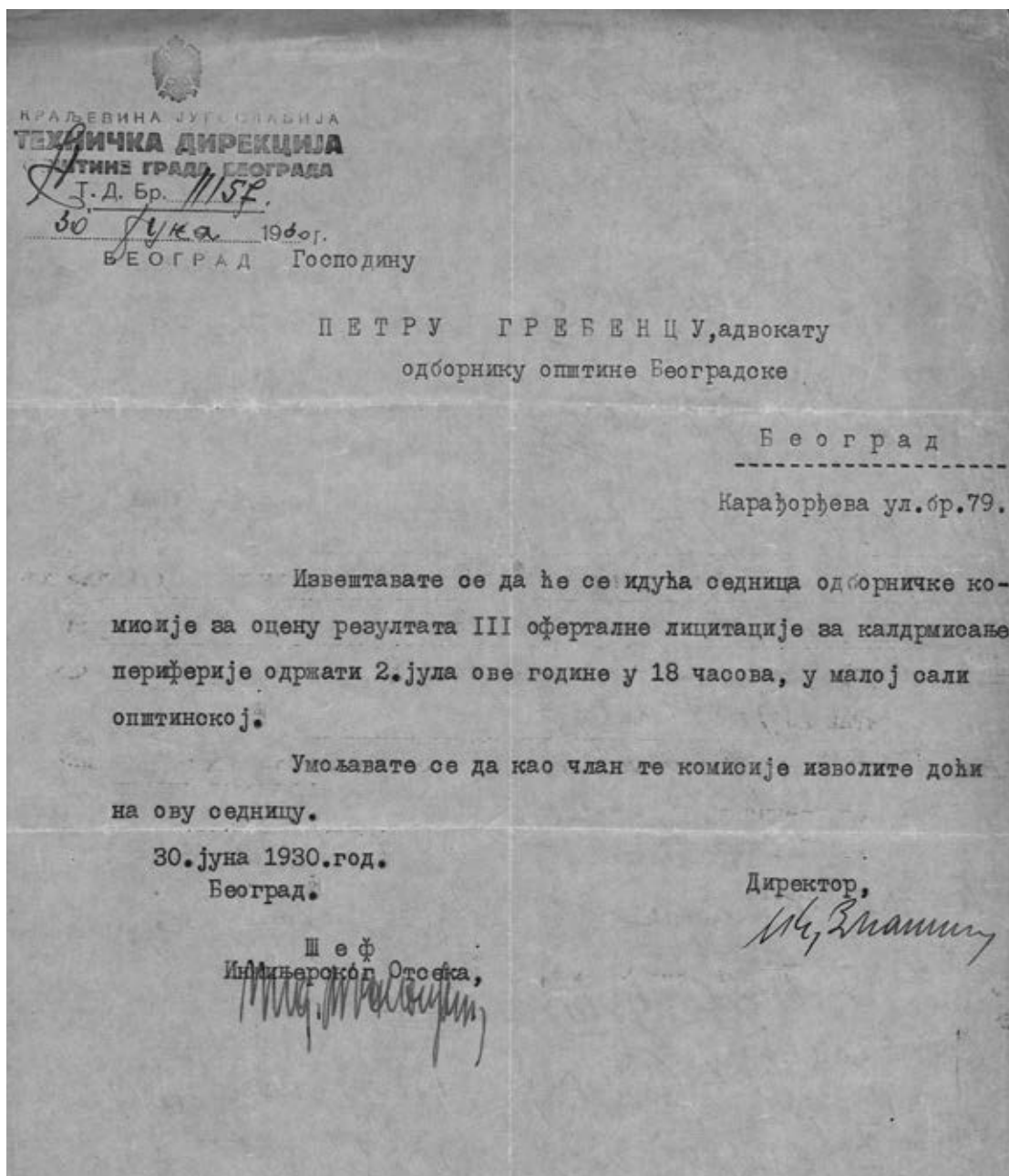
Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Архивска грађа није микрофилмована ни дигитализована. Доступна је за коришћење у архиву.

Хронолошки оквир грађе: Списи потичу из периода 1890-1942. године.

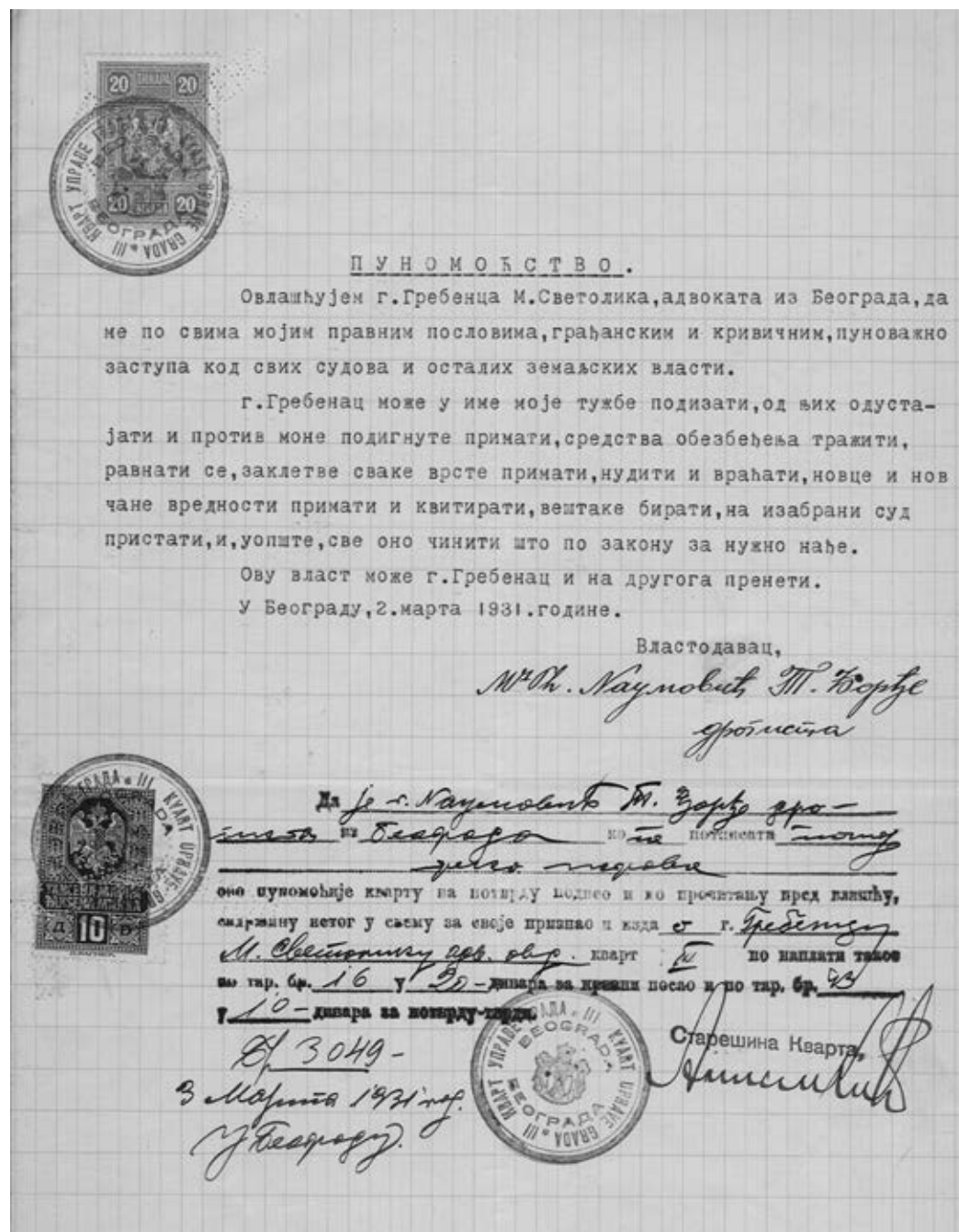
Категоризација: Културно добро.

Обавештајно средство: сумарни попис грађе.

Извори и литература: Досије збирке, архивска грађа збирке, Милорад Радојчић, *Ваљевски јавни правозаступници до Првој светској рати* у Гласник број 42, Историјски архив Ваљево, Ваљево, 2008.



Техничка дирекција Општине Града Београда обавештава Петра Гребенца, одборника Општине београдске, о датуму одржавања наредне седнице одборничке Комисије за оцену резултата III оферталне лицитације за калдрмисање периферије, Београд, 1930. Збирка докумената Светолика Гребенца (1887-1957); 1890-1942



Пуномоћје којим дрогериста Ђорђе Наумовић овлашћује Петра Гребенца за заступање. Београд, 1931.
 Збирка докумената Светолика Гребенца (1887-1957); 1890-1942

ЗБИРКА МИЛОША ДАНИЛОВИЋА ИЗ ПОЖАРЕВЦА (1921-2011); 1954-2003.

Биографија творца Збирке: Милош Даниловић је рођен 21. фебруара 1921. године у селу Душманић (општина Голубац) од оца Светислава и мајке Љубице, рођене Перић из Мишљеновца. Презиме по оцу му је било Настасијевић, али пошто су му родитељи све до 1931. године били у ванбрачној заједници и што се око очинства водио спор, учитељица у селу Зеленик га је уписала са презименом по имену очевог оца (по деди Данилу) са презименом Даниловић. Од 1931. године живео је у Мишљеновцу код деде по мајци, Живана Перића. Са дедом који је био деловођа у Мишљеновцу и имао кафану, почео је да ради и у општини и у кафани. Са непуних 14 година добио је прво постављење у општини, 1934. године као писар рачуновођа. Оженио се Надеждом Живановић из Кучева 1939. године, а убрзо му се родила ћерка Емилија. У општини Мишљеновац је радио до октобра 1941. године, када су дошли партизани и спалили општинску архиву. Са посла писара – рачуновође исте 1941. године прелази на место вршиоца дужности деловође општине Мишљеновац, па до маја 1942. године, од када, па до краја 1944. године, ради у Пореској управи Кучево као егзекутор. У војсци је завршио Интендантски нижи курс Економског одељења Главног штаба Србије. После рата радио је у више предузећа и установа књиговодствене и финансијске послове. Завршио је накнадно осмогодишњу, а потом Вишу школу за организацију рада економског смера и стекао звање инжењера организације рада. Завршио је и Економски факултет. Био је књиговођа, али и финансијски директор и директор више предузећа. Радио је у Либији у саставу једне београдске фирме. У старосну пензију је отишао 1984. године са 47 година радног стажа. Наставио је и после тога да ради као судски вештак у области економско-финансијских спорова међу привредним субјектима. Урадио је преко 2000 вештачења. Године 2002. постављен је за стечајног управника „Пожаревачке банке“ где је остао до 2010. године. Умро је у деведесетој години 9. јануара 2011. године. Живео је у Пожаревцу у Јут Богдановој улици бр. 21.

Садржај архивске грађе: Списи се углавном односе на вештачења Милоша Даниловића у различитим привредним споровима предузећа у Пожаревцу и околини. На два ДВД-а налази се тонски запис са цртицама из његовог живота који сам прича, затим његова биографија и ППТ презентација са фотографијама из његовог пословног и приватног живота, све до смрти.



Преузимање: Архивска грађе је преузета у архив 2011. године, као поклон ћерке Милоша Даниловића, Емилије Марковић (Књига пријема архивске грађе број 588).

Количина/очуваност: Фонд се састоји из 14 архивских кутија списа и 2 ДВД-а. (1,44 м)

Сређеност: Архивска грађа је сређена по предметима, односно хронолошки.

Језик: српски

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Архивска грађа није микрофилмована ни дигитализована. Доступна је за коришћење у архиву.

Хронолошки оквир грађе: Списи потичу из периода 1954. до 2003. године.

Категоризација: Категорисан је као културно добро.

Обавештајно средство: сумарни попис грађе.

Извори и литература: досије збирке и архивска грађа збирке.

Милош Даниловић са супругом и ћерком,
Збирка докумената Милоша Даниловића
(1921-2011); 1954-2003.



Милош Даниловић са партнерима из Либије, 1977.
Збирка докумената Милоша Даниловића (1921-2011); 1954-2003.

ЗБИРКА МИЛАНА ДЕСКАШЕВА (? - 1934); 1901-1931.

Биографија творца Збирке: Нема података о години рођења **Милана Дескашева**. Написао је тестамент 19. септембра 1934. године у Пожаревцу. Тестамент је проглашен 16. августа 1935. године. Милан Дескашев је умро у Пожаревцу 21. септембра 1934. године. Интересантно је да се у Регистру становништва Градског поглаварства Пожаревац из 1939. године наводи на списку на слово „Д“ са сестром Јованком, иако је преминуо 1934. године. Дескашев се помиње као судија у Годишњем извештају Српске књижевне задруге за 1895. годину. Као судија Пожаревачког првостепеног суда помиње се 1898. године. На основу издатог уверења од 30.8.1901. године утврђује се да је Дескашев био судија Првостепеног суда у Пожаревцу, а да је претходно, указом од 20.8.1897. године био постављен за судију Првостепеног суда у Ђуприји. Декретом је 1904. године постављен за јавног правозаступника при Првостепеном суду у Пожаревцу. Од тада, па до 1932. године радио је као адвокат.

Садржај архивске грађе: од личних докумената у збирци се налази само уверење о судијској функцији, односно декрет о поставењу за јавног правозаступника. Остала документа се односе на спорове у којима је он учествовао као адвокат једне од страна. Посебно је од значаја документација везана за масу генерала Јована Драгашевића.

Преузимање: Архивска грађе је преузета у архив 1980. године, али нема података од кога и на који начин (Књига пријема архивске грађе број 409). Преузета је и евидентирана као Лични фонд Милана Дескашева у несрећном стању.

Количина/очуваност: Фонд се састоји из једног свежења (0,02 м).

Срећеност: Срећен је тематски, у оквиру тема хронолошки.

Језик: српски.

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Није микрофилмована ни дигитализована. Доступна је за коришћење у архиву.

Хронолошки оквир грађе: Списи потичу из периода 1901. до 1931. године. У одређеном периоду из фонда Окружни народни одбор Пожаревац у архиву је издвојена архивска грађа и придружена већ постојећој о Милану Дескашеву, а која се односи на заступање појединих лица у споровима.

Категоризација: Категорисан је као културно добро.

Обавештајно средство: сумарни попис грађе.

Извори и литература: досије фонда и архивска грађа фонда, Срески суд Пожаревац (тестаменти); Претражива дигитална библиотека

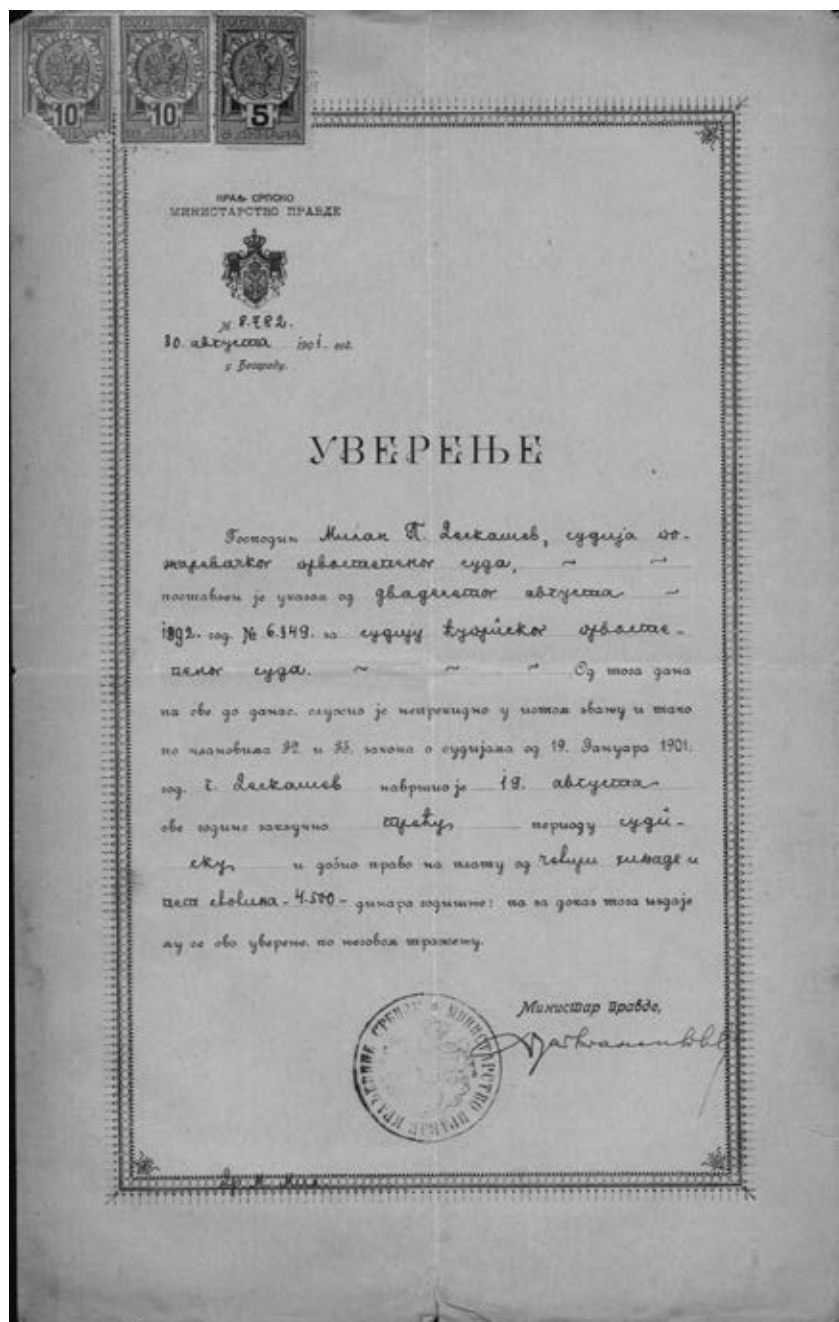
(<https://pretraziva.rs/pretraga?search=milan-deska%C5%A1ev&results=10&sort=score&path=%2A&date-From=&dateTo=&advanced=show>)

Матична служба Градске управе Града Пожаревац.

Библиографија радова: *Судство као сејменит српске државности 1804-1914, Пожаревачки суд од мајстара до првостепеног суда Окружног пожаревачког* (друго издање), приредила Јасмина Живковић, Изложбени каталози, каталог 11, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2006.

Пожаревачки мајстараи - Први Нахијски суд у Србији, 1821-2011, аутори Јасмина Живковић, МА и Наташа Милошевић Дулић, Изложбени каталози, каталог 19, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2011.

190 година од оснивања Првог Нахијског суда у Србији 1821-2011 - сеп архивских фотографија са календаром, Културна баштина 6, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2011.



Декрет о постављењу Милана Дескашева, судије у пензији, за јавног правозаступника при Првостепенем пожаревачком суду, Београд, 1904. Збирка докумената Милана Дескашева (? - 1934); 1901-1931.



Уверење Министарства правде о дужини стажа судије Милана Дескашева, као судије хупријског Првостепеност суда, Београд, 1901. Збирка докумената Милана Дескашева (? - 1934); 1901-1931.

ЗБИРКА ЕМИЛИЈЕ ЂАЈО (1881-1965); 1890-1965

Биографија творца Збирке: Емилија Стојадиновић рођена је у Пожаревцу, 7. октобра 1881. године, у породици Живка, “претседника” суда, и Анђелије Стојадиновић. Удала се за Меду Ђају 22. октобра 1900. године. Документа говоре да је 1931. године путовала са Медом у иностранство. Према осмртници закључујемо да јој је мајка Анђелија умрла 1933, а отац нешто раније. Емилија је пензионисана 21. јануара 1948. године а према здравственој књижици вероватно је умрла нешто после или током 1965. године.¹ Породица Стојадиновић-Ђајо становала је у Мачванској улици бр. 5.

Медо Ђајо рођен је у Дубровнику где је завршио основну школу и гимназију.

По завршетку права дошао је у Србију.

Као ђак огледао се у писању књижевних радова. Био је одличан говорник.

У Пожаревцу је дуго био председник Првостепеног суда, од 1893. године па до 1907. године.

За народног посланика биран је два пута 1903. и 1906. године на листи Радикалне странке.

Умро је напрасно 12. септембра 1907. године и сахрањен је на пожаревачком гробљу.

Садржај архивске грађе: Емилија (Стојадиновић) Ђајо, удовица судије Меда Ђаје, сачувала је документа која говоре о њеној мајци, оцу и супругу. Архивску грађу збирке чине: Путна исправа Емилије Ђајо из 1931. године; две легитимације/књижице Савеза пензионера СР Србије, здравствена легитимација из 1955. године, 17 телеграма – поводом венчања Емилије и Меде, поводом напредовања у служби Меде Ђаје и два израза саучешћа; плакат-осмртница Анђелије Стојадиновић, из јуна 1933. године; уверење општине топоничке од 25. јуна 1919. године да Емилија Ђаја, удовица судије Меда Ђаје, бившег председника првостепеног суда у Пожаревцу, није наплаћивала писање писама за Французе и Солунски фронт војним обвезницима. У збирци су и фотографије: Меда Ђаје у војној униформи, фотографија белгијске медицинске мисије (доста оштећена), портрет Емилије Стојадиновић и фотографија породице Ђајо са децом; разгледница манастира Савина и два писма поводом смрти Анђелије - писмо пријатељице из Загреба и саучешће Велимира Ристића, судије Касационог



Медо Ђајо

суда из Београда (2. маја 1933) написано на визи-карти. Укупно: 21 лист; пасош, 3 чланске карте, 1 разгледница и 4 фотографије.

Преузимање: Нема података када је, од кога и на који начин збирка преузета (Књига пријема архивске грађе број 444).

Количина/очуваност: 1 кутија.

Сређеност: Сређена је тематски, у оквиру тема хронолошки.

Језик: српски, француски.

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Није микрофилмована ни дигитализована. Доступна за коришћење у архиву.

¹ Последњи упис у здравственој књижици је из августа 1965.



Судија Меда Ђаја са породицом
Збирка докумената Емилије Ђајо (1881-1965); 1919-1965

Хронолошки оквир грађе: Списи потичу из периода 1890-1965.

Категоризација: Категорисан је као културно добро.

Обавештајно средство: сумарни попис грађе.

Извори и литература: досије збирке и архивска грађа збирке, Мирољуб Манојловић, *Значајни Пожаревљани*, КПЗ, Пожаревац, 2009, стр. 103.

Библиографија радова: *Судство као сејменити српске државности 1804-1914, Пожаревачки суд од мајистарања до првостепеност суда Округа пожаревачког* (друго издање), приредила Јасмина Живковић, Изложбени каталози, каталог 11, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2006.

Пожаревачки мајистари - Први Нахијски суд у Србији, 1821-2011, аутори Јасмина Живковић, МА и Наташа Милошевић Дулић, Изложбени каталози, каталог 19, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2011.

190 година од оснивања Првог Нахијског суда у Србији 1821-2011 - сеп архивских фотографија са календаром, Културна баштина 6, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2011.

ЗБИРКА ДРАГАНА ИВКОВИЋА, АРХИТЕКТЕ ИЗ НОВОГ САДА (1931-1993); 1900-2005

Биографија творца Збирке: Драган Ивковић, рођен је у Подгорици, провео је дечаштво и младост у Пожаревцу, студирао у Београду, а животни и професионални век провео у Новом Саду. Најлепше успомене носио је управо из Пожаревца, из гимназијских дана. Бројни цртежи, кроки, графике, настали су управо у Пожаревцу, и током година окупације 1942-1945, и касније.

Био је познати архитекта у Новом Саду, носилац је бројних награда, а у његовој каријери остварене су бројне изложбе његових ликовних радова. Ипак, цртежи из гимназијских дана протеклих у Пожаревцу, по његовој жељи, поклоњени су Историјском архиву Пожаревац.

Драган Ивковић рођен је 25. септембра 1931. године у Подгорици, где му је отац био финансијски инспектор а мајка учитељица. Основну школу похађао је у Новом Саду. Када су 1941. године дошли мађарски окупатори, породица му је била принуђена да избегне у Србију. Гимназију је завршио у Пожаревцу 1950. године и увек се сећао година проведених у Пожаревачкој гимназији. Неке графике које су поклоњене Архиву датирају из тог периода. Касније, на Архитектонском факултету, у Београду, обрели су се на истим студијама и дружили су се као и у гимназијској клупи: Ахмет Адемковић, Драган Фелдић и Драган Ивковић, будуће архитекте.

По дипломирању на Архитектонском факултету у Београду, радио је у Београду и Пожаревцу до 1957. године на пројектовању (у Грађевинском предузећу „Кучај“), а касније у Новом Саду и овде је, до краја живота, 9. септембра 1993. успешно деловао.

Већи број зграда Новог Сада потписао је архитекта Драган Ивковић. Али уз планове и нацрте града оставио је и бројне графике и аквареле који дочаравају град у коме је живео и кога је волео. Био је на постдипломским студијама из урбанизма на београдској Архитектонском факултету, а као стипендиста белгијске владе 1973. године боравио је на специјализацији из области урбанизма и просторног планирања на Универзитету у белгијском граду Гану. У Матици српској је као члан сарадник био члан Одбора Одељења за природне науке.

Добио је Октобарску награду Новог Сада као члан ауторског тима који је радио на реконструкцији старог градског језгра (1968), а припала му је и Златна значка Урбанистичког савета Југославије, као и повеља града Новог Сада (1980) и Савеза друштава конзерватора Југославије (1975) и захвалница Завода за заштиту споменика културе Новог Сада (1994).



Г-ђа Олга Ивковић, супруга Драганова, поклањала је делове заоставштине већем броју институција тако да је ово само део – део који се односи на Пожаревац и Пожаревљане, а да бисмо употпунили познавање ствараоца збирке, приложени су написи из штампе – поводом бројних изложби, колективних и самосталних, архитекте Драгана Ивковића.

Садржај архивске грађе: Збирка Драгана Ивковића садржи цртеже, фотографије и записе из штампе који се односе на његов професионални рад, сликарске домете и фотографије - породице и са прославе јубилеја матуре - и биће сачувани у Историјском архиву Пожаревац као Збирка Драгана Ивковића, архитекте (из Новог Сада).

Збирка обухвата цртеже, фотографије и записе из штампе - 90 графика, цртежа, акварела, темпера, из периода 1947-1958.

Преузимање: Збирка је преузета 2004. године од супруге Олге Ивковић на поклон. (Књига пријема архивске грађе број 584).

Количина/очуваност: 1 кутија.

Сређеност: Сређена је тематски, у оквиру тема хронолошки.

Језик: српски

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Није микрофилмована ни дигитализована. Доступна за коришћење у архиву.

Хронолошки оквир грађе: 1900-2005. година.

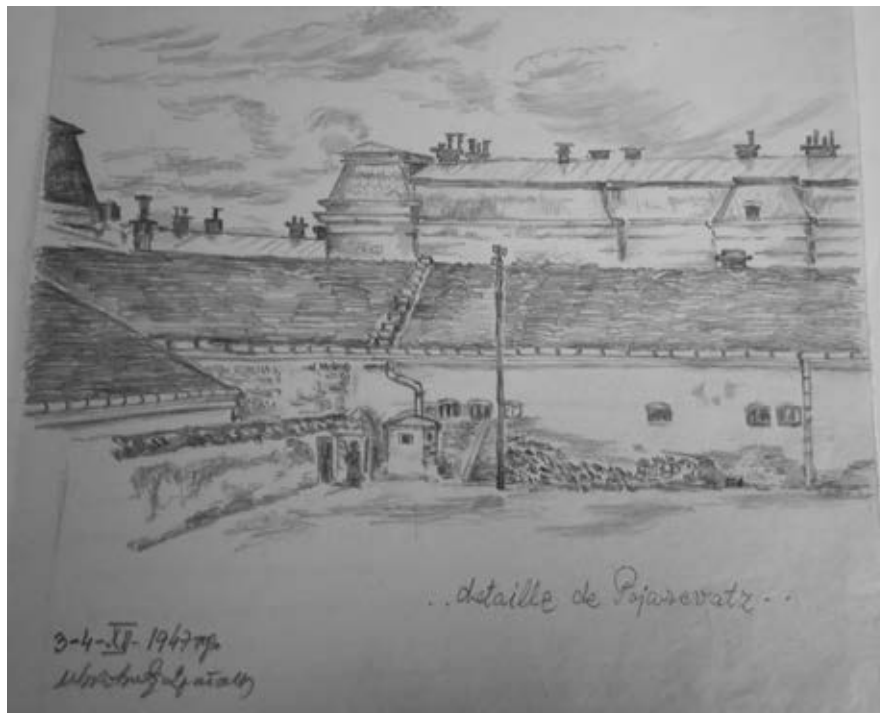
Категоризација: Категорисан је као културно добро.

Обавештајно средство: сумарни попис грађе.

Извори и литература: досије збирке и архивска грађа збирке, Олга Ивковић, *Биографија Драгана Ивковића*, рукопис



Аутопортрет, оловка, без датума
Збирка архивалија Драгана Ивковића,
архитекте из Новог Сада (1931-1993);
1900-2005.



Детаљ из Пожареваца, графика, 3-4. децембар 1947. године
Збирка архивалија Драгана Ивковића, архитекте из Новог Сада
(1931-1993); 1900-2005.

ЗБИРКА АДВОКАТА ТОДОРА ТОШЕ ИЛИЋА (1891-1985); 1864-1895; 1926-1971

Биографија творца Збирке: Тодор (Тоша) Илић рођен је 2. децембра 1891. године у Доњој Ливадици (Општина Жабари). Гимназију је завршио у Пожаревцу. Иако је био одличан ђак, избачен је из гимназије због читања новина „Одјек“ чији је уредник био Јован Скерлић. Завршио је Филозофски факултет у Београду. Током Првог светског рата био је заробљеништво (1917-1918.) у Аустрији. У логору је такође био активан и организовао је наставничке курсеве интернираним ђацима гимназије и другим интернирцима. Радио је као професор Гимназије у Шапцу 1918-1923. године. Због напредних идеја, декретом краља Александра отпуштен је из службе 1924. године. Завршио је потом и Правни факултет и посветио се адвокатури. У познатом јунском процесу у Пожаревцу 1937. године, бранио је комунисте Илију Петровића, Милисаву Петровића и Драгишу Рајковића. Био је један од носилаца прогресивних идеја у Пожаревцу у периоду од оснивања Обласног позоришта 1929. године до покретања Часописа „Браничево“ 1954. године. Био је и члан Редакције „Радничких новина“ у Београду и сарадник листа „Борба“. Радио је и као професор француског језика у Пожаревачкој гимназији. Био је члан управе Народног универзитета у Пожаревцу, држао је предавања и штампао радове у периоду 1952-1958. године. Био је и члан Савета за просвету Градског народног одбора у Пожаревцу. У периоду од 20. октобра 1949. до 26. априла 1951. године био је и вршилац дужности хонорарног руководиоца Архивског седишта у Пожаревцу. Прерастањем у Градску државну архиву именован је за првог хонорарног руководиоца у периоду од 26. априла 1951. године до 26. августа 1952. године. Заслужан је за прикупљање архивске грађе 21 фонда и збирке током свог рада у Архиву. Био је и члан Архивског савета Архива у Пожаревцу у периоду од 26. јануара 1953. до 8. априла 1960. године. Био је члан Адвокатске коморе и члан Удружења правника НР Србије. Један је од аутора књиге „Први српски устанак“ (Народни универзитет Пожаревац, Пожаревац 1954.), а своје радове објављивао је у новинама „Реч народа“ и у „Браничеву“. Умро је у Београду 10. јуна 1985. године и сахрањен у Пожаревцу.

Садржај архивске грађе: списи парница, разводи бракова, кривица, оставинске расправе, тестаменти, исправе, малолетничке кривице и преступи, предмети у вези пољопривредног земљишног фонда, списи везани за суђења за ратне злочине, сарадњу са непријатељем,



привредну саботажу, непријатељску пропаганду, принудни откуп, арондација и сељачке радне задруге. Не садржи документа личног карактера.

Преузимање: Архивска грађе је преузета у архив 23. августа 1983. године, али нема података на који начин (Књига пријема архивске грађе број 417).

Количина/очуваност: Збирка се састоји из 5 архивских кутија и 1 књиге (0,73 м).

Сређеност: Збирка је сређена хронолошки. Групе списа везане за процесе у вези одузимања земље за пољопривредни земљишни фонд, привредне преступе, ратни злочин и сарадњу са непријатељем и непријатељску пропаганду, издвојене су у посебне тематске групе, а у оквиру тематских група предмети су класификовани по годинама.

Језик: српски

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Архивска грађа Збирке није микрофилмована ни дигитализована. Доступна је за коришћење у архиву.

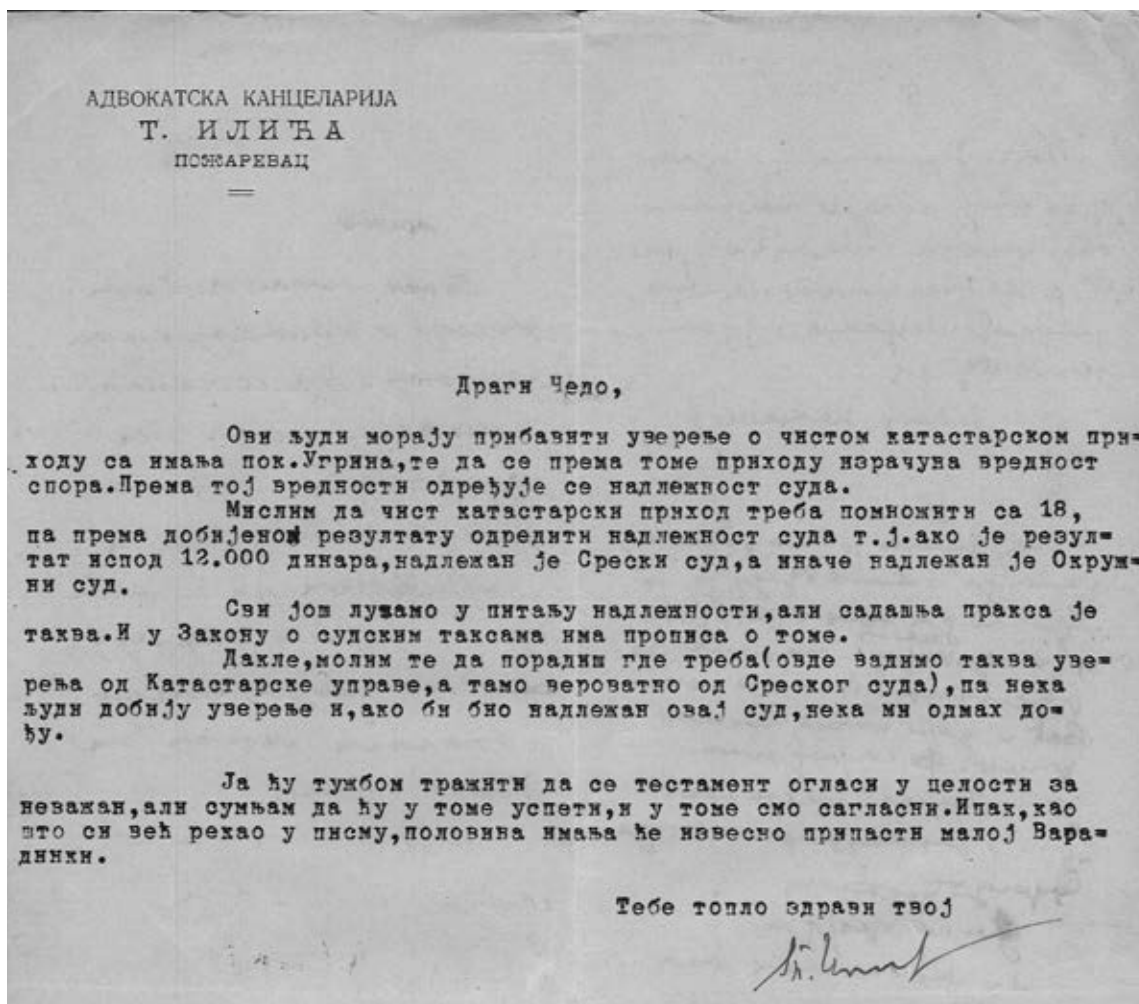
Хронолошки оквир грађе: Књиге: 1 књига странака 1949-1951: Списи: 1864-1895; 1925-1971. Списи су највећим делом настали у периоду 1926. до 1971. године. Садржи и документа из периода 1864. до 1895. године која се односе на Александра Николајевића из Пожаревца.

Категоризација: Категорисан је као културно добро.

Обавештајно средство: сумарни попис грађе.

Извори и литература: досије збирке и архивска грађа збирке. Државни архив Србије (ДАС), Г-183, досијеа I, 14-50 (досије Тодора Илића); *Споменица Шабачке гимназије 1837-1937*, Шабац 1938; Општински суд Пожаревац (Ов. 67/62, 68/62, 71/62, 69/62, 193/62, 72/62, 164/62, 63/62,

65/62, 66/62, 70/62, Лист *Реч народа*, 1985. године). *Шездесет година Историјског архива Пожаревац* (гл. и одг. уредник Јасмина Николић), група аутора, Посебна издања, књига 4, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2008.



Адвокат Тоша Илић моли Чеду да странкама прибави уверење о чистом катастарском приходу из Катастарске управе и Среског суда, како би на основу тог уверења могао да израчуна вредност спора, и надлежност суда по том спору.

Збирка докумената Тодора Илића (1891-1985); 1864-1895; 1926-1971.

ЗБИРКА МИШЕ Ж. ЈОВАНОВИЋА (1879-1927) И ЖАРКА ПРОТИЋА (1904-?); 1866-1972

Биографија творца Збирке: Нема података о години рођења и години смрти адвоката **Мише Ж. Јовановића**. Бавио се адвокатуром у Пожаревцу и Београду. Поседовао је имовину у Пожаревцу, кућу у Синђелићевој улици и винограде и локале у Београду. Осим приватне преписке, нису сачувана лична документа Мише Јовановића. Остала документа се односе на спорове у којима је он учествовао као адвокат једне од страна.

У овој збирци се налазе службена и лична документа генерала **Жарка Протића**. За време Првог светског рата постављен је 1916. године за начелника Инжењерско – техничког одељења Министарства војног из 1916. године. Пензионисан је као генерал. Сачувани су судски предмети у којима је Жарко Протић тужио Министарство војно због пензионисања и Перу Перића због клевете.

Садржај архивске грађе: Миша Ж. Јовановић се целог живота бавио адвокатуром. Заступао је приватна лица са подручја тадашњег Округа пожаревачког, Смедерева, Београда и из других градова у споровима (кривични предмети, предмети права својине, ванпарнични предмети, парнични предмети). У збирци се налазе интабулације, облигације, тестаменти, уговори о трампи земље, пресуде, оставинска решења, тужбе, жалбе, позиви на рочишта, признанице. Мали део архивске грађе односи се на лична документа и приватну преписку.

У збирци се налази архивска грађа генерала Жарка Протића, сестрића адвоката Мише Ж. Јовановића и других чланова породице Протић, наследника имовине Мише Ж. Јовановића. Како је Жарко Протић служио у Инжењерско – техничком одељењу Министарства војног и био учесник повлачења српске војске преко Албаније, у збирци се налази и део архиве овог одељења, који се односи на поступање са архивом (место закопавања архиве у околини Пећи, списак предате и примљене архиве Инжењерско – техничког одељења Министарства војног са Крфа из 1916. године), документација која се односи на зидање Официрског дома у Скопљу, подизање спомен-костурнице на острву Видо. Мали део архивске грађе односи се на лична документа и приватну преписку (преписка са родитељима и сестрама и преписка са Милицом Јовановић, удовицом адвоката Мише Јовановића, углавном око поделе наследства).

Преузимање: Од предузећа «Сировина» (Књига пријема архивске грађе број 154).

Количина/очуваност: Збирка се састоји из 29 кутија

Сређеност: Збирка није сређена.

Језик: српски и руски

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Архивска грађа Збирке није микрофилмована ни дигитализована и није доступна за коришћење.

Хронолошки оквир грађе: Списи потичу из периода 1866-1972. година

Категоризација: културно добро од великог значаја.

Обавештајно средство: сумарни попис грађе.

Извори и литература: досије збирке, архивска грађа збирке

Библиографија радова: *Судство као сејменит српске државности 1804-1914, Пожаревачки суд од мајистраша до првосијеног суда Округа пожаревачког* (друго издање), приредила Јасмина Живковић, Изложбени каталози, каталог 11, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2006.

Пожаревачки мајистраш - Први Нахијски суд у Србији, 1821-2011, аутори Јасмина Живковић, МА и Наташа Милошевић Дулић, Изложбени каталози, каталог 19, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2011.

190 година од оснивања Првог Нахијског суда у Србији 1821-2011 - сеш архивских фотографија са календаром, Културна баштина 6, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2011.

ПУНОМОЋИЈЕ.

Овлашћујем — г. Мишу Ж. Јовановића јавног правозаступника у Пожаревцу, да може у свима парницама и другим пословима код судова и осталих власти заступати. г. Миша може заклетве подносити и примати, обезбеђива тражити и скидати, на избору суд пристасти, од тужбе одустати поравнати се, вештаке бирати, апелирати, на касаци. суд рекуррирати, новце и новца средно примати, пуномоћно кектирати и у опште све оно чинити што за добро паде.

Ово пуномоћство може по потреби и на други пренети а важи и за његове наследнике

Пожаревац 1. Јуна 1880.

ВЛАСТОДАВАЦ

+ Зојица удова од
Мијајла Николића
св. кр. св.
и доноси је са
Наса-и. Николић
св. св.

Ја је Зоја удова од Мијајла
Николића од. кр. св. чини
знаје по кр. св. кр. св. св.
Стевановићу и Николићу
Павлу од. св. св. св.
и доноси је са
Наса-и. Николић
св. св.

1. Јуна 1880.

Пожаревац

Есф. св.

Влашћује



Наса-и. Николић

св. св.

Пуномоћје којим Зојица, удова почившег Мијајла Николића овлашћује Мишу Ж. Јовановића, јавног правозаступника у Пожаревцу, за заступање, Пожаревац, 1880.
Збирка докумената Мише Ж. Јовановића (1879-1927) и Жарка Протића (1904-?); 1866-1972

Наредба бр. 61

Министара Војног за 30. јануар 1916. год.

Пошто је Указом Н. Ђ. р. В. Тристасов-
наследника од 29. ма. и. Ш. А. С. бр. 15618 постављен
за начелника Инжењерско-Техничког одељења
потпуковник Жарко Протић на место доса-
дашњег начелника пуковника Живојина Дам-
њановића, то наредбујем: да се пријем и
предаја дужности изврши одмах и по извршењу
предаји - пријему поднети ми писмен извештај.

За присуство при пријему и предаји ду-
жности одредбујем: пуковника М. Качића и
потпуковника Вуоблира Дабича.

Наредбу саопштити дошленици на пош-
тис.

30. јануара 1916. год.
Бр. 61

Министар Војни
Пуковник,
Бож. Мерић с. р.

30. јануара 1916. год.

Наредба Министарства војног о примопредаји дужности начелника Инжењеријско-техничког одељења између потпуковника Жарка Протића и пуковника Живојина Дамњановића, Крф, 1916.
Збирка докумената Мише Ж. Јовановића (1879-1927) и Жарка Протића (1904-?); 1866-1972

ЗБИРКА ЛИЧНИХ ДОКУМЕНАТА РИСТЕ КОЛОЊАСА, ХОТЕЛИЈЕРА ИЗ ПОЖАРЕВЦА (1859-1942); 1926-1942

Биографија творца Збирке: Риста Колоњас кафеџија, пекар и трговац, доселио се у Пожаревац и временом постао угледна личност. За његово делање везују се хотел “Српска круна” и пекара у породичној згради на Булевару у Пожаревцу, која је једина сачувана из 19. века као зграда са доксом.

Пожаревац је, после Београда, представљао утичиште за многе породице из Грчке које су се ту, у таласима досељавале. Доносили су своју делатност - трговину - и битно утицали на развитак града још од 18. и 19. века. Највише досељених било је из Јањине, Флорине, Касторије, Сијатисте, Папинге и Аристје.

Пожаревац је током 19. и почетком 20. века имао Грчку махалу насељену грчким и цинцарским становништвом, која је обухватала Југ-Богданову, Косанчићеву и Топличину улицу. Најстарија трговачка четврт - Табачка чаршија - била је испуњена турским, али и цинцарским и грчким занатским и трговачким радњицама.

Управо се из Аристје, округа Јањине, 1850. године доселио пекар Колоњас Хариш, Ристин отац. Разрадивши пекарску радњу тек 1863. године Хариш доводи из Аристје Ристу и његову мајку. Колоњас је у ствари био надимак прихваћен за презиме, али пекарски занат остао је главно занимање породице Колоњас. Касније Риста Колоњас се, уз пекарски занат, бави трговином и хотелијерством, али и добротворним радом. И док је Хариш Колоњас задржао грчко држављанство, Риста је прихватио српско.

„Српска круна” - кафана прерасла у хотел - постала је позната управо у време када ју је држао Риста, од 7. новембра 1926. године, а уз редовне госте и свакодневно јутарње испијање кафе и укусне закуске, Колоњас је организовао, у великој сали, занатлијске забаве, свечаности, кermесе, „дансинг” је био сваке вечери, али и позоришне и биоскопске представе - три пута недељно у делу дограђеним уз хотел. Крајем јуна 1932. године ту је приказан и први тонски филм.

У породичној кући на Булевару, која и данас стоји једина која је сачувала свој оронули доксам, живео је Риста Колоњас са својом супругом Василисом, Гркињом, сестром Јелисаветом и зетом Димитријем Димитријевићем, кожарским трговцем.

Кућа са доксом продата је на лицитацији од стране Државне хипотекарне банке Краљевине Југославије, 1939/1940. године, ради отписа дуга. Као стална адреса за

породицу Колоњас и Димитријевић наводи се Браничевска улица бр. 2.

Оставши без потомака, Риста је преминуо 1942. године и сахрањен је у Пожаревцу.

Садржај архивске грађе: - Обавештење рођацима и пријатељима да Риста Колоњас обележава 50 година од доласка у Пожаревац и 50 година рада пекаре, локални лист “Грађанин”, 1926, бр. 51, стр. 2.

- Оглас о отварању “Српске круне” Ристе Колоњаса, 7. новембра 1926. године, лист “Грађанин”, 1926, бр. 89, стр. 3.

- 26.11.1932. Признаница од Удружења резервних официра.

- Предмет Државне хипотекарне банке Краљевине Југославије, 1939/1940. године, о лицитацији за продају куће ради отписа дуга.

- 30. 11 1942. Смртваница од 15. септембра 1942.

- без датума - Попис инвентара у хотелу “Српска круна” у Пожаревцу.

Преузимање: нема података о години пријема и на који је начин Збирка ушла у архив (Књига пријема архивске грађе број 308). Једним делом збирка је допуњена грађом из фонда Хипотекарне банке Пожаревац, предметом који се тиче куће Р. Колоњаса, потом огласа из локалних новина “Грађанин”.

Количина/очуваност: Збирка се састоји из 1 кутије.

Сређеност: Збирка је сређена.

Језик: српски.

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Архивска грађа Збирке није микрофилмована ни дигитализована. Доступна је за коришћење у архиву.

Хронолошки оквир грађе: Списи потичу из периода 1926-1942. година

Категоризација: Категорисан је као културно добро.

Обавештајно средство: сумарни попис грађе.

Извори и литература: досије збирке, архивска грађа збирке; Мирољуб Манојловић, *Срби и Грци са посебним освртом на Грке у Пожаревцу*, Виминацијум 10, Народни музеј Пожаревац, 1995-1996, стр. 175-211; Драган Фелдић, *Кафане старој Пожаревца*, Пожаревац, 1994, стр. 91- 98; Драган Фелдић, *Стари Пожаревац*, Пожаревац, 1992, стр. 185-192.

Библиографија радова: *Освајање сфере јавног живота – улога жена у друштвеном и културном животу Пожаревца крајем 19. и почетком 20. века*, аутор др Драгана Милорадовић, Посебна издања, књига 15, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2019.



Оглас о отварању “Српске круне” Ристе Колоњаса, 7. новембра 1926. године, лист “Грађанин”, 1926, бр. 89, стр. 3.
Збирка докумената Ристе Колоњаса (1859-1942); 1926-1942



Обавештење рођацима и пријатељима да Риста Колоњас обележава 50 година од доласка у Пожаревац и 50 година рада пекаре, лист “Грађанин”, 1926, бр. 51, стр. 2.
Збирка докумената Ристе Колоњаса (1859-1942); 1926-1942



РИСТА Х. КОЛОЊАС

ХЛЕБАР

HRISTOS H. KOLONIAS

BULANGER.

Пожаревац 29 Октобра 1912
Pozarevac

Кума Мишсаве пријимите сви
поздрав.

Ја би те молио Кума Мишсаве
да настанити да гледам да се Сва та
дрва натоваре и она у Нафранску
Авлију и она тамо у Авлију, ја сам
Завио Господару да их натовари да
ми их достави.

Завио у Куклу ја нисам нашао Ни-
рајзину и нити ми се ко јавио

остајем вам Кум

Риста Х. Колоњас

Хло

Меморандум Ристе Колоњаса, хлебара, Писмо кумовима, 29. октобра 1912.
Дигитална збирка Драгана Ристића

ЗБИРКА ПОКЛОЊЕНИХ ДОКУМЕНАТА МОМЧИЛА МИЛИЋА ИЗ ПОЖАРЕВЦА (1910-1981); 1921-1981

Биографија творца Збирке: Збирка обухвата архивалије - Књигу утисака (са уписима посетилаца школе у Мишљеновцу, фотографије из периода школовања, заточеништва у логору током Другог светског рата, пар графика из Другог светског рата, фотографије породице и пријатеља; исечке из новина, захвалнице) оца Момчила Милића - учитеља Миодрага.

Момчило Милић је рођени Пожареваљанин и желео је да свом граду остави меморалије не на свој животни пут већ на изузетан, богато документован живот свог оца Миодрага Милића (1910-1981).

Миодраг Мића Милић завршио је основну школу "Вук Караџић" у Пожаревцу, потом Учитељску школу у Вршцу. Прва служба била му је у Дворишту крај Голупца и већ тада је започео низ акција са сељанима. Завршио је школу за резервне официре 1930. године и ново постављење било је у селу Буковици код Краљева. Буковица тада није имала школу, али заслугом предузимљивог и вредног учитеља Миће, уз прилоге мештана и донирану зграду отпочела је рад нова школа за шест ђака. Наредне године изграђена је наменска зграда. Упознавши колегиницу Јелицу, моли за премештај у школу у Брадарцу. Њих двоје оснивају нову школу у овом селу, али и велико газдинство са огледном наставом на 45 ари њиве уз школу. Током Другог светског рата учитељ Мића је у заробљеништву, а бројне фотографије документују лагере у којима преживљава.

По ослобођењу 1945. брачни пар Милић добија премештај за Мишљеновац крај Кучева. Ту су дуго низ година Миодраг Мића и Јелисавета Јела Милић били учитељи. Од запуштене, оронуте школе, бројним радним акцијама ученика али и целог села, учитељ Мића је успео да школску зграду претвори у лепо уређену, опремљену и хигијенски опскрбљену зграду. Уз школске тоалете, школа је добиле и тушеве које је могло да користи цело село. Уз стару зграду учитељ Мића је сазидао и опремио и другу нову школу, општинску судницу, задружни дом, купатило, формирао газдинство уз школу - башту, воћњаке и јагодњаке, живинарник, обор, и први (незванично) увео теоријску и практичну наставу из пољопривреде. Организовао је и водио ђачке задруге, здравствене и домаћичке течајеve уз помоћ учитељице Јеле.

Међу првима у земљи, учитељ Мића у Мишљеновцу уводи 4 наставна филма - а филмска апаратура је купљена од прихода са школског имања. Дobar глас резултирао

је посетама Више педагошке школе, када долазе групе професора да се упознају са радом ове "нове школе", а учитељи Миодраг и Јелица Милић добијају признања и награде.

Следи премештај у Пожаревац. Од 25. септембра 1962. године учитељ Мића ради у основној школи "Вук Караџић" где је и сам научио прва слова, а у истој учионици где је био и сам првак, добија решење о пензији, после 41 године стажа, 1970. године.

Главни део поклоњених архивалија чини "Летопис основне школе у Мишљеновцу". Летопис школе "Ђура Јакшић" је у основи књига утисака - садржи бројне записе случајних и службених посетилаца школе у Мишљеновцу.

Садржај архивске грађе: - Албанска споменица; Захвалница Црвеног крста, 1981; обвезнице, већи број купона акција банке из међуратног периода; Албум - књига утисака у којој се у првом делу налазе записи бројних посетилаца школе "Ђура Јакшић" у Мишљеновцу, (среза Звишког код Кучева, НР Србија) а у другом делу: исечци из новина, обиље фотографија из бурног живота Миодрага Милића, албуму (формат А4, око 80 страна) налазе се фотографије из периода учитељевања у Мишљеновцу, али и у Дворишту, Брадарцу, Пожаревцу (ОШ "Вук Караџић"), итд.

Посебну вредност имају фотографије и цртежи-портрети настали током заточеништва у логору у Нирнбергу, у Немачкој, током Другог светског рата.

У делу албума из послератног периода су фотографије породице: веридбе, венчања, рођења деце Меланије, Момчила и Родољуба Гибе; фотографије из школе, прослава матуре...

Преузимање: син Миодрага Милића - Момчило Мама Милић изразио је жељу да вредне фотографије и албум - књига утисака постану део Историјског архива Пожаревац. Тако је Надица Милић, по смрти Момчила Моме Милића донела архивалије као поклон Архиву. (Књига пријема архивске грађе број 773).

Количина/очуваност: Збирка се састоји из 1 кутије.

Сређеност: Збирка је сређена. За албум је задржан ауторски формат, констатована су оштећења.

Језик: српски.

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Архивска грађа Збирке није микрофилмована ни дигитализована. Доступна је за коришћење у архиву.

Хронолошки оквир грађе: Списи потичу из периода 1921-1981. година.

Категоризација: културно добро.

Обавештајно средство: сумарни попис грађе.

Извори и литература: досије збирке, архивска грађа збирке.

Библиографија радова: *Ратна слика Србије у Другом светском рату 1941-1945*, аутори: др Маријана Мраовић, Наташа Милошевић Дулић, др Јасмина Николић и др Драгана Милорадовић, Изложбени каталози, каталог 28, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2020.



Породична фотографија: Миодраг, ћерка Меланија, син Момчило и супруга Јелица Милић, у Пожаревцу, у Колубарској улици, око 1975. године.
Збирка докумената Момчила Милића (1910-1981); 1921-1981



„Први логор у заробљеништву у коме је било заточено и 38 војника из Пожареваца и околине”, Варбург, јула 1941.
Збирка докумената Момчила Милића (1910-1981); 1921-1981.

ЗБИРКА МАРИЈЕ ПАВЛОВИЋ (1894-1963); 1937-1963

Биографија творца Збирке: Збирка докумената Марије Павловић сведочи о изузетно тешкој судбини једне Бурјанке¹ трагедији породице током Другог светског рата, тешком животу жене која је остала сама.

Марија је рођена 12. маја 1894. године, али немамо податак где. Имала је браћу - Тому и Илију, и сестре - Љубицу и Томанију, али нико није живео у Пожаревцу.

Удата у Бурјану за Владимира (рођен 6. августа 1896. године), Марија је имала двоје деце - Наду (рођену 6. фебруара 1922. године) и Александра (2. августа 1923. године).

Током Другог светског рата у једном дану - 19. јануара 1944. године, Марија је остала без мужа и сина - Немци су их стрељали, а само месец дана касније стрељана је и Нада. Марија остаје потпуно сама у кући у Тежачкој улици бр. 62.

Бурјанска домаћица била је члан Савеза бораца Народноослободилачког рата, а у оквиру грађе налазе се диплома Среског одбора Савеза женских друштава Среза Пожаревац који Марији - Мари додељује диплому поводом 15 година од оснивања АФЖ-а Југославије, марта 1958. године у Пожаревцу.

На првим послератним изборима у ослобођеној земљи, Марија Павловић је члан бирачког одбора, 9. новембра 1945. године. (Решење о чланству у Бирачком одбору).

Марија Павловић је преминула 1963. године.

Садржај архивске грађе: лична документа, тестамент, кућна листа, решење о чланству у бирачком одбору 1945. године, диплома Среског одбора Савеза женских друштава среза Пожаревац 1958. година. У архивској кутији која сведочи о судбини једне жене налазе се и:

- војничка исправа Владимира Павловића из 1937. године;

- Кућна листа за кућу у Тежачкој улици бр. 20, од 19. фебруара 1943, са овером претстојника градске полиције, обрасци пријаве ратне штете као и тестамент Марије Павловић, која је преминула 1963. године и све своје оставила брату Томи.

Преузимање: нема података о години пријема и на који је начин Збирка ушла у архив (Књига пријема архивске грађе број 310).

Количина/очуваност: Збирка се састоји из 1 кутије.

Сређеност: Збирка је сређена.

Језик: српски.

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Архивска грађа Збирке није микрофилмована ни дигитализована. Доступна је за коришћење у архиву.

Хронолошки оквир грађе: Списи потичу из периода 1937-1963. година.

Категоризација: Категорисан је као културно добро.

Обавештајно средство: сумарни попис грађе.

Извори и литература: досије збирке, архивска грађа збирке.

¹ Бурјан - махала, део града Пожаревца

Диплома Среског одбора
Савеза женских друштава среза
Пожаревац додељена поводом
петнаестогодишњице од оснивања
АФЖ Југославије, Павловић Мари, у
Пожаревцу, марта 1958.
Збирка докумената Марије Павловић
(1894-1963); 1937-1963



ЗБИРКА АДВОКАТА ПЕТРА ПЕТРОВИЋА (1899-1982); 1919-1983

Биографија творца збирке: Адвокат Петар Петровић рођен је у Београду 20. септембра 1899. године, од оца др Николе Петровића, управника Народног позоришта и мајке Љубице. Није познато од које године је живео у Пожаревцу. Непосредно по завршетку Другог светског рата, па све до 1957. године радио је као правни саветник у Среском народном одбору Пожаревац и Општини Пожаревац. У том периоду учествовао је у оснивању многих предузећа и њиховом даљем трансформисању. У периоду од 1951. до 1959. године адвокатуром се бавио у Косјерићу. Од 1960. године поново је отворио адвокатску канцеларију у Пожаревцу. Од 1960. године адвокатска канцеларија Петра Петровића се налазила у Пећкој улици број 5, а од 1971. године у улици Воје Дулића број 3.

Петар Петровић је умро 1983. године.

Збирка докумената адвоката Петра Петровића формирана је од грађе коју је Историјски архив Пожаревац, тада Међуопштински историјски архив у Пожаревцу делом откупио, а већим делом добио на поклон од његове ћерке Љубице Петровић. Она је понудила Архиву да откупи архивску грађу која се односи на оснивање предузећа при Среском народном одбору, док је грађу која се односи на адвокатуру понудила на поклон. Ова грађа је преузета 1983. године.

Садржај архивске грађе: Архивску грађу чине појединачна документа и предмети у целини о оснивању среских предузећа (захтев за упис у регистар државних привредних предузећа, решења о именовању директора, правила) у периоду 1947-1957. година, при Среском народном одбору Пожаревац, документација у вези са узимањем кредита и ликвидацијом већег броја предузећа, њиховом спајању и ликвидацији (Државни срески магазин „Стиг“, „Ономаг“, „Срп и чекић“, Градско текстилно предузеће „Чеда Васовић“ у Пожаревцу, А. Д. „Промет“ у Пожаревцу, Среско пољопривредно добро „Морава“, Среско пољопривредно добро „Храстовача“, Среско откупно предузеће „Победа“ и бројна друга предузећа). У Збирци се налазе и документа која се односе на рад Извршног одбора и Привредног савета Среског народног одбора. Један део ове Збирке чине документа која се односе на рад административних курсева: средњи књиговодствени и виши књиговодствени курс, планерски, евидентичарско-планерски курс, трговачки курс и др.

Архивска грађа која се односи на адвокатуру Петра Петровића обухвата предмете заступања предузећа из

Пожареваца и околине у споровима који су углавном вођени пред Окружним привредним судом у Пожаревцу. Заступао је предузећа „Метал“, „Препород“, „Светлост“, „Електроморава“, „Душан Арсић“, „Живиноопрема“, „Воћекомбинат“ и многа друга. Заступао је и приватна лица у споровима (кривични предмети, предмети права својине, ванпарнични предмети, заступање приватних лица за накнаду штете од стране државних предузећа, развод брака). Заступао је и осуђенике из КПД Забела-Пожаревац.

Преузимање: Збирка је преузета путем откупа/поклона 1982. године од ћерке Љубице Петровић (Књига пријема архивске грађе број 415).

Количина/очуваност: Збирка се састоји из 70 кутија.

Сређеност: Збирка није сређена.

Језик: српски.

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Архивска грађа Збирке није микрофилмована ни дигитализована и није доступна за коришћење.

Хронолошки оквир грађе: Списи потичу из периода 1919-1983. година.

Категоризација: Категорисан је као културно добро.

Обавештајно средство: сумарни попис грађе.

Извори и литература: досије збирке, архивска грађа збирке.

Požarevac, 22 maj 1946 god.

Drugu

PETRU PETROVIĆU, članu Upravnog odbora "ONAMAG"-a
POŽAREVAC

Gradski narodni odbor grada Požarevca u saglasnosti sa Okružnim narodnim odborom okruga požarevačkog postavio vas je za člana Upravnog odbora Gradske narodne štedionice u Požarevcu, pa o čemu Vas obaveštavam, s tim, da će vam se o ovome postavljenju naknadno uručiti dekret.

Istovremeno molim Vas da primite k znanju da je prva redovna sednica Upravnog odbora Gradske narodne štedionice u Požarevcu određena za 25 ovaj mesec u 18 časova po podne u prostorijama Državnog Sreskog magazina "STIG".

Molim Vas da kao član Upravnog odbora Gradske narodne štedionice u Požarevcu izvolite prisustvovati ovoj sednici, pošto se na njoj imaju rešavati pitanja od osnovne važnosti za samu štedionicu.

SMRT FAŠIZMU - SLOBODA NARODU!

Upravnik
Gradske nar. štedionice

Градски народни одбор Града Пожаревца обавештава Петра Петровића да је постављен за члана Управног одбора Градске народне штедионице у Пожаревцу, Пожаревац, 1946.
Збирка докумената Петра Петровића (1899-1982); 1919-1983

АДВОКАТСКА КОМОРА

Бр. 379/51

16. фебруара 1951. год.

Београд

Такса на марка од
20.- динар. поштом
печатом Адвокатске
коморе из Београда

На молбу Петровића Петра, рођ. из Пожареваца,
и на основу стојах књига и аката, Пословна Комора и Збојна о упису,
сма, извршила своју Адвокатску комору у Београду даје му следеће

У В Е Р Е Њ Е :

да је Петровић Петар, рођ. из Пожареваца,
поднео овој Комори 16.2.1951. г. молбу бр. 376/51 за упис у члан-
ство ове Коморе са седиштем канцеларије у Косјерићу.

Уверено да је молбу "за молбу за упис
у чланство" такса из Т.бр. 27 ЗСТ-а која је у 20.- динар. поштом
печатом Адвокатске коморе у Београду.

Ом. Извршног одбора адвокатске коморе у Београду,
16. фебруара 1951. год. Бр. 379/51, - у Београду.

Секретар,

Д-р.г. Николић

/Д-р.г. Николић/

Окружни печат
Адвокатске коморе
у Београду

Зам. председника,

Д-р.г. Т. Тасић

/Д-р.г. Тасић/

Да је дадено вера овој овереној
јавној молби и материјалу,

у Пожаревац, 21. фебруара 1951. год.

Петар Н. Петровић

уписа у чланство
из Пожареваца - Београд
Пожаревац ул. бр. 24.

Препис уверења Адвокатске коморе у Београду да је Петар Петровић поднео захтев за
упис у чланство ове коморе са седиштем канцеларије у Косјерићу, Пожаревац, 1951.
Збирка докумената Петра Петровића (1899-1982); 1919-1983

ЗБИРКА АДВОКАТА ВОЈИСЛАВА ПРОТИЋА (1888- 1965); 1909-1962

Биографија творца збирке: Адвокат Војислав Протић рођен је 11. септембра 1888. године од оца Настаса и мајке Савете у Смољинцу. Био је ожењен Евом, рођеном Судић из Цариграда. Правни факултет је завршио у Београду 1911. године. Од 1912. до 1920. године радио је као писар 1. класе Првостепеног лесковачког суда. У периоду 1920-1940. година живео је и радио у Битољу. До 1924. године радио је као правни референт, а од новембра исте године као јавни правозаступник при Првостепеном битолском суду. У Битољу је пензионисан као лични пензионер Министарства унутрашњих дела. Почетком окупације Битоља, 1941. године, наредбом окупаторских власти присиљно је пресељен (протеран) из Битоља. Вратио се у Пожаревац, где је провео године окупације, борећи извесно време и у родном Смољинцу. После Другог светског рата бавио се адвокатуром у Пожаревцу. Имао је адвокатску канцеларију у Тршћанској улици број 1. Према приватној преписци Војислав Протић се највероватније после 1954. године преселио у Београд. Умро је 20. јула 1965. године у Пожаревцу.

Садржај архивске грађе: Највећи део архивске грађе ове Збирке настао је у периоду када се Војислав Протић бавио адвокатуром. Иако је 1925. године пензионисан, наставио је да ради као адвокат. Заступао је приватна лица у споровима (кривични предмети, предмети права својине, ванпарнични предмети, парнични предмети). Сачувана је пословна преписка са већим бројем адвоката из више градова Југославије. Мањи део архивске грађе односи се на лична документа и приватну преписку.

Преузимање: нема података о години пријема и на који је начин Збирка ушла у архив (Књига пријема архивске грађе број 304).

Количина/очуваност: Збирка се састоји из 3 књиге и 27 кутија.

Сређеност: Збирка није сређена.

Језик: српски.

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Архивска грађа Збирке није микрофилмована ни дигитализована и није доступна за коришћење.

Хронолошки оквир грађе: Списи потичу из периода 1909-1962. година.

Категоризација: Категорисан је као културно добро.

Обавештајно средство: сумарни попис грађе.

Извори и литература: досије збирке, архивска грађа збирке. Матична служба Градске управе Града Пожаревац.

Библиографија радова: *Пожаревачки мајстори - Први Нахијски суд у Србији, 1821-2011*, аутори Јасмина Живковић, МА и Наташа Милошевић Дулић, Изложбени каталози, каталог 19, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2011.

АДВОКАТ
Војислав Н. Протић

К-514/47; К-523/47; и К-551/47.

СРЕСКОМ СУДУ У ПОЖАРЕВЦУ.

По кривичн. МИХАЈЛА РАДИЊА и ост. из Бара, због дела угрожавања живота и самоубиства, - предмет К-551/47, одрађен је усмени претрес за дан 12. маја 1947. г.

Решањем тог суда од 7.5.V. 1947. г. К-514, наређено је да се се са кривичном ствари К-551/47 УСТОВРЕМЕНО извиде и пресуда и кривични предмети К-514/47 и К-523/47.

Предлажем зато да се за претрес на дан 12. маја 1947. г. позвају сведоци означени и предметима К-514/47 и К-523/47. и то:

1) Милан Младеновић из Бара и Ђиван Јовић из Бара (Предмет: К-551/47);

2) Тане Станковић, Светислав Т. Станковић и Рука кена Светислава Станковића сви из Бара (предмет К-523/47).

Дале предлажем да се позив за претрес на дан 12. маја т. г. пошаље и окривљенима: Радмили Њерки Михајла Радића и Були Њерки Душана Радића из Бара (предмет К-523).

ХИТНО-ПРЕТРЕС 12.V. 1947. г.

8. мај 1947. г.

Пожаревац.

Заступник приватне учес-
нице Немене Болковић

Војислав Протић
адвокат из Пожаревца.

Адвокат Војислав Н. Протић доставља Среском суду у Пожаревцу списак сведока за заједничко рочиште по предметима К-514/47; К-523/47 и К-551/47, Пожаревац, 1947.
Збирка докумената Војислава Протића (1888-1965); 1909-1962.

ЗБИРКА АЛЕКСАНДРА ПУРНОВА (1894-1943); 1928-1943

Биографија творца Збирке: Александар Карлович Пурнов дошао је у Србију после низа година избеглиштва из Царске Русије по Октобарској револуцији.

Након догађаја 1917. године, велики број Руса напустио је своју земљу. Међу њима нашао се и Александар Карлович Пурнов.

Пурнов је рођен у Санкт Петербургу, 7. јула 1894. године у породици лутеранаца немачког порекла. У свом родном граду 1913. године завршава студије на природно-математичком смеру Немачког училишта Св. Ане и Петроградском техничком институту императора Николаја I. Говори немачки, француски, руски и српски језик. Потом завршава убрзани курс Павловског војног училишта 1915. године, добија чин заставника и распоред на фронту, а после низа дужности бива распоређен у 20. железнички батаљон, а у чину командира железничког батаљона радио је на изградњи и експлоатацији Мурманске пруге. После прележаног скорбута био је ангажован на изградњи Црноморске пруге Туапсе-Поти.

У преломним годинама Руског Царства ступио је у добровољачку армију, у мешовити дивизион 9. коњичке дивизије са чином начелника команде веза. После низа прераспоређивања и по контузији у борби, бива евакуисан на Крим, па у Константинопол, где остаје до 1928. године, а потом, као избеглица, стиже у Краљевину СХС 1919. године.

По доласку у Краљевину СХС, Пурнов попуњава пријаву, 29. јуна 1928. године, погрешним подацима. Као место рођења наводи Кијев, а датум - 17. јул 1895. године. У Периоду од 1929-1941. ради у Београду, Параћину, Брзој Паланци, Аранђеловцу, Сарајеву.

Из докумената се види да је Пурнов "сиромашни избеглица", болешљив, коме треба и "зимски капут, пар чарапа и један пар ципела...".

Збирка докумената Александра Пурнова садржи архивалије до 1943. године, тако да не знамо каква је била даља судбина једног руског емигранта. У архивској заоставштини Александра Пурнова налази се његов рукопис - чланак о Мурманској железници. Како је био ангажован на изградњи и експлоатацији Мурманске железнице, био је револтиран чињеницом да су Финци успели да је пресеку, и тако је, из резигнације, настао текст.

Нажалост, услед преправки и скраћења текста за објављивање у листу "Правда", Пурнов је написао писмо уредништву, које је сачувано у оквиру збирке докумената, и тражио је свој чланак назад.



Чланак "Значај Мурманске железнице за време Светског рата и данас за време сукоба између Финске и Совјетске Русије" обухвата 4 густо куцане стране, написане на српском језику, а то је превод намењен објављивању. Ауторски рукопис на руском језику, обухвата 23 стране. Рад са датумом "фебруар 1940. Београд", Александар Пурнов је потписао као "инжењерски поручник бивше Царске Руске Војске. Командир 5. чете 20. козачког батаљона".

Садржај архивске грађе: обухвата руком писана или на машини куцана писма, личне исправе на немачком, руском, српском и турском језику. У оквиру збирке је и чланак "Значај Мурманске железнице за време Светског рата и данас за време сукоба између Финске и Совјетске Русије", на руском и на српском језику.

Преузимање: нема података о години пријема и на који је начин Збирка ушла у архив (Књига пријема архивске грађе број 304).

Количина/очуваност: Збирка се састоји из 1 кутије

Сређеност: Збирка је сређена хронолошки

Језик: српски, руски, турски, немачки

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Архивска грађа Збирке није микрофилмована ни дигитализована. Доступна је за коришћење у архиву.

Хронолошки оквир грађе: Списи потичу из периода 1928-1943. година

Категоризација: Категорисан је као културно добро.

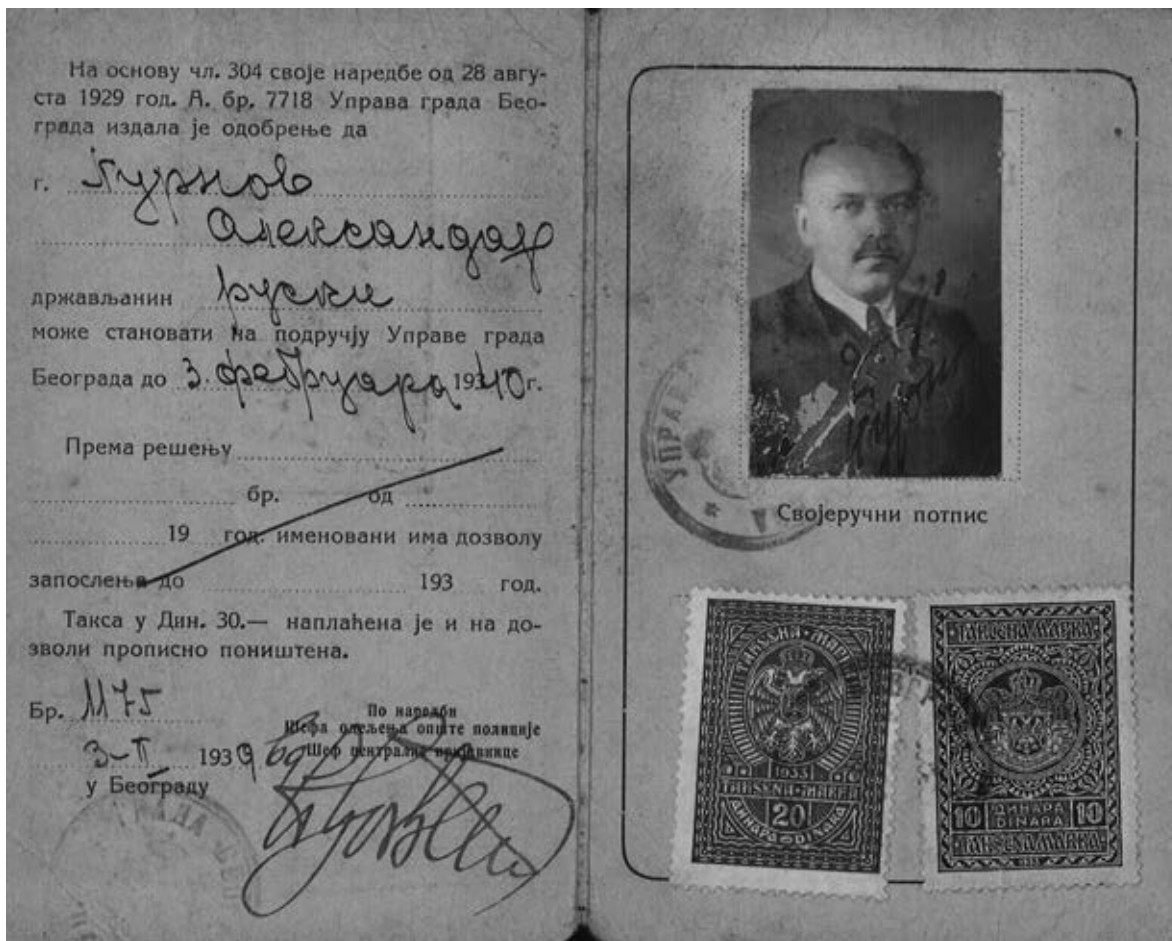
Обавештајно средство: сумарни попис грађе.

Извори и литература: досије збирке, архивска грађа збирке; Никола Миљковић (Филолошки факултет Универзитета у Београду), *Руски емигранти, Александар К. Пурнов*, у: Српско-руске књижевне и културне везе, Матица српска Нови Сад и Институт за славистику Руске академије наука, Москва, РФ, Нови Сад, 2018, стр. 47-61;

Мирослав Јовановић, *Руска емиграција на Балкану (1920-1940)*”, Београд, Чигоја штампа, 2006.

Библиографија радова: Никола Миљковић, *Руски емигранти Александар Пурнов и једно његово сећање о Првом светском рату*, Српско-руске књижевне и културне везе: епоха модерне. Нови Сад: Матица Српска; Москва: Институт за славистику Руске академије наука, 2018, 47-61.

Драгана Јовановић, Наташа Милошевић Дулић, *Руски емигранти у Пожаревцу у периоду између два светска рата*, у: часопис *Закони - Годишњак Историјског архива Пожареваца*, година X/број 10, Историјски архив Пожаревац, 2021, 171-201.



Одобрење Управе Града Београда издато Александру Пурнову за боравак у Београду. Београд, 1939. Збирка Александра Пурнова (1894-1943); 1928-1943.

ЗБИРКА БОРЕ РАДОВАНОВИЋА – ГРЧКОГ (1910 - 2003)

Биографија творца Збирке: Бора Радовановић – Грчки је рођен у селу Затоње (општина Велико Градиште) 1910. године од оца Владимира и мајке Јелене. Завршио је Гимназију у Белој Цркви, а потом и Правни факултет у Београду 1934. године. Радио је као судија и адвокат у више места. Једно време је био председник НО Среза рамског, председник Општинског суда у Петровцу и шеф одсека у Министарству социјалне политике Републике Србије. Пензионисан је као судија Окружног суда у Смедереву 1975. године. Објавио је 18 чланака из теорије права и судске праксе у правним часописима „Правни живот“ и „Гласник адвокатске коморе за Аутономну покрајину Војводину“ из Новог Сада. Објављене су му књиге: „Кличевац у Стигу“, „Наши дедови под велом заборава у тами прошлости: родослови фамилија Грчки, Настасови и Петкови из села Затоња, друге приче и сећања“, „Слика мога оца“ и друге. Оставио је и више необјављених рукописа прича и монографија.

Садржај архивске грађе: рукописи објављених књига Боре Радовановића – Грчког, необјављени и незавршени радови и фотокопије архивске грађе коју је прикупљао током живота, а посвећене белешкама из личног живота, правосуђу у Великом Градишту, хроници села Кисијево; родослови и записи о породицама из Великог Градишта, документа о радничком покрету и НОБ-у и социјалистичкој изградњи, рукописи необјављених романа и анегдота из Суда, дописи за дневну штампу и чланци из штампе, албум сличица „Чуда природе“.

Преузимање: Архивска грађа преузета је у новембру 2000. године (Књига пријема 482) на иницијативу Боре Радовановића – Грчког.

Количина/очуваност: архивска грађа се састоји од 5 архивских кутија.



Сређеност: по врстама списка.

Језик: српски

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Архивска грађа није микрофилмована ни дигитализована. Доступна је за коришћење у архиву.

Хронолошки оквир грађе: На рукописима нема назначених хронолошких одредница о времену настанка.

Категоризација: Категорисан је као културно добро.

Обавештајно средство: попис грађе.

Извори и литература: досије збирке и архивска грађа збирке.

Библиографија радова: *Округ пожаревачки у привреди српске буржоаске државе*, приредила Јасмина Живковић, Изложбени каталози, каталог 12, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2007.

Репортажа „Нашег гласа“

БОРА СЕ ВРАЋА ЗАВИЧАЈУ

● Пензионисани смедеревски судија Борисав Радовановић написао три књиге, дружи се са пчелама и редовно сећа родног краја Затоња и знаменитих људи

ИЗ РОДНОГ Затоња код Великог Градишта Борисав Радовановић Бора (1910.) кренуо је у својој седмој години кад је у околини села ишао да учи азбуку... Дана је Бора, пензионисани судија, броји 81-ву годину у Моше Пијаде пет у Смедереву. Међутим, жињиха старина, седе власи и непрестаног осмеха, и даље се креће, не мирује. Али, редовно се враћа завичају, свом селу по коме се и потписује — Борисав Радовановић Затоњац!

А Бора је заиста много путовао, ишао жељан науке. Прво је у Великом Градишту изучио шест разреда гимназије носећи као момчић жирадо шешир. Због жирадо шеширића није отишао у војну школу оне 1926. године само да не мена капу. Матурирао је, не у Пожаревцу, већ преко Дунава у банатској Белој Цркви. Недељама се опет враћао у Затоње скелом код Рама...

Две монографије

Студирао је Бора у Београду на Правном факултету, углавном о свом трошку, разносећи млеко по становима варошкој господи. Три године је био млекација у студентској задрузи за рад и штедњу „Самопомоћ“. Али је дипломирао 1934. године кад почињу приправничке, правничке, судијске и адвокатске муке, путовања и шетње.

— Имао сам само две године кад ми је отац Владимир погинуо 1912. године у рату са Турцима на Дојранском језеру. Мајка, млада жена, се преудала, мене су подизали и неговали баба Драга и стриц Огњан. Због тога сам ишао у школе, учио се и студирао. Међутим, многа сам места као дипломирани приправник обилазео службујући док се нисам скрасио у Смедереву маја 1956. године — казује Бора у нашој Редакцији...

Декретом је млади приправник послат за приправника у Тетово 1935. Ту је био три године. Враћа се у Велико Градиште где

је такође приправник, али адвокатски. Коначно, постаје адвокат до краја другог рата... По ослобођењу опет декретом је Шеф одсека за стамбену политику. Враћа се у Велико Градиште за председника Рамског среза. Кратко, годину дана је председник јер поново постаје адвокат. Одлази у Петровац на Млави за судију и председник Општинског суда. Пре доласка у Смедереву годину дана је судија у Аранђеловцу...

— Непрестано се враћама завичају и мом родном Затоњу трагајући за прошлоти, време садашње што претачем у књиге. Већ сам написао у сарадњи са САНУ — монографију о Затоњу која је из штампе изишла почетком ове године. Са Жарком Живановићем предао сам рукопис монографије о Великом Градишту и у току је штампање. Још 1984. године написао сам прву књигу „Записи о животу и обичајима у Подунављу“. Не могу без родне груде и Дунава — прича одмерено Борисав Радовановић коме поштар сваког месеца изаброји 11 хиљада пензије...

Пчеле-вечити другари

Најкраће речено Бора пише језгровито, занимљиво и течно. Правни је мајстор у описивању догађаја и обичаја, маштовит приповедач. Наравно, мада зашао у девету деценију живота Бора и даље пише, не испушта оловку из руке. Сада трезвено ради, истражује, бележи и памти историју судства, Окружног суда у Смедереву. За годину дана и та не књига бити написана.

— Почео сам да пишем као гимназијалац, наставио као студент. Јављао сам се онако листовима у рубрици „Међу нама“. Међутим, озбиљније се бавим писањем као зрео човек, искусни судија. Објавио сам преко 20 стручних чланака у истраживачком југословенском стручним часописима. Имам у рукопису „Сећања на први рат“ на причу „Кад



Судија, писац и пчелар Борисав Радовановић

се ратиничи враћају“ — износи неке списатељске детаље Бора Радовановић.

Написао је Бора и књигу прича за децу под насловом „Горак живот“. Тражи издавача. Рецензенти за поменуте одштампане књиге се врло лепо изражавају о Бори писцу. Међу њима је и познати академик др Радомир Лукић.

— Поред писања мој највећи хоби су пчеле. Моји прави другари, предни, радни, неуморни, корисни. Са пчелама сам почео да дружим још 1949. у Петровцу на Млави. Имам и сада 36 друштава (кошница) која држим на викендици на Орешцу поред Дунава. Једем мед јер је извор живота и лек против свих болести, само понеки пут млеч! Због пчела и баште сваког другог дана одлазим на Орешац без обзира на време — констатује Бора, који се на монографији о родном селу уместо Затоњац потписао — „Грчки“.

Познанство са Царевцем

Пуних 18 година Бора је судио у Окружном суду у другостепеном већу. Решавао је са колегама жалбе на пресуде. Радио је грађанске парнице које расправљају о земљи, имовини, наслеђу, међама,

дутовима, радним споровима, разводи-ма. Имао је срећу, како сам наглашавао, да ради са сада покојним „великим и страшним“ судијама као што су Света Николић, Душан Ђурашевић, Војислав Тасић и Таса Ранковић и сада пензионером Миодрагом Душманићем, истражним судијом...

— Какав смо ми издавали билтен Окружног суда у Смедереву. Био је то стручни часопис, али и књижевни објект, јер су се писањем бавиле и моје почивше колеге Тасић и Ранковић. Ти билтени су својеврсна историја смедеревског судства — објашњава даље Бора Радовановић.

Много је лутао, службовао и „скитао“ по нашој лепој Србији, али се Бора редовно враћао (иде и сада) у Затоње и Велико Градиште. Био је колега и савременик извесно време познатом виолинисту Властимиру Павловићу Царевцу. Истину, Царевац је био петнаест година старији од Боре...

— Врло кратко време је Царевац био адвокатски приправник, јер се одао свирању на виолини. Учествовао је у последњем рату као партизан. Познајем га лично из кафана „Српски краљ“ у Великом Градишту. Он је био ненадмашни мајстор за народну музику, композитор и забављач. Но често се понашао и шеретски. Умео је да долази без виолине и слуша колегу Мију, старог градиштањског Циганина. Мија је заиста био прави мајстор за циганске и народне песме. То је признавао и Царевац, који је понекад, кад „убије“ неки шприцер, узимао виолину од Мије и свирао за себе, лађаре, морнаре, боеме, разбигриге и докне. То његово музицирање, без најаве, у кафани био је најбољи и најнадахнутији Царевчев концерт — сећа се Бора.

Властимира Павловића Цареваца нема више готово две деценије. Остале су његове незаборавне композиције и интерпретације мелодија „Свилен конач“ па „Низамски растањак“, „Сунце жеже...“. Попут свог колеге и великог виолинисте из Цареваца, села код Великог Градишта, и Бора Радовановић за собом оставља књиге, историју, људе и догађаје из свог завичаја.

Миливоје НИКОЛИЋ

Репортажа о повратку Борисава Радовановића, пензионисаног смедеревског судије у родно Затоње крај Великог Градишта, Наш глас, 1991.

ЗБИРКА ФОТОГРАФИЈА МИОДРАГА РАДУЛОВИЋА-МИЋЕ, ФОТОГРАФА ИЗ ПОЖАРЕВЦА (1926-1996); 1948-1980

Биографија творца Збирке: Мајстор професионалне фотографије, **Миодраг Радуловић**, „Мића шлагер”, оставио је изузетно велику фотографску заоставштину. Његовим фотографским апаратом забележени су слетови, изложбе, свечаности почетака градњи и отварања објеката, спортска такмичења, Љубичевске коњичке игре, Хомољски мотиви, посете многих познатих личности нашем крају у периоду од приближно пола века.

Миодраг Радуловић, еколо непознат као економски техничар, запослен у банци, али старим Пожареваљанима препознатљив као „Мића шлагер”, био је прави теренски фотограф. Без атељеа, само са лабораторијом за развијање филмова и фотографија, положио је мајсторски испит за фотографа 1952. године. Тек 1954. године Мића шлагер оснива свој први атеље, у улици Чеде Васовића бр. 56, а потом се сели у Лоле Рибара бр. 5. Изузетан перфекциониста освајао је већи број награда, а од 1964. године, по оснивању Фото кино-клуба „Пожаревац” постаје његов члан.

Натоварен великим позоришним рефлектором, па чак и мердевинама, Миодраг је фотографисао значајне догађаје, или необичне, у Пожаревцу и околини. Његови фотографски записи Љубичевских коњичких игара изузетно су важна архивска визуелна сведочанства.

Велики број фотографија оцењен је као уметнички домет и биле су излагане на многим светским изложбама. Прву самосталну изложбу приредио је у холу Радничког универзитета у Пожаревцу, 1965. године, а друга је приређена у Малој графичкој галерији Народног музеја у Пожаревцу 1994. године. Излагао је своја фотографска дела и на простору бивше Југославије - чак 627 радова на 188 изложби и освојио укупно 39 награда, а учествовао је на 43 изложбе широм света и за своје радове добио 3 плакете, 3 дипломе,¹ чак и почасно звање у Холандији. Звање мајстора професионалне фотографије стекао је 1969. године.

Мићин стваралачки опус није у потпуности сачуван, али његова фотографска заоставштина откупљена је 1998. године и налази се у Историјском архиву Пожаревац. Фототека Миодрага Радуловића „Миће шлагера” зауставила је у простору и времену многе догађаје у Пожаревцу и Браничевском округу на фотографијама, негативима и слајдовима, и то архивираном на изузетан начин од стране самог аутора.



Оно што фасцинира на први поглед је начин архивирања сваког појединачног комада из ове непроцењиво богате заоставштине. Уз сваки серијал слајдова вођен је регистар на оригиналним обрасцима у рубрикама за по 50 комада. Регистар је вођен по општинама, абecedно, а у оквиру тога тематски одређен, нумерисан и датован. Уз то сваки оквир дијапозитива у количини од 1 до 50, означен је идентичним ознакама из регистра тако да је веома лако и брзо могуће наћи сваки похрањени слајд. Неурамљени див слајдови такође су обележени и идентификовани.

Сами негативи такође су изузетно прецизно архивирани: спаковани у оригиналне целофанске фолије опремљене свим неопходним подацима (време и место настанка и догађај који садрже).

Црно – беле и фотографије у боји од формата дописне карте до формата А3, око 3.000 комада, архивирани су у кутијама, албумима и папирним омотима где свака јединица садржи податке о времену и месту настанка, теми коју приказује, и свака фотографија садржи шифру негатива.

У кутијама, које су обележене налепницама са тематским одредницама, претежно су црно-беле фотографије, формата дописне карте, заштићене ковертама које такође садрже основне податке (место и време настанка, и догађај).

У албумима и омотима налазе се црно-беле и фотографије у боји, различитих формата, које су тематски архивирани и датовани и испод сваке фотографије дат је број негатива.

¹ Волфен 1966, Берлин 1967

Напомињемо да смо учили на албумима и другим јединицама ознаку “М” (“мени”), јер је пасионирани фотограф, хроничар нашег поднебља и времена, своја најбоља дела задржавао не желећи никад да их отуђи.

Садржај архивске грађе: (количине су дате апроксимативно!)

црно – бели и колор негативи разних формата ком. 6.000
урамљени диа – позитиви ком. 15.000
диапозитиви у фолијама ком. 1.800
ЗД урамљени диа слајдови ком. 1.000
фотографије различитог формата ком. 3.000
архива и фотоопрема из заоставшине хроничара (рамови за неурамљене диапозитиве, оквири – шаржери са кутијама, филтери, сочива, мерачи светлости и сл.).

Преузимање: Збирка је набављена откупом од сина Миодрага Радуловића - Радета Радуловића, 1998. године (Књига пријема архивске грађе број 475)

Количина/очуваност: 13 пакета картонских транспортних кутија

Сређеност: изворно сређен од стране аутора

Језик: српски

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Архивска грађа није микрофилмована ни дигитализована. Доступна је за коришћење у архиву.

Хронолошки оквир грађе: 1948-1980

Категоризација: Категорисан је као културно добро.

Обавештајно средство: /.

Извори и литература: досије збирке и архивска грађа збирке, Драган Фелдић, *Фотографија у Пожаревцу и околини*, Фотокино клуб Пожаревац, 2009, стр. 163-168.

Библиографија радова: Љубичевске коњичке игре 1964-1972 - *сеп архивских фотографија/разгледница*, Културна баштина 7, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2012.



Свечани дефиле са отварања Љубичевских коњичких игара, 1964. године
Збирка фотографија Миодрага Радуловића-Миће (1926-1996); 1948-1980



Отварање Љубичевских
игара у центру Пожаревца,
1970 године.
Збирка фотографија
Миодрага Радуловића-Миће
(1926-1996); 1948-1980



Пред почетак Љубичевског
вишебоја који је директно
преносила телевизија, 1970.
године
Збирка фотографија Миодрага
Радуловића-Миће (1926-1996);
1948-1980

ЗБИРКА АРХИВАЛИЈА РЕЦИЋ ЉУБОМИРА И ЛЕПОСАВЕ (1948-); 1950-2001

Биографија творца Збирке: Збирка Љубомира и Лепосаве Рецић настала је заједничким прикупљањем југословенских плоча (1950-1990) и сувенира из Монголије (1990-1994).

Љубомир и Лепосава Рецић венчали су се 1975. године, а 2010. године своје годинама прикупљане збирке поклонили су Историјском архиву Пожаревац.

Збирку Љубомира и Лепосаве Рецић делимо на:

1. збирку грамофонских плоча насталих у периоду од 1950. до 1990. године са највећим хитовима југословенске ондашње музике. Уз 560 грамофонских плоча Рецићи су поклонили и грамофон.

2. у периоду од 1990-1994. године Љубомир Рецић је службовао у Народној Републици Монголији на изградњи инфраструктурних пројекат. Супружници су заједно боравили у далекој земљи која их је опчинила својим пејзажима, људима, културним наслеђем. Са тог путовања донели су, уз географске карте, књиге, и свечану свилену одору Монголаца, крзнене капе, сувенире, уметничке слике.

3. Љубомир је као грађевински инжењер и у Пожаревцу и у Монголији надгледао радове и пројектовао одређене инфраструктурне елементе. Као трећи део збирке су разни нацрти и планови.

2001. године Љубомир одлази у пензију, и двоје супружника, уз своју децу и унуке, живе у Пожаревцу настављајући неку нову породичну традицију.

Садржај архивске грађе: -Грамофонске плоче (сингл, лонг плеј, звучне разгледнице) из периода 1950-1990. година, 561 комад, уз грамофон;

- две географске карте Монголије на ПВЦ материјалу из 1982. године; атлас, 11 књига, монголски национални костим, три капе, заставице Монголије и разни национални сувенири, разгледнице, каталози, репродукције слика,
- пројектна документација.

Преузимање: Збирка је поклон Љубомира и Лепосаве Рецић, из Пожареваца, 2010. године (Књига пријема архивске грађе број 567)

Количина/очуваност: 4 кутије

Сређеност: збирка је сређена

Језик: српски, монголски, енглески



Монголка у националном костиму
Збирка архивалија Љубомира и Лепосаве Рецић (1948-);
1950-2001.

Микрофилмовање/дигитализација/доступност:
Архивска грађа није микрофилмована ни дигитализована.
Доступна је за коришћење у архиву.

Хронолошки оквир грађе: 1950-2001.

Категоризација: Категорисана је као културно добро.

Обавештајно средство: попис грађе.

Извори и литература: досије збирке и архивска грађа збирке



Митолошка представа борбе добра и зла
Збирка архивалија Љубомира и Лепосаве Рецић (1948-); 1950-2001.

ЗБИРКА ДОКУМЕНАТА О СЛОБОДАНКИ СТЕФАНОВИЋ ИЗ ПОЖАРЕВЦА (1919-1944); 1929-1944; 2014-2015

Биографија творца Збирке: Слободанка Стефановић је рођена 12. децембра 1919. године у Раброву (Срез рамски) као друго дете у породици Василија и Винке Стефановић. Поред ње, родитељи су имали сина Борисава и ћерку Даницу. Отац је радио као судски писар и чиновник у Државном тужилаштву у Пожаревцу. Основну школу је завршила у Раброву и Пожаревцу, а од 1930/31. године је похађала Државну реалну гимназију у Пожаревцу. Матурирала је школске 1937/38. године. Још у Гимназији се прикључила напредном покрету. Године 1938. уписала је студије на Пољопривредно-шумарском факултету у Београду. У Београду се прикључује студентским групама и чвршће везује за комунистичку организацију. Била је активна и у Пожаревцу током семестралних распуста. У новембру 1939. године изабрана је за секретарку Удружења студената агронома. Била је делегат Удружења студенткиња на Првом конгресу студентских удружења за мир и Друштво народа 1940. године. Примљена је у КПЈ 1940. године са задужењем за пропаганду и рад на факултету. Убрзо је ухапшена и кажњена са 30 дана затвора због ширења комунистичке пропаганде. Због тога је дошла у сукоб са породицом и у јулу 1940. године напустила родитељску кућу и Пожаревац. Живела је у Мензи удружења студената агронома у чијем је раду помагала. Била је задужена за дистрибуцију напредне штампе. Изабрана је потом за чланицу МК СКОЈ-а. Почетком окупације Слободанка је члан Среског и Месног комитета у Пожаревцу. У више наврата је био преиспитиван њен рад од стране партијских органа и оцењиван као слаб. Поново је хапшена у Петровцу, али је пуштена после седам дана. Ухапшена је коначно 31. маја 1942. године у Ђуракову и затворена. Након саслушања у Специјалној полицији у Београду, током кога је детаљно испричала о свом илегалном раду, одређен јој је боравак у Заводу за принудно васпитање омладине у Смедеревској Паланци, у ком је боравила до 29. јуна 1944. године. Вратила се потом у Пожаревац где је дочекала ослобођење. По ослобођењу је ухапшена 4. октобра 1944. године, а месец дана потом је стрељана. У *Ошловореној књизи. Репетиру жртва Колемије за рашне гробнице убијених после 12. септембра 1944. године* наводи се да је стрељана као „провокатор“ и „народни непријатељ – лице означено као противник комунистичке власти“. Спомињана је као интимна другарица Слободана Пенезића Крцуна из времена док је студирала у Београду, а према неким сведочењима он је наредио њено хапшење



и смрт по ослобођењу. Документима то није потврђено. Слободанка Стефановић је рехабилитована одлуком Вишег суда у Београду 2015. године.

Садржај архивске грађе: лична документа и фотографије, документ о конфискацији имовине Слободанке Стефановић, документа других чланова породице, документа о рехабилитацији Слободанке Стефановић са прилозима (фотокопије из Историјског архива Београда), књиге са посветом Слободанки Стефановић и исечци из новина.

Преузимање: Архивска грађе је преузета у архив као поклон Ирене Матијевић из Београда, сестричине Слободанке Стефановић 2015. и 2018. године. (Књига пријема архивске грађе број 783). Посебном збирком докумената је проглашена од стране Стручног већа Историјског архива Пожаревац 2022. године.

Количина/очуваност: Фонд се састоји из 1 архивске кутије (0,10 м).

Сређеност: Архивска грађа је сређена тематски, а у оквиру тема хронолошки.

Језик: српски

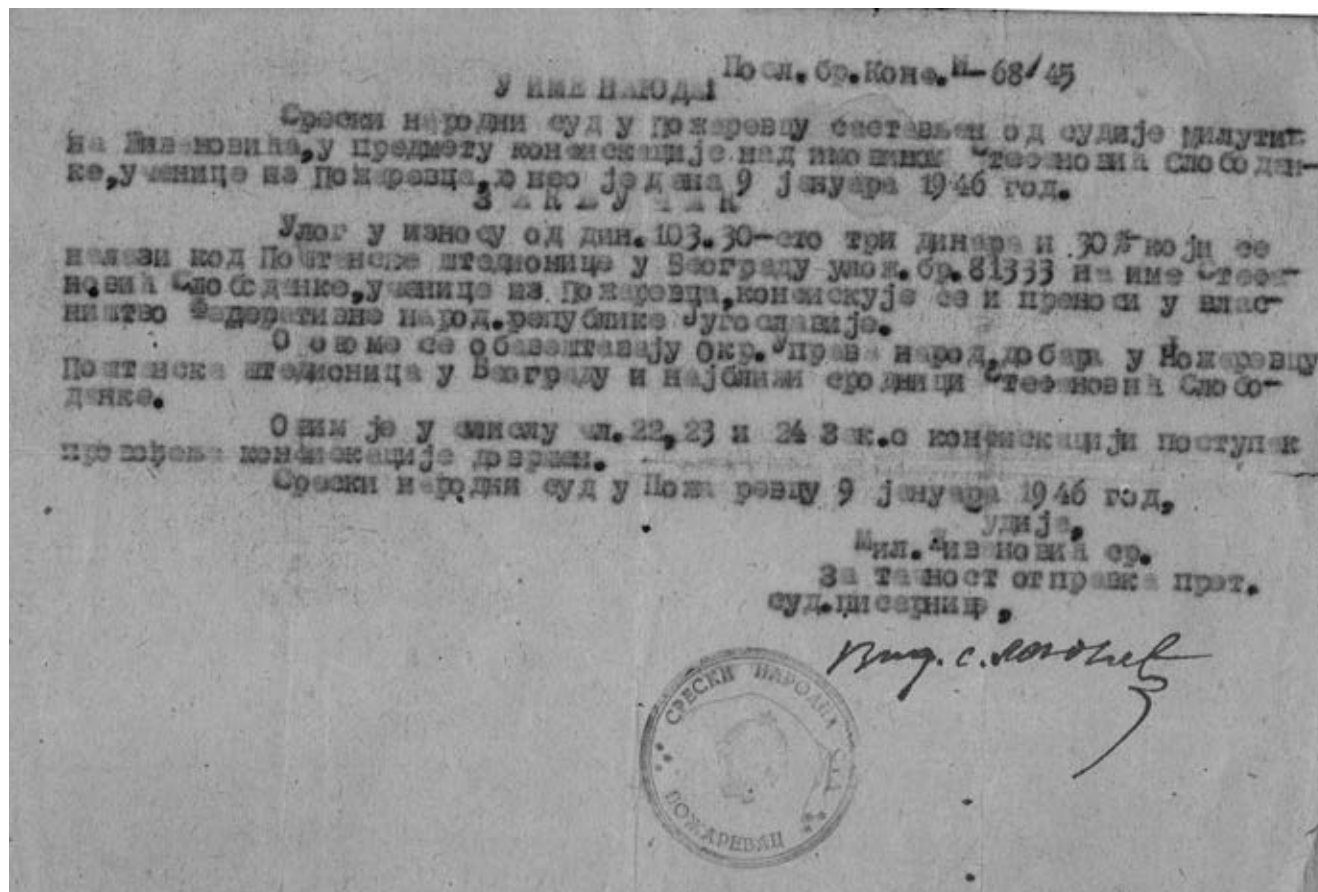
Микрофилмовање/дигитализација/доступност:
Архивска грађа није микрофилмована ни дигитализована.
Доступна је за коришћење у архиву.

Хронолошки оквир грађе: Садржи оригиналне списе и фотографије из периода 1929-1944. године и фотокопије списа везаних за рехабилитацију (2015).

Категоризација: културно добро.

Обавештајно средство: сумарни попис грађе.

Извори и литература: досије збирке и архивска грађа збирке; Др Љубинка Шкодрић, Слободанка Цветковић, Слободанка Стефановић. *Живот једне илегалке*, Војноисторијски гласник, 1/2022, Институт за стратешка истраживања, Београд 2022, 125-153.



Закључак Среског народног суда у Пожаревцу у вези са конфискацијом имовине Слободанке Стефановић, ученице из Пожаревца, Пожаревац, 1946. Збирка докумената о Слободанки Стефановић из Пожаревца (1919-1944); 1929-1944; 2014-2015.

ЗБИРКА ЈОСИФА И ЈАРОСЛАВА ЧЕЧЕЛСКОГ (1836-1908), (1888-1926); 1856-1926

Историјат твораца Збирке: “Апотека” Јосифа Чечелског и “Дрогерија” Јарослава Чечелског, као и парни млин, купатило и фабрика сирћета, обележили су најинтензивнији период урбанизације вароши Пожареваца кроз изузетан утицај на економију града и социјалну структуру. Успостављајући трговачке везе са иностранством, на много начина повезивали су варош у Србији са светом.

Године стасавања Кнежевине Србије у независну словенску државу биле су време када је пристизао велики број Словена са других простора, па се насељавао и у Пожаревац. Тако је дошла из Чешке и породица Чечелски.

Прву апотеку у Пожаревацу основао је Јован Покорни, још 1857, а 1881. године уступио је Јосифу А. Чечелском (1836-1908), апотекару и индустријалцу. Од профита те прве апотеке, Чечелски је сазидао спратну палату у самом центру града, на Великој или Житној пијаци. Била је то прва зграда наменски зидана за апотеку, а према урбанистичком плану из 1892. године. У приземљу се налазила апотека са “официном”, лабораторијама и складиштима, док су на спрату биле породичне просторије породице Чечелски. Јосиф Чечелски имао је четири кћери и једног сина, Јарослава, а Јарослав је наследивши и апотеку по смрти Јосифа, 1909. године преименовао у “Дрогерија Чечелски”.

Из првих година пословања, 5. августа 1894. године Апотека Јарослава Чечелског добила је наредбу Начелства пожаревачког, коју је потписао Др Станојло Вукчевић, због кршења “Закона о уређењу санитарске службе и о чувању народног здравља”, (чл. 9 став 11), јер је Јосиф напустио општину и апотеку у којој је оставио само једног практиканта, и отишао у Ниш 1. августа - а да се није пријавио Начелству. Вукчевић примећује да је Чечелски тај пропуст направио већ трећи пут у години дана. Начелству наређује да се Јосиф “узме на одговор и с њим поступи по закону...” ма шта то по судбини Чечелског значило.

Јосиф је унапредио своје пословање значајно утичући и на пословност и значај самог града. Чечелски је поседовао велико имање на путу према Дубравици и на њему узгајао воће и грорђе које је прерађивао у сирће за широку потрошњу. Из фонда сазнајемо о бројним поруцбинама сирћета.

Наредни посао коме се Чечелски посветио је млин. Први млин који је купио Чечелски такође се налазио на путу за Дубравицу, а касније је својој индустријској имовини придружио и парни млин Вељка Лалковића, који се налазио у Пожаревацу у улици Југ Богдановој.



Др Јосиф Чечелски, апотекар и индустријалац
Историјски архив Пожаревац,
арх. Фонд „Слога“, 53/141.

Сачуване су многе поруцбине брашна, које је Чечелски слао на далеке путе,¹ али и бројне молбе житеља пожаревачких за брашно, пројино брашно и трице, на вересију. Сачуване признанице и облигације сликају економски портрет вароши с краја 19. и почетка 20. века. Вересија је садржавала и одредбе сигурности за Чечелског - 12% интереса уколико се не плати на време. Штавише, Чечелски је у каснијем периоду давао и зајам “под интерес”, а спискови његових дужника из 1905. и 1906. године су подужи, чак су завршавали на суду, док су други одрађивали учињени дуг - као кошијаши или неком другом службом. Услед учесталих “зеленашких” послова, Чечелски је штампао образац који би молилац за позајмицу попуњавао и тиме се обавезивао да врати дуг не само у новцу већ и покретном имовином - кукурузом, запленом краве или телета.

Парни млин у улици Југ Богдановој давао је топлу воду, а економични Чечелски отворио је купатило. Десет купања, у првој класи, у кабини, 1910. године коштало је 10 динара. Касније је купатило доспело у руке индустријалца Ђоке

¹ Сачуван је већи број поруцбина и рачуна на име Светислава Ђорђевића из Параћина, Ђоке Марковића из Ореовице и других који су наручивали вагоне брашна.

Давинића, потом Стерије Аверова, Љубе Животића, Ирине Рускиње, Јулке Б. Јовановић... Временом се купатило модернизовало и било веома посећено у периоду између два светска рата, па и у годинама после Другог светског рата - све до 1973. године, када је затворено.²

Још за живота Јосиф је апотеку продао Чеди Ристићу, а целокупну заоставштину наследио је Јарослав. Али, већ 1921. године Пожаревачка штедионица објављује да продаје велики део имања - оставине Јосифа Чечелског.

Током свог пословања Јарослав се бавио фотографијом, те су стога бројни рачуни, наруџбенице и преписка за набавку фото-материјала.³ Али, свој хоби није задржавао само за себе - сачувана су требовања и рачуни за фото-материјал ("1 л изазивача, шпиритус" и сл.) за Антропометријски полицијски одсек Министарства унутрашњих дела Пожаревац, из 1914. године.

Дрогерија Јарослава Чечелског осим што је, између осталог, снабдевала карболом, натроном, вазелином, карбон-сапуном бројне наручиоце, продавала је познате креме Чечелски, регулатор за косу, газу, acid carbollic, Menthol, Colodium, а највише - Eau de Cologne.

Из периода после 1909. године - када фирму наслеђује Јарослав и мења назив у "Дрогерија Чечелски" налазимо обимну преписку са иностранством. Ту су меморандуми најчешће хемијских фабрика из Будимпеште, Хамбурга, Штетина, Берлина, Нирнберга, Дизелдорфа, Лудвигсхафена, Франкфурта, Варшаве, Лајпцига, Трста, Беча...

Прегледајући фонд, на покорици једне од књига нашли смо белешку - списак под називом "Шта су Швабе све однеле: ... 2 коња, ждребе, 6 дебели свиња, краву, 2 бика млада... кола са федерима, чезе, 3000 л вина, ... 14 столица, 2 канабета, 6 фотела, ...1 фијакер, шпорет..., 1 канабе из купатила, 1 парну машину 50 коњских снага..." и то из млина, ливадице, винограда...⁴

По разводу од Паулине Чечелски, 1925. године, за Јарослава настаје нови период - борба да врати синове Јосифа и Јарослава које је одвела Паулина-Пава, иако је суд старатељство доделио оцу. Већи део грађе обухвата преписка, јер је Јарослав на бројне адресе у Краљевини СХС упућивао писма и дописнице. Сачувана непослата писма садрже умножену пресуду о разводу и Јарослављево писмо у коме говори све најгоре о својој бившој супрузи и њеној прељуби. Коначну судбину Јарослава Чечелског и његове борбе не знамо. Његова бројна писма остају без одговора.

2 "Реч народа" бр. 1243 и бр. 1246 из 1973. године.

3 Обимна је преписка - рачуни са меморандумом фабрика фотографских производа из Антверпена и др. као и наруџбенице из Подгорице, Скопља, Лесковца, Параћина...

4 Списак ратне штете 1919. године.

У каснијем животу Јарослава Чечелског постојала је и Мирослава⁵ која се потписивала на визит-картама са "Мирослава Dr. Ј. Чечелског", али грађа фонда породице Чечелски завршава се 1926. године.

Садржај архивске грађе: - лична преписка од 1888. године (Праг, Берлин, Беч); 1925-1926. године преписка у вези развода са Паулином Чечелски; визит карте - 1 са поруком Мирославе - Милеве Чечелски;

- 1908. године умрлица Јосифа Чечелског;

- дописнице- личне и удружења грађана (уз устав и привремени правилник Савеза бораца 1921. године);

- глосаријум апотекарског материјала (лат); свеска из немачког језика, 1917. године (вероватно је припадала сину Јарослава Чечелског, младом Јосифу);

-- пословна преписка, дописне карте, рачуни, менице, наруџбенице, професионална оцена практиканта, блок за упис акција- позив за прирез за трговачку комору 1923. године;

- без датума: рачун рабације, на турском;

- забране општине пожаревачке ради обезбеђења потраживања Јосифа А. Чечелског (1906. године); војник из Петке моли за новчану помоћ, 1914;

- 1894. године облигације, рачуни, признанице, наредба Начелства пожаревачког; 1910-1913. године - рачуни на меморандуму "Дрогерија Чечелски"; царинске и поштанске декларације 1911-1912. године;

- 1914. године требовање и рачун Антропометријски полицијски одсек Министарства унутрашњих дела Пожаревац за набавку фото и апотекарског материјала;

1913/1914. године - требовање и рачуни за марвену болницу Добричево; Управа сточарског завода, Ђуприја, као и признанице Чечелског; 1911-1912. године, товарни листови Ђуприја;

Разно: - карта за купање у купатилу Јосифа Чечелског; признаница за оброке за мензу у Љубљани, 1922. године.

Књиге из периода 1856-1923. године:

1. 1856-1895. године, књига на немачком и латинском језику, попут деловодника - "In Namen Gottel".

2. На крају књиге је оверена воштаним печатом и коном "Да је ова књига главна из фабрике Јосифа Чечелског има 100 листа и две стотине страна - Управа државних монопола сведочи потписом и печатом тврди управитељ државних монопола, М. Бр. 19007, 13. Маја 1895.г. Београд";

- Главна књига фабрике сирћета Јосифа Чечелског, али недостаје почетак књиге, 44 страна.

5 Мирослава је била рентијер.

3. Књига “Инвентар сирћетне фабрике Јосифа А. Чечелског из Пожареваца”, јануар 1919-1921. - садржи трошковник за радњу и кућу (цене јаја, млека, маслаца, ћурки, меса, хлеба, дрва, гаса, бонбона,,.).

4. Material Inventar Buch, Apotheker; на форзецу: Komandantno poduzeće “Herkules” Beograd, Dr. Јарослав Ј. Чечелски Mr. Тих. Н. Михајловић - књига штампана у Бечу 1904 са латинским називима из фармакогнозије и белешкама уз називе дрога..

5. књига издатих материјала 8.VIII 1917 - 14.IX 1917, на немачком језику.

6. књига издатих материјала 30.XII 1917 - 11.II 1918, на немачком језику.

7. књига са уписаном ратном штетом.

8. књига “Jugopharmacia d.d. Zagreb”, katalog i cenovnik, 1923.

Преузимање: Збирка Јосифа и Јарослава Чечелског, апотекара из Пожареваца, примљена је 1954. године - управних Градске државне архиве, Тихомир Николић, примио је од Николе Бошковића, професора у пензији, управника Народног музеја у Пожаревцу - документа за збирку Чечелски. (Књига пријема број 48).

Количина/очуваност: Збирку чине 3 архивске кутије.

Сређеност: сређена.

Језик: српски, латински, немачки.

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Архивска грађа није микрофилмована ни дигитализована. Доступна је за коришћење у архиву.

Хронолошки оквир грађе: 1856-1926.

Категоризација: културно добро од великог значаја.

Обавештајно средство: сумарни попис грађе.

Извори и литература: досије збирке и архивска грађа збирке; Драган Фелдић, *Стари Пожаревац*, Пожаревац, 1992, стр. 158-167.

Библиографија радова: *Окрућ пожаревачки у привреди српске буржоаске државе*, приредила Јасмина Живковић, Изложбени каталози, каталог 12, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2007.

Освајање сфере јавног живота – уложена у друштвеном и културном животу Пожареваца крајем 19. и почетком 20. века, аутор др Драгана Милорадовић, Посебна издања, књига 15, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2019.

Јарослав Чечелски испред своје Апотеке на Краљевом тргу у Пожаревцу. Историјски архив Пожаревац, Дигитална збирка Танасија Бате Димитријевића.



ЗБИРКЕ ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА ПОЖАРЕВАЦ

ЗБИРКА VARIA 1791-

Историјат Збирке: Збирка Varia обухвата документа која не припадају ни једном фонду који се чува у архиву, а по садржају и врсти се не могу прикључити постојећим збиркама. Ова збирка обухвата појединачна, разнородна документа, међусобно неповезана, која се разликују по пореклу, садржају и времену настанка.

Архивска грађа Збирке: Збирка Varia Историјског архива Пожаревац обухвата архивску грађу насталу у временском распону од 1791. године до данашњих дана, што показује да је Збирка отвореног типа. У питању су документа веома различите провенијенције. Збирка Varia садржи следеће теме: органи власти, управе и јавних служби (управа), правосудни органи (судство), војска и одбрана (војска), просвета, наука и култура, здравство и социјална заштита, привреда и банкарство (привреда), друштвено-политичке организације, друштва и удружења, верске установе и организације, личности, рукописи и тематска целина остало. Збирка је сређена и аналитички обрађена 2012. године. Аналитички инвентар ове збирке публикован је у оквиру едиције Научно-информативна средства о архивској грађи 2013. године¹.

Најстарија документа се односе на период руско-турских ратова (најстарија документа су два атестата-уверења од 30. јануара 1791. године, којима се одаје признање Кристи Богданову, за учествовање и храбро држање у рату 1789. године, затим пасоши издати на исто име и пропусница за поручника грчке команде Константина Ергина, који иде у потеру за одбеглим војницима). У тематској целини под насловом Војска и одбрана, поред поменутих налази се више значајних докумената, као што су: писмо Кнеза Милоша Обреновића главном полицијском комесару Цветку Рајевићу о премештању војске из Пожареваца у Ђуприју, акт о војним трошковима Кнежеве гарде у походу од Крагујевца до Пожареваца и у Пожаревцу, говор у вези са побуном војних гарнизона, ђупријског и крагујевачког, наредба Министра војног упућена војсци поводом убиства Кнеза Михајла. У овој Збирци се налази већи број указа о одликовањима (указом руског императора Александра II, руског императора Александра III, Михајла Обреновића, Албанска споменица, Указ Михајла Обреновића о

одликовању Ђерге Стојановића из Пожареваца таковским крстом), као и војничке исправе и већи број писама и дописница из заробљеништва из Првог и Другог светског рата.

У тематској целини Органи власти, управе и јавних служби најстарија документа се односе на преписку Кнеза Милоша Обреновића са полицијским комесаром Цветком Рајевићем, документа која се односе на министра унутрашњих дела Тому Вучића Перишића, од којих нека садрже његов потпис. Значајна су и два турска берата-један Берат-царски указ додељен Кнезу Петру Шљивићу који је родом из Пожареваца, старешини царине у Текији и други Берат који је Султан дао Александру Карађорђевићу, изражавајући задовољство Кнежевом владавином Србијом.

У тематској целини под насловом Правосудни органи најбројнији су судски списи-тапије, пресуде, тестаменти, уговори, облигације, интабулације, менице, признанице, рачуни. Ова тема садржи и Указе о постављењу судија и чиновника, деловођа и писара.

Најстарији документ у оквиру теме Просвета, наука и култура је „назначеније“, односно извештај „најстарије“ основне школе у Пожаревцу, из 1845. године, који је потписао учитељ ове школе Константин Ђорђевић. Сачуван је већи број сведочанстава и ђачких књижица о завршетку основних школа, односно гимназије у Пожаревцу и Великом Градишту, међу којима су посебно значајне ђачке књижице из периода 1915-1918. година, које су на бугарском језику.

Тема Привреда и банкарство садржи мноштво обвезница, акција, меница, али и калфенских и еснафских писама. У оквиру ове теме налазе се документа која сведоче о начину пословања трговаца из Пожареваца са пословним партнерима из Југославије и иностранства. Збирци се налазе и документа која сведоче о раду земљорадничких задруга на подручју Округа пожаревачког, где се по значају истиче Записник прве скупштинске седнице „Прве млавске земљорадничке задруге за набавку и употребу пољопривредних справа“, која је прва задруга ове врсте у Србији.

Тема Друштвено-политичке организације, друштва и удружења садржи документа која се односе на рад политичких странака на подручју Округа пожаревачког (либералне, радикалне, напредне и демократске странке). У овој Збирци се налазе и појединачна документа која се односе на рад више хуманих и сталешких удружења, као што су Подружница женског друштва, као и правила о

1 Едиција Научно-информативна средства о архивској грађи, Збирка Varia 1791- , аналитички инвентар 5, приредила Наташа Милошевић Дулић, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2013.

оснивању и раду неких удружења и организација (Сачуван је Записник са 18. седнице Управног одбора трговачко-болтацијског еснафа).

Сачувана су бројна писма, телеграми, дописнице, разгледнице, чланске карте, легитимације, пропуснице, позивнице, која су аналитички описана у теми под насловом Остало.

Након публикавања аналитичког инвентара ове збирке, у периоду од 2013. до 2022. године у Збирку је, путем откупа и поклона, ушао велики број докумената и фотографија. По значају се истиче поклон Слободанке Стојковић из Пожареваца, у виду 392 оригинала и 11 дупликата филмског рекламског материјала (афиши, леци и др), за период 1947-1980. година; фотоалбум са 79 фотографија војника у немачким униформама и цивила из Другог светског рата (поклон професора историје Драгана Ицића из Пожареваца); поклон Миливоја Мише Карацића из Пожареваца (позивнице, дописнице, фотографије, извештај Пожаревачке трговачке банке из 1935. године); поклон Драгана Јацановића из Пожареваца - предмет поклона је архивски документ из 19. века, који потиче са територије Пожаревачког, данас Браничевског округа; поклон Бојана Микића из Салаковца - писмо Пантелије Петровића из 1859. године, четири архивска документа из 19. века из приватне колекције поклонодавца: део преписке између Начелства и Суда Округа пожаревачког и Управе вароши Београда, датирано 1853, 1854. и 1872. године; поклон Драгане Радловић, адвоката из Пожареваца - уверења о завршеном испиту основне школе из 1918. године, уверење о завршеном тромесечном курсу за израду хаљина из 1924. године, издато од Друштва за просвећивање жене и заштиту њених права у Београду. Поред поклона у 2022. години се бележе и 2 откупа. Откупљена је заоставштина Драгослава Богдановића Буцића из Пожареваца, од које је формирана посебна збирка у оквиру које се по значају истиче архивска грађа која се односи на подизање Еколошког дома на Чачалици и оснивање и рад Покрета горана у Пожаревцу. Други откуп се односи на архивску грађу откупљену од др Мирољуба Манојловића из Пожареваца. Том приликом је у збирку *Varia* ушао већи број архивских докумената и фотографија, где се по значају истичу фотографије Грка који су живели у Пожаревцу, затим писма и дописнице из Првог светског рата, заоставштина Николе Бошковића, акције, тапије, чланске карте и др.

Преузимање: као збирка је евидентиран.

Количина/очуваност: Фонд се састоји из 21 архивске кутије.

Сређеност: Архивска грађа која је у збирку ушла до 2013. године је сређена тематски, а у оквиру тема хронолошки. Архивска грађа ове збирке за период до 2013. године је аналитички обрађена. Аналитички инвентар је публикован у едицији „Научноинформативна средства о архивској грађи“ - *Збирка Varia 1791- /*, свеска 5, приређивач Наташа Милошевић Дулић, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2013.

Језик: српски, турски, руски, немачки, мађарски, бугарски.

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Обрађени део архивске грађе је микрофилмован и дигитализован. Доступна је за коришћење у архиву.

Хронолошки оквир грађе: 1791. – .

Категоризација: Културно добро од великог значаја.

Обавештајно средство: аналитички инвентар.

Извори и литература: досије збирке и архивска грађа збирке.

Библиографија радова: *Збирка Varia 1791-* аналитички инвентар 5, приредила Наташа Милошевић Дулић, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2013.

Два века војске у Браничеву, монографија, аутори: пуковник мр Миливоје Пајовић и мр Јасмина Николић, Медија центар „Одбрана“ и Историјски архив Пожаревац (Посебна издања – књига 8), Београд – Пожаревац, 2013.

Казнено-поправни заводи у Србији - пример Пожаревачког казнио завода 1853-1918 - књига прва; група аутора, Посебна издања, књига 13, Историјски архив Пожаревац у сарадњи са Криминалистичко-полицијском академијом Београд, Пожаревац, 2016.

Освајање сфере јавног живота – улога жена у друштвеном и културном животу Пожаревца крајем 19. и почетком 20. века, аутор др Драгана Милорадовић, Посебна издања, књига 15, Историјски архив Пожаревац, 2019.

Наташа Милошевић Дулић, *Сређивање и обрада архивске збирке VARIA, 1791 - / - искуство Историјског архива Пожаревац*, у: часопис *Записи – Годшњак Историјског архива Пожаревац*, година IV / број 4, Историјски архив Пожаревац, 2015.

Пожаревачко позориште између два светска рата, приредила Слободанка Цветковић, Изложбени каталози, каталог 10, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2006.

Судство као сејменит сръске државности 1804-1914, Пожаревачки суд од магистрата до првосудне суду Округа пожаревачког (друго издање), приредила Јасмина Живковић, Изложбени каталози, каталог 11, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2006.

Округ пожаревачки у привреди сръске буржоаске државе, приредила Јасмина Живковић, Изложбени каталози, каталог 12, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2007.

170 година локалне (само)управе, аутор Јасмина Живковић, Изложбени каталози, каталог 14, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2009.

Општинска имовина 1945-1965, аутори Јасмина Живковић и Наташа Милошевић Дулић, Изложбени каталози, каталог 17, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2011.

Пожаревачки магистрат - Први Нахијски суд у Србији, 1821-2011, аутори Јасмина Живковић, МА и Наташа Милошевић Дулић, Изложбени каталози, каталог 19, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2011.

Задружарство у Пожаревачком округу до 1941. године, аутори: Јасмина Живковић, МА и Наташа Милошевић Дулић,

Изложбени каталози, каталог 20, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2012.

Окупирани Пожаревац 1941-1944 - слике из свакодневне живота, аутори: Јасмина Живковић, мср. и Слободанка Цветковић, Изложбени каталози, каталог 22, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2016.

Занатство Округа Пожаревачког, 1850-1950, аутори: др Драгана Милорадовић и Јасмина Живковић, мср, Изложбени каталози, каталог 24, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2017.

Основно школство у Пожаревцу, 1815-1882, аутор Наташа Милошевић Дулић, Изложбени каталози, каталог 25, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2017.

Мода у Пожаревцу 1880-1929 - сусрети Истока и Запада, аутор др Драгана Милорадовић, Изложбени каталози, каталог 27, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2019.

190 година од оснивања Првог Нахијског суда у Србији 1821-2011 - сет архивских фотографија са календаром, Културна баштина, 6, Историјски архив Пожаревац, 2011.

Атестат-уверење којим
се Кристи Богданову
одаје признање за
учествовање у рату
1788. године, 1791.
13Varia 177

Атестатъ
Служащій Варшавѣ Ея Императорскаго
Величества и состоящій въ командѣ моей
арнаутской Капитанъ при сестѣ Богдановѣ
Капторой находился въ сраженіи противъ
неприятеля нападавшаго на перодовіе посты
прошедшаго 1788^{го} года апреля 1^{го} на моравѣ
6^{го} при Берладѣ - 16^{го} при селѣ Максимовѣ 20^{го}
и сѣ. вѣлаца при рабѣтѣ батарея и взятъ
и пленъ войска Ея Император
скаго Величества тысячь шестей сотъ
пушекъ ружейнахъ и пушекъ и прицати
осмь знаменъ, Гдѣ поступалъ храбро и
мудрественно въ сѣ. сѣ. Ея Капитану
при сестѣ Богдановѣ, Справедливо и свидѣ
тельству за подполковникъ мой и въ казначействѣ
въ квартирѣ сѣ. Крашча Генерала
30 Іюня 1791-го года
Сенундъ Майоръ Павелъ визирани

Указ о постављењу Ивана Николића
за председника Пожаревачког
првостепеног суда, 1919.
13Varia164



ЗБИРКА ДОКУМЕНАТА О РАДНИЧКОМ ПОКРЕТУ И НОБ-У 1917-1960.

Историјат Збирке: Збирка докумената о радничком покрету и НОБ-у садржи оригинална документа, преписе, фотокопије и фотографије које се односе на раднички покрет и народноослободилачку борбу. Ова Збирка формирана је од појединачних докумената примљених на поклон од институција и појединаца. Део докумената ове Збирке је издвојен из архивског фонда „Начелство Среза звишког-Кучево, 1839-1944“.

Садржај архивске грађе: Најстарији документ је фотокопија из децембра 1917. године, а најстарији оригинални документ је од 3. јануара 1921. године, у коме начелник Округа пожаревачког наређује начелнику Среза звишког да се изврши претрес свих комуниста у циљу одузимања оружја и осталог сумњивог материјала и да се у зависности од тога шта се при претресу код њих пронађе, отпусте са посла. У Збирци се налазе 473 оригинална документа. Остало су фотографије и механографски записи оригинала који се налазе у Војноисторијском институту, Заводу за проучавање радничког покрета, у тадашњем Архиву Централног Комитета Савеза Комуниста Југославије, али и у својини физичких лица. Оригинална документа настала до 1943. године издвојена су приликом сређивања и обраде овог архивског фонда. Настала су по налогу Министарства унутрашњих дела у Окружном и Среским начелствима Округа пожаревачког, као и полицијским управама. Садрже одговоре/извештаје по захтевима овог Министарства у вези са праћењем чланова комуниста и њихових симпатизера, чланова синдикалних организација, али и избеглица, посебно руских. Велики број углавном оригиналних докумената (око 70 докумената) ове збирке поклон су Народног музеја у Пожаревцу. Збирка је допуњавана документима која су Архив ушла путем откупа и поклона и то од институција - Среског одбора Савеза Удружења бораца Народноослободилачког рата-Пожаревац и Пожаревачке гимназије, али и појединаца; Владе Илића „Кмета“ из Пожаревца, Јелисавете Поповић из Пожаревца, Живорада Савића из Дрмна, Радисава Савића из Обреновца и др.

Збирку докумената о радничком покрету и НОБ-у чини 19 кутија архивске грађе, 7 кутија фотографија и 29 књига. Књиге су записници са састанака Комисије за писање историјата партије по срезовима и записници са састанака Комисије за историју радничког покрета и НОБ-а. Архивску грађу чине писма, прогласи, извештаји и други пропагандни материјал. Бројна документа сведоче

о активности Пожаревачког партизанског одреда „Вељко Дугошевић“. Вести, леци, прогласи, позиви, обавештења, упутства сачувани су у више примерака, а умножавани су у техници Окружног комитета КПЈ за Округ пожаревачки. У Збирци се налазе документа која се односе на Васу Пелагића и Бошка Вребалова. Део Збирке чине стенографске белешке и изјаве учесника народноослободилачког рата, као и анкетни листови Основне организације Савеза бораца о учесницима Другог светског рата, спискови преживелих бораца, спискови палих бораца, сачињени по захтеву Комисије за историју радничког покрета и НОБ-а 1960. године. Истој Комисији су 1962.-1963. године достављене и изјаве бораца, чланова Савеза бораца. Саставни део збирке је 6 архивских кутија фотографија народних хероја, чланова КПЈ и СКОЈ-а, бораца Пожаревачког партизанског одреда „Вељко Дугошевић“ и других одреда са територије Округа пожаревачког, али и панораме и појединачни објекти са ове територије, који су од значаја за одређене догађаје током Другог светског рата.

Део архивских докумената ове Збирке публикован је 2020. године у Едицији Зборници докумената: „Деловање народноослободилачких јединица на територији Србије и Пожаревачког округа у Другом светском рату – одабрана документа“, поводом обележавања 75 година од победе над фашизмом у Другом светском рату; зборник докумената 6; приредиле: др Јасмина Николић и др Маријана Мраовић; Историјски архив Пожаревац и Војни архив Министарства одбране Републике Србије, Пожаревац, 2020.

Преузимање: Као збирка је евидентиран.

Количина: 25 кутија и 29 књига.

Сређеност/очуваност: Збирка је сређена и аналитички обрађена.

Језик: српски и немачки.

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: није микрофилмована. Део Збирке је дигитализован. Доступна за коришћење у архиву.

Хронолошки оквир грађе: 1917-1983.

Категоризација: Културно добро од изузетног значаја.

Обавештајно средство: инвентарна књига докумената и инвентарна књига фотографија.

Извори и литература: досије збирке и архивска грађа збирке, Зборници докумената: „Деловање народноослободилачких јединица на територији Србије и Пожаревачког округа у Другом светском рату – одабрана документа“, поводом обележавања 75 година од победе над фашизмом у Другом светском рату; зборник докумената 6; приредиле: др Јасмина Николић и др Маријана Мраовић, Историјски архив Пожаревац и Војни архив Министарства одбране Републике Србије, Пожаревац, 2020;

Библиографија радова:

Јасмина Живковић, Слободанка Чолаковић *Сређивање и обрада архивске грађе*, у Група аутора, *60 година Историјског архива Пожаревац*, Историјски архив Пожаревац, 2008, 107-110.

Два века војске у Браничеву, монографија, аутори: пуковник мр Миљивоје Пајовић и мр Јасмина Николић, Медија центар „Одбрана“ и Историјски архив Пожаревац (Посебна издања – књига 8), Београд – Пожаревац, 2013.

Србија и Пожаревац у Другом светском рату 1941-1944 - Окупациона управа, избеглице и просвећа, аутори: др Маријана Мраовић, Јасмина Живковић, мср. и Слободанка Цветковић, Посебна издања, књига 12, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2015.

Ог сурове стварности до алтернативне реалности – Пропаганда Владе Милана Недића 1941-1944, аутор др Маријана Мраовић, монографија, Библиотека *Војна књига*, књига 2318, Медија центар „Одбрана“, Београд, 2019.

Деловање народноослободилачких јединица на територији Србије и Пожаревачког округа у Другом

светском рату – одабрана документа, (поводом обележавања 75 година од победе над фашизмом у Другом светском рату); приредиле: др Јасмина Николић и др Маријана Мраовић; Зборници докумената, зборник 6, Историјски архив Пожаревац и Војни архив Министарства одбране Републике Србије, Пожаревац, 2020.

Априлски рат, приредиле: Драгана Милорадовић и Бранка Пророковић, Изложбени каталози, каталог 9, Историјски архив Пожаревац у сарадњи са Војним архивом Министарства одбране Републике Србије, Пожаревац, 2006.

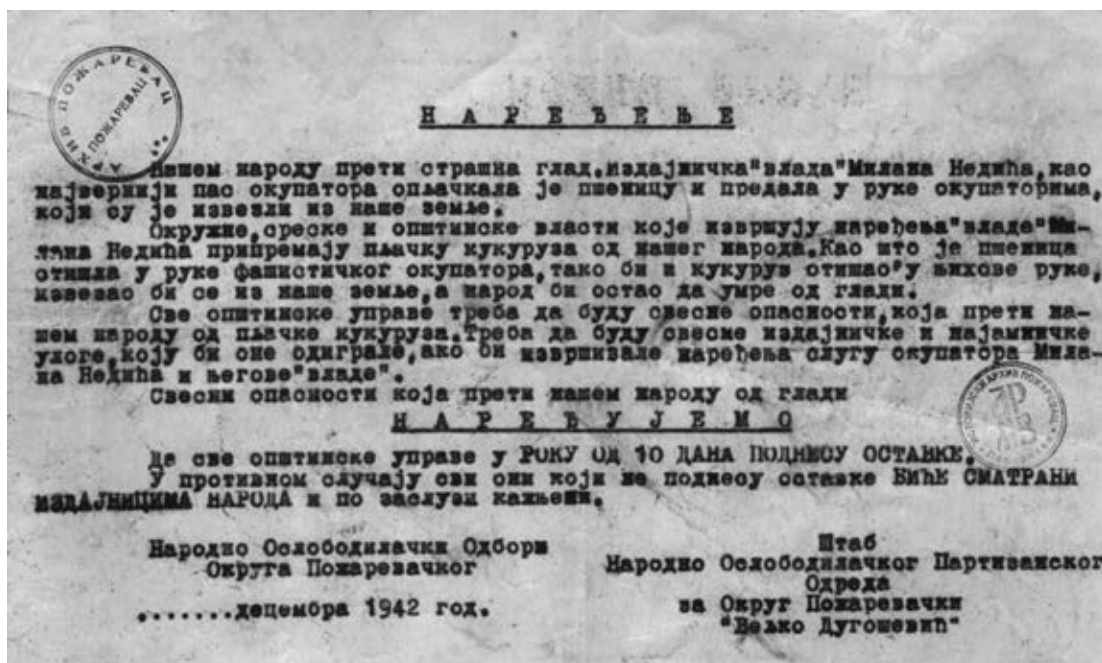
Пожаревачко позориште између два светска рата (друго издање), приредила Слободанка Цветковић, Изложбени каталози, каталог 13, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2007.

Плакат – „визуелни скандал“, одјек стварности и власник пропаганде, аутори: мр Јасмина Николић и Драгана Милорадовић Николић, Изложбени каталози, каталог 15, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2009.

Окупирани Пожаревац 1941-1944 - слике из свакодневне живота, аутори: Јасмина Живковић, мср. и Слободанка Цветковић, Изложбени каталози, каталог 22, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2016.

Логор Бањица 1941-1944 – зашоченици из Пожаревца и Браничевског округа, аутори: Исидора Стојановић, др Јасмина Николић и Снежана Лазих, Изложбени каталози, каталог 23, Историјски архив Пожаревац у сарадњи са Историјском архивом Београда, Пожаревац, 2017.

Ратна слика Србије у Другом светском рату 1941-1945, аутори: др Маријана Мраовић, Наташа Милошевић Дулић, др Јасмина Николић и др Драгана Милорадовић; Изложбени каталози, каталог 28, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2020.



1942, децембар, 26.
Штаб народно-ослободилачког партизанског одреда Вељко Дугошевић наређује свим општинским управама да у року од 10 дана поднесу оставке, 26. децембар 1942.
Збирка докумената о радничком покрету и НОБ-у.

1944, октобар 15, Пожаревац
На збору у ослобођеном Пожаревцу говори Црвеноармејац, Пожаревац, 15. октобар 1944.
Збирка докумената о радничком покрету и НОБ-у.



ЗБИРКА ГЕОГРАФСКИХ КАРАТА XX ВЕК – .

Историјат Збирке: Збирка географских карата је формирана од карата које су ушле у Архив уз примљене фондове и збирке, којима органски нису припадале или путем откупа и поклона. Најстарија карта је настала почетком 20. века (1904. године – „ратна карта околине Алексинца“). Збирка географских карата је збирка отвореног типа. Неколико карата је на страном језику – немачком.

Садржај архивске грађе: У Збирци географских карата се налазе војне карте, карте Среза пожаревачког, саобраћајна карта Округа пожаревачког, водопривредна карта Пожаревца, карта Пожаревца и околине, карте са уцртаним подручјем Градског музеја Пожаревац, копија плана дела Пожаревца. Остале карте се не односе на Округ пожаревачки (више карата Краљевине СХС, карта ДФЈугославије, више карата СФРЈугославије и СР Србије, карта сеизмичке регионализације СР Србије, карта Београдског округа, карта Подунавског региона).

Преузимање: Као збирка је евидентирана.

Количина: 1 архивска кутија.

Сређеност/очуваност: Збирка је сређена.

Језик: српски и немачки.

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: није микрофилмована. Доступна за коришћење у архиву.

Хронолошки оквир грађе: XX – .

Категоризација: Културно добро.

Обавештајно средство: Попис географских карата.

Извори и литература: досије збирке и архивска грађа збирке.



Карта Пожаревца и околине
Збирка географских карата XX – .

ЗБИРКА ДИГИТАЛНИХ МЕДИЈА 2005-

Историјат Збирке: Дигитализација у Историјском архиву Пожаревац започета је 2004. године, дигитализацијом архивског фонда „Начелство Округа пожаревачког, Пожаревац 1839-1922“. Закључно са 2022. годином дигитализовани су архивски фондови: „Начелство Округа пожаревачког, Пожаревац 1839-1922“, „Добротвори и задужбинари Браничевског округа, 1906-1951“, „Удружење пожаревачких занатлија и раденика „Слога“ Пожаревац, 1893-1950“, „Државна мешовита грађанска школа, 1941-1945“, „Народно позориште Дунавске бановине Пожаревац, 1929-1930“, „Пожаревачки протопрезвитерат, 1888-“, „Начелство Среза пожаревачког, Пожаревац 1849-1945“, Збирка Црквених матичних књига, 1794-1952, део Збирке плаката (Ратни плакат, 1941-1945), Збирка филмски плакат 1941-1945, „Градско поглаварство Пожаревац, Пожаревац, (1918-1945) 1922-1946“, „Пожаревачка трговачка омладина, 1903-1947“, Zbirka varia 1791-, део архивског фонда „Начелство Среза звишког Кучево, 1839-1944.“, део Збирке земљишних књига Браничевског округа (1922-1945) и „Грађанин“.

Средствима Министарства културе и информисања 2020. године је дигитализована стара и ретка књига (21 књига-6791 скен) и завичајна периодика за период 1885-1941. година (1299 скенова) и то: *Пожаревачка обласна самоуправа: службени обласни лист*. – Пожаревац; *Наш лист за привредни и просветни напредак града и села*. – Пожаревац; *Окружне новине: службени лист округа пожаревачког*. – Пожаревац; *ОДБРАНА; орган самосталних демократија обласних пожаревачке*. – Пожаревац; *СЕЛЈАК: лист за просвету села* - Мало Црниће и Пожаревац; *Браничевски весник* -Орган Удруженог Свештенства Епархије Браничевске. Колекција завичајне периодике, укључујући и лист „Грађанин“, чини *Дигитални архив* и доступна је за претраживање на сајту Историјског архива Пожаревац <https://arhivpozarevac.org.rs/Podstranice/digitalni%20arhiv/Digitalni%20arhiv.html>, а у наредном периоду биће доступна и путем претраживача културног наслеђа Републике Србије.

Збирку дигиталних медија чини укупно 465.017 дигиталних снимака.

Поред дигитализације фондова и збирки Историјског архива Пожаревац, ова збирка се континуирано допуњује дигитализованим архивалијама које у Архив улазе путем поклона. Предмет поклона су архивска документа, фотографије и разгледнице. По значају се истичу следеће дигиталне колекције: дигитална колекција разгледница

Танасија Бате Димитријевића (1 ЦД и 1 ДВД), поклон Драгана Димитријевића из Пожареваца; дигитална колекција филмских плаката, програма и рекламног филмског материјала (1 ДВД), поклон Марка Чкоњевића из Београда; дигитална колекција фотографија и дописница из Првог светског рата, дневника вођених током Првог светског рата и после рата, војне књижице и ордење, поклон Горана Алексића из Дубравице; дигитална колекција фотографија фотографске радње *Фото Роса*, поклон породице Урошевић из Пожареваца; дигитална колекција дописница и разгледница из Првог светског рата, поклон Јована Милачића из Пожареваца; дигитална колекција фотографија, топографских карата и документарних филмова – прва половина 20. века, поклон мр Драгана Шалера из Пожареваца; дигитална колекција фотографија поклон Радета Обрадовића из Великог Поповца; дневник у стиховима Александра М. Стокића из Пожареваца, настао у Француској 1917. године, када се именовано лице налазило на школовању и 37 писама/омота списа из 19. века, поклон Бојана Микића из Салаковца; дигитална колекција (ЦДФ формат) натписа и чланака који се односе на Србију, а који су објављени у новинама/журналу “Le Petit Journal” у периоду 1903-1918. година, поклон Данијела Бонокорија из Париза; дигитална колекција архивских докумената црквене провенијенције за период 1860-1920. година, поклон Драгана Јацановића из Пожареваца; Дигитална колекција фотографија (151 фотографија) 19. и почетак 20. века, поклон Мише Караџића из Пожареваца; дигитална колекција фотографија које се односе на *Љубичевске коњичке истре*, поклон Драгане Ивошевић из Пожареваца; дигитална колекција фотографија које се односе на Пољану, насталих почетком 20. века, поклон Мирослава Стојимировића; дигитална колекција фотографија које се односе на Михајла Крстића и породицу Крстић, поклон Дејана Крстића из Пожареваца; дигитална колекција фотографија насталих у Кленовнику у првој половини 20. века, поклон Драгице Марковић из Кленовника; дигитална колекција фотографија старог Пожареваца, поклон Љиљане Стојићеве из Пожареваца; дигитализована архивска грађа и фотографије (2 ЦД), поклон Зорана Радовановића из Пожареваца; дигитална колекција фотографија старог Пожареваца, Костолца, фотографије Милене Павловић Барили, фотографије са радних акција и фотографије које се односе на рад Ниже музичке школе у Пожаревацу, поклон Мише Перића из Пожареваца и др.

Збирка је отвореног типа.

У периоду од 2015. до 2022. године извршено је нарезивање на ДВД дигиталних снимака дигитализованих архивских фондова и збирки и дигитализованих микрофилмованих архивских фондова и збирки. Аналитички инвентар Збирке дигитализованих архивских фондова Историјског архива Пожаревац вршени су према години настанка снимака и укупно броји 177 уноса тј. 234.459 дигиталних снимака.

Преузимање: Као Збирка је евидентирана.

Количина: 1 архивска кутија.

Сређеност/очуваност: Збирка је сређена.

Језик: српски.

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Већи део збирке је микрофилмован. Доступна за коришћење у архиву.

Хронолошки оквир: 2005- .

Категоризација: Културно добро.

Обавештајно средство: аналитички инвентар.

Извори и литература: досије збирке и архивска грађа збирке, 118-127

Библиографија радова:

Живислав Антонијевић, *Техничка заштитна архивске грађе*, у Група аутора, 60 година Историјског архива Пожаревац, Историјски архив Пожаревац, 2008, 107-110.

Филмски плакат 1941-1945, аутори мр Јасмина Николић и Драгана Милорадовић Николић, Изложбени каталози, каталог 16, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2011.

Општинска имовина 1945-1965, аутори Јасмина Живковић и Наташа Милошевић Дулић, Изложбени каталози, каталог 17, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2011.

Србија у Великом рату, група аутора, Библиотека „Војна књига“, књига 1883, Медија центар „Одбрана“, Београд, 2014.

Србија и Браничево у Великом рату 1914-1918, група аутора, Посебна издања, књига 10, Историјски архив Пожаревац и Војни архив Министарства одбране Републике Србије, Пожаревац, 2014.

Стогодишњица одбране Свила и Браничева – на коњу, води и ваздуху, 1915-2015, група аутора, Посебна издања,

књига 11, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2015.

Окупирани Пожаревац 1941-1944 - слике из свакодневне животне, аутори: Јасмина Живковић, мр. и Слободанка Цвејковић, Изложбени каталози, каталог 22, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2016.

Основно школство у Пожаревцу, 1815-1882, аутор Наташа Милошевић Дулић, Изложбени каталози, каталог 25, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2017.

Наташа Милошевић Дулић, *Дигитализација архивске грађе искуства - Историјског архива Пожаревац у часопису Записи - Годишњак Историјског архива Пожаревац*, година VII, број 7, Пожаревац, 2018.

Освајање сфере јавног живота – улога жена у друштвеном и културном животу Пожаревца крајем 19. и почетком 20. века, аутор др Драгана Милорадовић, Посебна издања, књига 15, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2019.

Мога у Пожаревцу 1880-1929 – сусрет Истока и Запада, аутор др Драгана Милорадовић, Изложбени каталози, каталог 27, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2019.

Ратна слика Србије у Другом светском рату 1941-1945, аутори: др Маријана Мраовић, Наташа Милошевић Дулић, др Јасмина Николић и др Драгана Милорадовић, Изложбени каталози, каталог 28, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2020.



Слепи инвалиди из Земунa и Управа Кола српских сестара Одбор Дома ратних сирочади на прослави ослобођења града Пожаревца, Пожаревац, 1920, Збирка дигиталних медија 2005-

ЗБИРКА ЗЕМЉИШНИХ КЊИГА СА ПОДРУЧЈА БРАНИЧЕВСКОГ ОКРУГА, 1906 – .

Историјат Збирке: Земљишне књиге уведене су у Србији на основу Закона о катастру земљишта (1928.), Закона о земљишним књигама (1930.), Закона о унутрашњем уређењу, оснивању и исправљању земљишних књига (1931.) и Закона о земљишно-књижним деобама, отписима и приписима (1930.). У Србији је у регулисању својинских односа примењен аустријско-немачки систем или систем земљишне књиге. Земљишна књига је јавни регистар о непокретностима и представља правну евиденцију непокретности. У земљишне књиге се уписују непокретности: земљиште и зграде и стварна права над њима, као и нека облигациона права. Збирку чине азбучници, парцеларници и главне земљишне књиге у које се уписују све промене везане за власништво над земљиштем једне катастарске општине. По доношењу Закона о земљишним књигама започето је са њиховим оснивањем у Среском суду у Великом Градишту и Пожаревцу, а затим и у другим местима данашњег Браничевског округа. Земљишне књиге је водило надлежно Земљокњижно одељење Среског, односно Општинског суда. За катастарску општину Острowo земљишне књиге су почеле да се воде 1906. године, јер је ова катастарска општина била до 1942. године у саставу среза Ковинског (улази у састав Краљевине СХС 1918. године). После Другог светског рата катастар је све до 1953. године био фактички ван снаге, када се доноси *Уредба о катaстapу земљишта*, којим је предвиђена израда и обнављање катастра земљишта, израда катастарског оператa и ревизија катастра, а затим је донет *Основни закон о примеру и катaстapу земљишта*. Од 1976. године се ради на обједињавању евиденција које су довеле до увођења катастра непокретности који је у надлежности Републичког геодетског завода и Службе за катастар непокретности у Пожаревцу, Великом Градишту, Кучеву, Петровцу, Малом Црнићу, Жабарима и Жагубици. Преносом података из земљишних књига у евиденције Службе за катастар непокретности, земљишне књиге су постале пасивне и као такве се сукцесивно предају Историјском архиву. Збирка још није коначна и отвореног је типа. Земљишне књиге по провенијенцији припадају фондовима среских, односно општинских судова, који су били задужени за њихово вођење. Одлуком Стручног већа Историјског архива Пожаревац земљишне књиге су издвојене у посебну збирку.

Садржај архивске грађе: Збирка садржи главне земљишне књиге које се састоје од повезаних земљокњижних уложака а сваки од њих чини табак састављен од пописног, власничког, и теретног листа, као и посебне књиге регистар парцела и регистар (азбучник) власника. Уписи су вођени од установљавања 1931. године, односно за КО Острowo (Пожаревац) уписи датирају из 1906. године, с обзиром да је ова катастарска општина била у саставу КО Ковин до 1942. године.

Преузимање: Као збирка је евидентирана први пут 2010. године. Архивска грађа је преузимана у више наврата од Служби за катастар непокретности почев од 2004. године (Књига пријема архивске грађе број 132, 498, 499, 510, 526, 560, 573, 593).

Количина/очуваност: Архивска грађа није комплетна. Укупна количина је 1877 књига (177 м) а чине је азбучници - 101 књига, парцеларници - 101 књига и земљишна књига - 1675 укоричених књига, за катастарске општине које припадају подручју Браничевског округа, Велико Градиште, Голубац, Жабари, Кучево, Мало Црниће и Пожаревац. Збирка је отворена.

Сређеност: Књиге - азбучници и парцеларници су класификовани у оквиру сваке катастарске општине на коју се односе. Земљишне књиге су повезане по растућем броју од земљокњижних уложака у оквиру једне катастарске општине и укоричене. Земљокњижни уложак садржи пописни лист, власнички лист и теретни лист. Свака катастарска општина је класификована према данашњој административно-територијалној подели Републике Србије и припада општини односно граду у којој се катастарска општина данас налази.

Језик: српски.

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Није микрофилмована. Већи део збирке је дигитализован. Доступна за коришћење у архиву.

Хронолошки оквир грађе: 1906-2013.

Категоризација: Културно добро. Предложено за културно добро од изузетног значаја.

Обавештајно средство: попис.

Извори и литература: досије збирке и архивска грађа збирке. Милена Поповић Субић, *Катaстapи непокретности – појам и формирање*, Зборник радова „Архивска грађа у теорији и пракси“ број 4, Архивистичко друштво Србије, Београд 2020, 511-530. „Службене новине Краљевине Југославије“, бр. 146/1930, 62/1931, 64/1930.

Библиографија: *Правно уређење и заштитa својинских односа у Браничеву*, каталог 18, приредили Живорад Сарафиновић и Нада Љушић, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац 2011.

ЗБИРКА МИКРОФИЛМОВА 2003- .

Историјат Збирке: Збирка микрофилмова броји око пола милиона микрофилмских снимака, тј. 289 уноса у инвентарну књигу Збирке микрофилмских ролни (772 ролне негатива и дијазо копије). Микрофилмовање је започето 2003. године микрофилмовањем архивског фонда „Начелство Округа пожаревачког, Пожаревац 1839-1922“. Уноси у аналитички инвентар Збирке микрофилмова архивских фондова Историјског архива Пожаревац вршени су према години настанка снимака и извршено је сигнирање поменуте Збирке у електронском облику. Унос је започет 2015. године. Збирка микрофилмова је збирка отвореног типа.

Садржај архивске грађе: Микрофилмовани су следећи фондови: „Начелство Округа пожаревачког, Пожаревац 1839-1922“, Збирка Црквених матичних књига, 1794-1952, „Начелство Среза пожаревачког, Пожаревац 1849-1945“, „Државна мешовита грађанска школа, 1941-1945“, „Народно позориште Дунавске бановине Пожаревац, 1929-1930“, „Начелство Среза пожаревачког, Пожаревац, 1849-1945.“ „Добротвори и задужбинари Браничевског округа, 1906-1951“, „Удружење пожаревачких занатлија и раденика „Слога“ Пожаревац, 1893-1950“, „Градско поглаварство Пожаревац, Пожаревац, (1918-1945) 1922-1946“, „Пожаревачка трговачка омладина, 1903-1947“, Збирка Varia 1791-“, део архивског фонда „Начелство Среза звишког Кучево, 1839-1944.“

Преузимање: Као Збирка је евидентирана.

Количина/очуваност: 772 ролне и дијазо копије

Сређеност: Збирка је сређена.

Језик: српски.

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Збирку чине микрофилмови. Доступна је за коришћење у архиву.

Хронолошки оквир грађе: 2003.- .

Категоризација: Културно добро од изузетног значаја.

Информативно средство: аналитички инвентар.

Извори и литература: досије збирке, архивска грађа збирке, Живислав Антонијевић *Аналитички инвентар Збирке микрофилмова, Техничка заштитна архивске грађе, у: Група аутора, 60 година Историјског архива Пожаревац, монографија, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2008.*

ЗБИРКА ПЕЧАТА И ШТАМБИЉА

Историјат Збирке: Збирка печата и штамбиља образована је 3. јуна 2016. године. Чине је печати и штамбиљи који су се затекли у Архиву (без информације о томе на који начин су ушли у Архив).

По бројности се истичу печати и штамбиљи предузећа „Перистер-пољопривредно производно трговинско предузеће на велико и мало ООУР са својством правног лица Пожаревац“ и предузећа „Пољостиг-пољопривредно производно трговинско предузеће на велико и мало Пожаревац“. У Збирци се налазе печати више комора: „Среска пољопривредна шумарска комора Пожаревац“, „Среска занатска комунална комора -Повереништво Велико Градиште“, „Привредна комора Среза Смедерево - Одбор самосталних занатлија и угоститеља“, и друго - укупно печати и/или штамбиљи 24 правна лица.

Садржај архивске грађе: Ова збирка је формирана од печата и штамбиља који су ушли у Архив уз примљене фондове и збирке, којима органски не припадају. Печати и штамбиљи ове збирке припадали су предузећима, друштвено-политичким организацијама, разним институцијама које су престале са радом, а које су радиле на територији за коју је територијално надлежан Историјски архив Пожаревац.

Збирка садржи преко 140 печата и штамбиља. Збирка је отвореног типа.

Преузимање: Као Збирка је евидентирана.

Количина/очуваност: 140 печата и штамбиља смештених у 4 архивске кутије.

Сређеност: Збирка је сређена.

Језик: српски.

Микрофилмовање/дигитализација/доступност: Доступна је за коришћење у архиву.

Хронолошки оквир грађе: XX-

Категоризација: Културно добро.

Информативно средство: попис печата и штамбиља.

Извори и литература: досије збирке, архивска грађа збирке.



ЗБИРКА ПЛАКАТА И РЕКЛАМНО-ПРОПАГАНДНОГ МАТЕРИЈАЛА 1895-

Историјат збирке: Збирка плаката оформљена је 1954. (*) године, а настала издвајањем историчке грађе из “Откупа и поклона”. Постери су у првом тренутку, разграничењем фондова, предати Архиву од стране Народног музеја Пожаревац, а потом су најчешће поклоном доспевали у збирку, потом преузимањем од регистратура или на други начин. Збирка је отворена, јер се стално допуњује.

Садржај архивске грађе: Збирка плаката започиње постером “Занатлијске и пољопривредне изложбе” из 1895.; “Објава рата Бугарској 1913.” Збирку чини и велики број плаката насталих током међуратног периода и односе се на страначке и државне изборе у Краљевини Југославији. Изузетна је и збирка постера из Другог светског рата - објаве, наредбе, зидне новине, карикатуре (12 комада) нашег познатог илустратора и стрипског цртача, Константина Кузњецова. Између осталог, Кузњецов је био и стални сарадник листа “Политикин забавник” у периоду од 1939. до почетка Другог светског рата. Већи је број двојезичних постера немачко-српских, а који се односе на наредбе градске командатуре током Другог светског рата. Овом периоду припадају и брошуре, флајери, леци, памфлети (2 кутије). Збирку настављају постери који се односе на: мобилизацију омладине 1944. године (Сремски фронт), Титов први говор у ослобођеној земљи, плакати првих послератних парламентарних избора, постер којим се позивају жене да гласају 1945, плакати Антифашистичког већа жена Југославије, разне акције помоћи - за прикупљање топле гардеробе, хране; постери посвећени стварању нових хигијенских навика, здравствене провенијенције; културног уздицања (програми предавања у Народном универзитету у Пожаревцу), билтени позоришних представа пожаревачког позоришта, спортских, омладинских манифестација, и многе друге.

Преузимање: Као Збирка је евидентирана.

Количина/очуваност: 6 кутија постера и 2 кутије брошура.

Језик: српски, руски, немачки.

Сређеност: збирка је сређена.

Дигитализација/микрофилмовање/доступност: Збирка у целини није микрофилмована и дигитализована. Дигитализоване су поједине колекције фотографија и

колекција постера из периода Другог светског рата (објаве, наредбе, зидне новине, карикатуре, прогласи и сл.) – доступно на: www.arhivpozarevac.org.rs/korisnici/riznica

Хронолошки оквир грађе: 1895- .

Категоризација: Културно добро од великог значаја.

Обавештајно средство: аналитички инвентар.

Извори и литература: досије збирке и архивска грађа збирке; Инвентар (стари попис) Откупа и поклона, из 1954. године.

Библиографија:

Плакати - „визуелни скандал”, одјек стварности и власник пројекта, аутори: мр Јасмина Николић и Драгана Милорадовић Николић, Изложбени каталози, каталог 15, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2009.

170 година локалне (само)управе, аутор Јасмина Живковић, Изложбени каталози, каталог 14, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2009.

Општенародна имовина 1945-1965, аутори Јасмина Живковић и Наташа Милошевић Дулић, Изложбени каталози, каталог 17, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2011.

Два века Војске у Браничеву, аутори: пуковник мр Миливоје Пајовић и мр Јасмина Николић, Посебна издања, књига 8, Медија центар „Одбрана” и Историјски архив Пожаревац, Београд, 2013.

Србија и Пожаревац у Другом светском рату 1941-1944 - Окупациона управа, изабелице и просвета, аутори др Маријана Мраовић, Јасмина Живковић, мр. и Слободанка Цветковић, Посебна издања, књига 12, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2015.

Окупирани Пожаревац 1941-1944 - слике из свакодневне животаше, аутори: Јасмина Живковић, мр. и Слободанка Цветковић, Изложбени каталози, каталог 22, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2016.

Логор Бањица 1941-1944 - зашоченици из Пожаревца и Браничевској околини, аутори: Исидора Стојановић, др Јасмина Николић и Снежана Лазић, Изложбени каталози, каталог 23, Историјски архив Пожаревац у сарадњи са Историјским архивом Београда, Пожаревац, 2017.

Освајање сфере јавног живота – улога жена у друштвеном и културном животу Пожаревца крајем 19. и почетком

20. века, аутор др Драгана Милорадовић, Посебна издања, књига 15, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2019.

Мода у Пожаревицу 1880-1929 – сусреш Истока и Запада, аутор др Драгана Милорадовић, Изложбени каталози, каталог 27, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2019.

Од сурове стварности до алтернативне реалности – Пројекат Владе Милана Недића 1941-1944, аутор др Маријана Мраовић, Библиотека *Војна књига*, књига 2318, Медија центар „Одбрана“, Београд, 2019.

Ратна слика Србије у Другом светском рату 1941-1945, аутори: др Маријана Мраовић, Наташа Милошевић Дулић, др Јасмина Николић и др Драгана Милорадовић, Изложбени каталози, каталог 28, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2020.



Плакат Пожаревачке Занатске изложбе под покровитељством Александра Првог Обреновића, 1895. године, Збирка плаката и рекламног материјала 1895-

Пакт 25. март 1941 - 27. март 1941. године,
“Боље гроб него роб”, март 1945, Београд.
Аутор: Мате Зламалик, илустровани
плакат у боји, Збирка плаката и рекламног
материјала 1895-



ЗБИРКА ФОТОГРАФИЈА XIX ВЕК – .

Историјат збирке: Збирка фотографија је формирана од фотографија које су ушле у Архив уз примљене фондове и збирке или путем откупа и поклона. Збирка обухвата фотографије које су настале у периоду од друге половине 19. века до данас. Збирка је отворена.

Садржај архивске грађе: Збирка садржи фотографије МЕСТА: фотографије „старог“ Пожареваца, Петровца, Кучева, Великог Градишта, панораме града, делове градова, одређене улице; ОБЈЕКТЕ И СТВАРИ: појединачне објекте старог и новог Пожареваца, Петровца, Кучева, Великог Градишта, Жагубице, Малог Црнића, околних села, споменике, стамбене објекте; ДОГАЂАЈЕ: фотографије из историје Округа пожаревачког за период пре Првог светског рата, за време рата, период између два светског рата, за период током Другог светског рата, и период послератне обнове и изградње, као и фотографије великих скупова и сл.; За период после Другог светског рата по бројности се истичу фотографије посете Јосипа Броза Тита, који је у два наврата боравио у Пожаревцу и Љубичевских коњичких игара; ЛИЧНОСТИ: идентификоване фотографије чланова удружења, еснафа, појединих значајних личности, учесника у ратовима, фотографије из заробљеништва, породичне идентификоване и велики број неидентификованих фотографија.

Преузимање: Као Збирка је евидентиран.

Количина/очуваност: 5 архивских кутија.

Језик: српски.

Сређеност: збирка није сређена.

Дигитализација/микрофилмовање/доступност: Збирка није микрофилмована и дигитализована. Дигитализоване су само поједине фотографије.

Хронолошки оквир грађе: XIX век –

Категоризација: Културно добро.

Обавештајно средство: сумарни попис.

Извори и литература: досије збирке и архивска грађа збирке;

Библиографија радова:

Округ пожаревачки у привреди српске буржоаске државе, приредила Јасмина Живковић, Изложбени каталози, каталог 12, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2007.

Два века Војске у Браничеву, аутори: пуковник мр Миливоје Пајовић и мр Јасмина Николић, Посебна издања, књига 8, Медија центар „Одбрана“ и Историјски архив Пожаревац, Београд, 2013.

Окупирани Пожаревац 1941-1944 - слике из свакодневног живота, аутори: Јасмина Живковић, мср. и Слободанка Цветковић, Изложбени каталози, каталог 22, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2016.

Лотар Бањица 1941-1944 – зашоченици из Пожареваца и Браничевског округа, аутори: Исидора Стојановић, др Јасмина Николић и Снежана Лазић, Изложбени каталози, каталог 23, Историјски архив Пожаревац у сарадњи са Историјским архивом Београда, Пожаревац, 2017.

Занаштво Округа Пожаревачког, аутори: др Драгана Милорадовић и Јасмина Живковић, мср, Изложбени каталози, каталог 24, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2017.

Основно школство у Пожаревцу, 1815-1882, аутор Наташа Милошевић Дулић, Изложбени каталози, каталог 25, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2017.

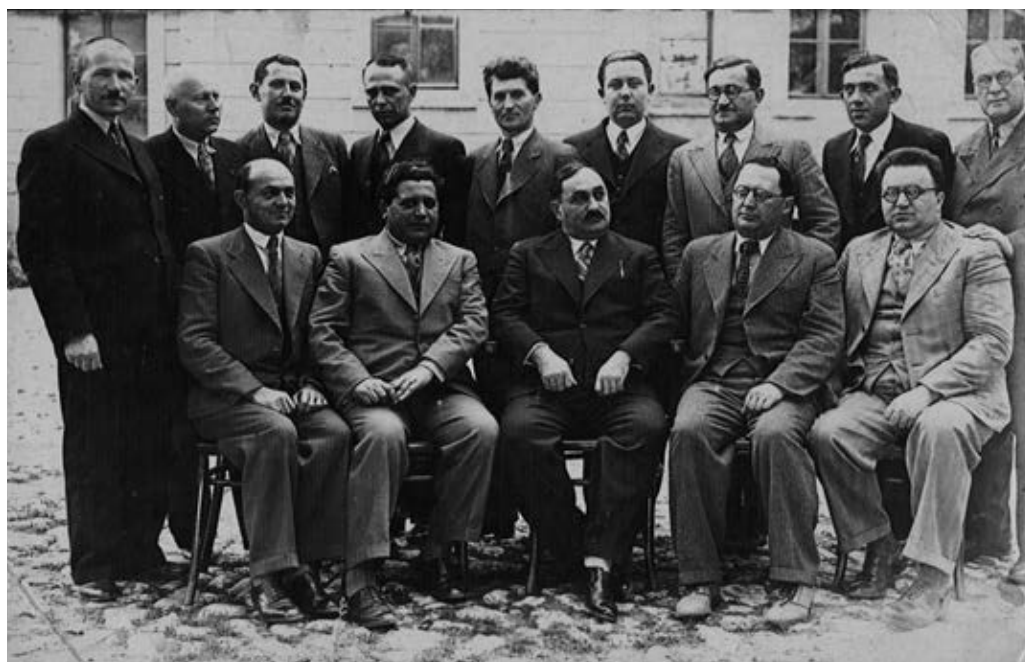
Освајање сфере јавног живота – улога жена у друштвеном и културном животу Пожареваца крајем 19. и почетком 20. века, аутор др Драгана Милорадовић, Посебна издања, књига 15, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2019.

Мода у Пожаревцу 1880-1929 – сусрет Истока и Запада, аутор др Драгана Милорадовић, Изложбени каталози, каталог 27, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2019.

Ратна слика Србије у Другом светском рату 1941-1945, аутори: др Маријана Мраовић, Наташа Милошевић Дулић, др Јасмина Николић и др Драгана Милорадовић, Изложбени каталози, каталог 28, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2020.



Домаћички курс
омладинки, Симићево,
1939.
Збирка фотографија XIX
век – .



Судије Окружног суда Пожаревац
Збирка фотографија XIX век – .

ЗБИРКА ФОТОГРАФИЈА СА КУЛТУРНИХ МАНИФЕСТАЦИЈА ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА ПОЖАРЕВАЦ

Историјат збирке: У Историјском архиву Пожаревац формирана је Збирка фотографија, настала радом фото службе овог Архива. Започета је 1976. године, према садржини је разноврсна, отвореног је типа, савремена (документ са подлогом новијег доба) и њено допуњавање је временски неограничено.

Садржај архивске грађе: Збирку сачињавају позитиви, негативи и дигитални записи, као и веродостојни подаци о њиховом садржају, пореклу и ауторима.

Сређивање је обављано хронолошки, подаци су уношени у инвентарну књигу која је касније коришћена при изради аналитичког инвентара. Свака фотографија добила је редни број инвентара који истовремено чини саставни део сигнатуре. Фотографије које су смештене у албуме имају свој инвентарни број, с тим што је већи број фотографија исте тематике означен истим инвентарним бројем, док је свака појединачна фотографија из те целине означена подбројем. У посебној рубрици инвентара уписује се податак у коме се албуму одређена фотографија налази. Обрада поменутог збирке фотографија врши се у облику аналитичког инвентара у дигиталном облику. Након уноса података постоји могућност да се ови подаци штампају у одређеној форми и на тај начин физички формира инвентар у облику књиге према Упутству о чувању и обради збирке фотографија. Књига садржи следеће податке: редни број, датум настанка, број кутије, садржај (догађај, личност, објекат, предмет, време настанка, место збивања, итд.), врста материјала, спољашња ознака, број комада, аутор фотографије и примедба. Сигнатура је јединствена, састављена од бројева и слова, а сачињавају је, због хронолошког сређивања, ознака збирке и број инвентара (пример: ИАП- -ЗФ-268). До сада је у Збирку унето више од 660 разних манифестација и догађаја и формирано 49 фотоалбума. Оригинали (филмови и дигитални снимци са којих су добијене фотографије Збирке) сређени су као и фотографије, с тим што је и у инвентарној књизи и у аналитичком инвентару успостављена веза између њих и одговарајућих фотографија. Под редним бројем

један заведена је црно-бела фотографија која приказује свечану трибину са гостима непосредно пред отварање 13. Љубичевских коњичких игара, 03. септембра 1976. године. Фотографија је формата 13х18 цм, израђена са негатива 6х6 цм, снимање је обавила фото служба Архива. Од новембра 2003. године фотографије се чувају у одговарајућим фото-албумима. Оригиналне-негативе (црно-беле и у боји), крајем 2005. године замењују дигитални снимци који се смештају и чувају истовремено на два паралелна медија: на компакт дисковима и на спољном диску – терабајту (1 Tb).

Преузимање: Као Збирка је евидентиран.

Количина/очуваност: 6 архивских кутија и 49 фото албума.

Језик: српски.

Сређеност: збирка је сређена.

Дигитализација/микрофилмовање/доступност: Збирка није микрофилмована, а делом је дигитализована.

Хронолошки оквир грађе: XX век –

Категоризација: Културно добро.

Обавештајно средство: аналитички инвентар.

Извори и литература: досије збирке и архивска грађа збирке.

Библиографија радова: Живислав Антонијевић, *Документарна фотографија као историјски извор и формирање Збирке фотографија Историјског архива Пожаревац*, у: часопис „Записи – Годишњак Историјског архива Пожаревац“, година II / број 2, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2013.



Учесници научног скупа „Браничево кроз војну и културну историју Србије“, Пожаревац, 2006.



Премијера изложбе „Филмови које смо волели, 1946-1980“, Дом Војске Србије, Београд, 12.3.2012.



Отварање изложбе на отвореном *Мода у Пожаревцу 1880-1929 – сусрет Истока и Запада*,
дворишни комплекс Историјског архива Пожаревац, 2019.

ЗБИРКА ЦРКВЕНИХ МАТИЧНИХ КЊИГА ОКРУГА ПОЖАРЕВАЧКОГ 1794; 1797-1952.

Историјат збирке: У Кнежевини Србији црквени протоколи крштених, рођених, венчаних и умрлих се воде од прве половине 19. века, па су тако најстарије матичне књиге вођене у Саборној цркви у Београду од 1816. године. На територији централне Србије, вођење матичних књига почиње оснивањем Конзисторије Митрополије Књажевства Српског 1836. године одлуком да се у свакој цркви од 1837. године почну водити протоколи крштених, венчаних и умрлих. Грађански законик Кнежевине Србије из 1833. године регулисао је статус матичних књига, а 1852. године утврђена је дужност свештеника да издају изводе из протокола рођених, венчаних и умрлих на тачно утврђеним обрасцима. Доношењем *Закона о државним матичним књигама* 1946. године предвиђа се да матичне књиге које су вођене по прописима на подручју где нису постојале државне матичне књиге и изводи и даље имају доказну снагу јавних исправа о чињеницама уписаним у њима пре ступања на снагу закона. На основу тог закона 1948. године су донета *Општа начела за преписивање матичних књига са важношћу за целу Југославију* и *Посебна упућивања за преписивање матичних књига* које су вођене на подручју где нису постојале матичне књиге. Матичне књиге свих вероисповести пописане су у Србији 1967. године, преузимање у архиве почело је 1983. године, а интензивније од 1987. године када је предвиђено да предаја буде сваке пете године са тачно дефинисаним годиштима до којих се предаје архивима. Црквене матичне књиге су *Одлуком о утврђивању архивске грађе од изузетног значаја која се чува у архивима* (1979) (књиге рођених, венчаних и умрлих грађана) проглашене културним добром од изузетног значаја. Збирку чине књиге крштених, рођених, брачно испитаних лица, венчаних и умрлих као и регистри за поједине књиге са подручја дела Браничевске епархије (са подручја Града Пожареваца, општина Голубац, Велико Градиште, Жабари, Жагубица, Мало Црниће, Кучево и Петровац).

Садржај архивске грађе: Збирка садржи црквене матичне књиге крштених, рођених, брачно испитаних лица, венчаних и умрлих као и регистре за поједине књиге са дела Браничевске епархије (са подручја Града Пожареваца, општина Голубац, Велико Градиште, Жабари, Жагубица, Мало Црниће, Кучево и Петровац). Садржи и књиге православне цркве у селу Острово које је територијално припадало Хабзбуршкој монархији до 1918. године.

Преузимање: Збирка црквених матичних књига Округа пожаревачког формирана је 1995. године. Књиге су преузимане у више наврата од 1995. до 2022. године (Књига пријема архивске грађе број 448, 528, 531, 534, 674, 676, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 826).

Количина/очуваност: Црквене матичне књиге нису комплетно сачуване. Поред оригинала, један део чине реконструкције матичних књига настале тридесетих година 20. века (за књиге уништене у Првом светском рату) и једна фотокопирана књига. Укупна количина је 485 матичних књига (24 м). Збирка је отвореног типа.

Језик: црквено-словенски и славеносрпски, српски и мађарски.

Сређеност: Сређено је и обрађано 358 црквених матичних књига, док је 127 за сада класификовано по црквама, по врстама, у оквиру врста хронолошки.

Дигитализација/микрофилмовање/доступност: Већи део Збирке је микрофилмован и дигитализован (358 књига). Доступна је за коришћење у Архиву.

Хронолошки оквир грађе: 1794; 1797-1952.

Категоризација: Културно добро од изузетног значаја.

Обавештајно средство: аналитички попис.

Извори и литература: досије збирке и архивска грађа збирке; *Службени лист ФНРЈ*, број 29/1946; 109/1947; *Службени гласник НРС*, бр. 18/1948; *Службени гласник СР Србије*, број 18/1979.

Библиографија радова:

Округу пожаревачки у привреди српске буржоаске државе, приредила Јасмина Живковић, Изложбени каталози, каталог 12, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2007.

Јасмина Живковић, *Заштитна црквених матичних књига у Браничевском округу*, у: часопис „Записи – Годишњак Историјског архива Пожаревац“, година I / број 1, Историјски архив Пожаревац, 2012.

Занайство Округа Пожаревачког, аутори: др Драгана Милорадовић и Јасмина Живковић, мср, Изложбени каталози, каталог 24, Историјски архив Пожаревац, 2017.

Освајање сфере јавног живота – улога жена у друштвеном и културном животу Пожареваца крајем 19. и почетком 20. века, аутор др Драгана Милорадовић, Посебна издања, књига 15, Историјски архив Пожаревац, 2019.

Мода у Пожаревицу 1880-1929 – сусрети Истока и Запада, аутор др Драгана Милорадовић, Изложбени каталози, каталог 27, Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2019.

Слободанка Цветковић, *Црквене матичне књиге у Историјском архиву Пожареваца, преузимање, смештај, обрада и коришћење*, у: „Археон – Часопис Архива Војводине“, Год. 3, бр. 2, Нови Сад, 2020, 129-148.



Црквена матична књига крштених Острове, 1797-1850.
Збирка црквених матичних књига округа пожаревачког
1794; 1797-1952.

САДРЖАЈ

Др Јасмина Николић	
Историјски архив Пожаревац – 75 година са Вама	5
Наташа Милошевић Дулић	
Водич кроз личне фондове и збирке и збирке	
Историјског архива Пожаревац	9

ЛИЧНИ ФОНДОВИ И ЗБИРКЕ ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА ПОЖАРЕВАЦ

ЛИЧНИ ФОНД КОЛОМАНА БЕРГМАНА (1901-1944); 1915-1944	12
ЛИЧНИ ФОНД ЈОВАНА БОГДАНОВИЋА (1874-1953); 1895; 1912-1956	14
ЛИЧНИ ФОНД ИЛИЈЕ ВУЛИЋА (1864-1939); 1894-1932	16
ЛИЧНИ ФОНД ВАСИЛИЈА ЖИВКОВИЋА (?-?); 1875-1917	19
ЛИЧНИ ФОНД ВОЈИСЛАВА ЖИВКОВИЋА, СУДИЈЕ ИЗ ПОЖАРЕВЦА (1912-1981); 1880-1981	22
ЛИЧНИ ФОНД СТОЈАНА ЈОВАНОВИЋА РИБАРЦА (1855-1922); 1872-1937	25
ЛИЧНИ ФОНД АЛЕКСАНДРА САШЕ МАРКОВИЋА, ПУБЛИЦИСТЕ ИЗ БЕОГРАДА (1927-1994); 1936-1994	27
ЛИЧНИ ФОНД МИЛОСАВА ПАВЛОВИЋА (1848-1939); 1887-1921	30
ЛИЧНИ ФОНД ДРАГУТИНА РАНКОВИЋА (1879-1960); 1915-1952	33
ЗБИРКА БОЖИДАРА М. АНТИЋА, (1905-1989); 1912-1975	36
ЗБИРКА ДРАГУТИНА АТАНАЦКОВИЋА (1888-1965); 1962-1967	39
ЗБИРКА ДРАГОСЛАВА БОГДАНОВИЋА БУЦИЋА (1929-2010); 1942-1996	41
ЗБИРКА ПАВЛА БОГДАНОВИЋА ДУШМАНИЋА (1788-1850); 1813-1841	43
ЗБИРКА РУКОПИСА МЛАДЕНА ВЛАДИМИРОВИЋА (1909-1993); 1955-1957	46
ЗБИРКА СВЕТОЛИКА ГРЕБЕНЦА (1887-1957); 1890-1942	48
ЗБИРКА МИЛОША ДАНИЛОВИЋА ИЗ ПОЖАРЕВЦА (1921-2011); 1954-2003	51
ЗБИРКА МИЛАНА ДЕСКАШЕВА (? - 1934); 1901-1931	53
ЗБИРКА ЕМИЛИЈЕ ЂАЈО (1881-1965); 1890-1965	56
ЗБИРКА ДРАГАНА ИВКОВИЋА, АРХИТЕКТЕ ИЗ НОВОГ САДА (1931-1993); 1900-2005	58

ЗБИРКА АДВОКАТА ТОДОРА ТОШЕ ИЛИЋА (1891-1985); 1864-1895; 1926-1971	60
ЗБИРКА МИШЕ Ж. ЈОВАНОВИЋА (1879-1927) И ЖАРКА ПРОТИЋА (1904-?), 1866-1972	62
ЗБИРКА ЛИЧНИХ ДОКУМЕНАТА РИСТЕ КОЛОЊАСА, ХОТЕЛИЈЕРА ИЗ ПОЖАРЕВЦА (1859-1942); 1926-1942	65
ЗБИРКА ПОКЛОЊЕНИХ ДОКУМЕНАТА МОМЧИЛА МИЛИЋА ИЗ ПОЖАРЕВЦА (1910-1981); 1921-1981	68
ЗБИРКА МАРИЈЕ ПАВЛОВИЋ (1894-1963); 1937-1963	71
ЗБИРКА АДВОКАТА ПЕТРА ПЕТРОВИЋА (1899-1982); 1919-1983	73
ЗБИРКА АДВОКАТА ВОЈИСЛАВА ПРОТИЋА (1888- 1965); 1909-1962	76
ЗБИРКА АЛЕКСАНДРА ПУРНОВА (1894-1943); 1928-1943	78
ЗБИРКА БОРЕ РАДОВАНОВИЋА – ГРЧКОГ (1910 - 2003)	80
ЗБИРКА ФОТОГРАФИЈА МИОДРАГА РАДУЛОВИЋА - МИЋЕ, ФОТОГРАФА ИЗ ПОЖАРЕВЦА (1926-1996); 1948-1980	82
ЗБИРКА АРХИВАЛИЈА РЕЦИЋ ЉУБОМИРА И ЛЕПОСАВЕ (1948-); 1950-2001	85
ЗБИРКА ДОКУМЕНАТА О СЛОБОДАНКИ СТЕФАНОВИЋ ИЗ ПОЖАРЕВЦА (1919-1944); 1929-1944; 2014-2015	87
ЗБИРКА ЈОСИФА И ЈАРОСЛАВА ЧЕЧЕЛСКОГ (1836-1908); (1888-1926); 1856-1926	89

ЗБИРКЕ ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА ПОЖАРЕВАЦ

ЗБИРКА VARIA 1791-	93
ЗБИРКА ДОКУМЕНАТА О РАДНИЧКОМ ПОКРЕТУ И НОБ-У 1917-1960	99
ЗБИРКА ГЕОГРАФСКИХ КАРАТА XX ВЕК –	101
ЗБИРКА ДИГИТАЛНИХ МЕДИЈА 2005-	102
ЗБИРКА ЗЕМЉИШНИХ КЊИГА СА ПОДРУЧЈА БРАНИЧЕВСКОГ ОКРУГА, 1906 –	104
ЗБИРКА МИКРОФИЛМОВА 2003-	105
ЗБИРКА ПЕЧАТА И ШТАМБИЉА	106
ЗБИРКА ПЛАКАТА И РЕКЛАМНО-ПРОПАГАНДНОГ МАТЕРИЈАЛА 1895-	107
ЗБИРКА ФОТОГРАФИЈА XIX ВЕК –	110
ЗБИРКА ФОТОГРАФИЈА СА КУЛТУРНИХ МАНИФЕСТАЦИЈА ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА ПОЖАРЕВАЦ	112
ЗБИРКА ЦРКВЕНИХ МАТИЧНИХ КЊИГА ОКРУГА ПОЖАРЕВАЧКОГ 1794; 1797-1952	116

ИСТОРИЈСКИ АРХИВ ПОЖАРЕВАЦ ЕДИЦИЈА „ПОСЕБНА ИЗДАЊА“ (2004 -)¹

У оквиру едиције „Посебна издања“ Историјског архива Пожаревац, у периоду од 2004. до 2022. године, објављени су следећи наслови:

18. **„Водич кроз личне фондове и збирке и збирке Историјског архива Пожаревац“**, књига 17 (аутори: Наташа Милошевић Дулић, др Драгана Милорадовић, Слободанка Цветковић, Горан Митић, Весна Џанић, Драгана Јовановић), Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2022.

17. **„Казнено-поправни заводи у Србији – пример Казнено-поправни завод Пожаревац, Забела 1918-1945 – књига друга“**, књига 16 (аутори: проф. др Ивана Крстић Мистрицеловић и др), Историјски архив Пожаревац (у сарадњи са Криминалистичко-полицијским Универзитетом у Београду), Пожаревац, 2020.

16. **„Освајање сфере јавног живота – Улога жена у друштвеном и културном животу Пожаревца крајем 19. и почетком 20. века“**, књига 15 (аутор: др Драгана Милорадовић), Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2019.

15. **„Учитељска школа „Вељко Дугошевић“ Пожаревац – Лепопис школе 1947-1974“**, књига 14 (приредила: Слободанка Цветковић), Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2017.

14. **„Казнено-поправни заводи у Србији - пример Пожаревачког казног завода, 1853-1918 - књига прва“**, књига 13 (аутори: доц. др Ивана Крстић Мистрицеловић и др), Историјски архив Пожаревац (у сарадњи са Криминалистичко-полицијском академијом у Београду), Пожаревац, 2016.

13. **„Србија и Пожаревац у Другом светском рату 1941-1944 - Окупациона управа, избеглице и просвета“**, књига 12 (аутори: др Маријана Мраовић, Јасмина Живковић, мср. и Слободанка Цветковић), Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2015.

12. **„Стогодишњица одбране Стига и Браничева - на копну, води и ваздуху, 1915-2015“**, књига 11 (аутори: мр Небојша Ђокић, мр Драгана Милорадовић, мр Драган Шалер и мр Гордана Каровић), Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2015.

11. **„Србија и Браничево у Великом рату 1914-1918“**, књига 10 (Група аутора), Историјски архив Пожаревац и Војни архив Министарства одбране Републике Србије, Пожаревац – Београд, 2014.

10. **„Заштита архивске грађе ван архива у Браничевском округу“**, књига 9 (аутор: Јасмина Живковић, мср), Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2013.

9. **„Два века војске у Браничеву“**, књига 8 (аутори: мр Миливоје Пајовић и мр Јасмина Николић), Медија центар “Одбрана” и Историјски архив Пожаревац, Београд, 2013.

8. **„Збирка одлука Касационог суда“** (приредили: Добраца Живковић и Синиша Недељковић), Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2011.

7. **„Пожаревац, окружна варош 1858-1918“**, књига 7 (аутор: др Мирољуб Манојловић), Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2011.

6. **„Територијална подела Пожаревачког (Браничевског) округа“**, књига 6 (аутор: Јасмина Живковић), Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2009.

5. **„175 година болнице у Пожаревцу“**, књига 5 (аутори: Љубодраг Поповић, Јасмина Николић, Драгана Милорадовић и др), Историјски архив Пожаревац и Здравствени центар Пожаревац, Пожаревац, 2008.

4. **„Шездесет година Историјског архива Пожаревац“**, књига 4 (Група аутора), Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2008.

3. **„Феномен етноса у делима српских писаца кроз научни опус етнолога др Видосаве Стојанчевић“**, књига 3 (приредиле: Јасмина Николић и Драгана Милорадовић), Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2008.

2. **„Браничевска епархија у првој половини 19. века“**, књига 2 (приредили: мр Небојша Ђокић и Љубодраг Поповић), Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2006.

1. **„Пожаревачки округ и манастир Хиландар у XIX веку - до 1870. године“**, књига 1 (приредио: Љубодраг Поповић), Историјски архив Пожаревац, Пожаревац, 2004.

1 Идејни творац, покретач, оснивач и први главни и одговорни уредник едиције „Посебна издања“ Историјског архива Пожаревац (2004 -) је др Јасмина Николић.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

930.25(497.11)"1948/2023"
930.251(497.11)

ВОДИЧ кроз личне фондове и збирке и збирке Историјског архива Пожаревац
/ [аутори] Наташа Милошевић Дулић... [и др.] ; [главни и одговорни уредник Јасмина Николић]. - Пожаревац : Историјски архив, 2022 (Smederevo : NEWPRESS). - 120 стр. : фотогр. ; 23 x 23 cm. - (Едиција Посебна издања / [Историјски архив Пожаревац] ; књ. 17)

Тираж 250. - Стр. 5-8: Историјски архив Пожаревац 75 година са вама / Јасмина Николић. - Библиографија уз свако поглавље.

ISBN 978-86-81422-10-6

1. Милошевић Дулић, Наташа, 1973- [аутор]
а) Историјски архив (Пожаревац) -- 1948-2023 -- Збирке б) Архивска грађа

COBISS.SR-ID 107015177